

LOVEC 1986 5

glasilo Lovski zveze Slovenije

LOVEC

glasilo
Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo
letnik LXIX, št. 5
maj–veliki traven 1986

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.
Poštnina je plačana pri pošti 61102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik Borut Ingolič

Odgovorni urednik Boris Leskovic

Ada Bitenc, Lojze Černe, Branko Galjot,
Jelo Gašperšič, Ivan Nečemar, Mitja Rebec,
Konrad Sajdl in Bojan Vomer

Lektor in korektor Sončika Lorenci

Tajnica uredništva Vanja Bartol

Lovec izide praviloma vsak mesec

Prva številka letnika izide v začetku leta,
v januarju.

Ta številka je izšla v 23 500 izvodih.

Po mnenju Republiškega sekretariata
za kulturo in prosveto SRS, št. 421-2/72,
je LOVEC oproščen prometnega davka.

Letni prispevek zveze lovskih društev

po članu lovske družine Lovski zvezi
Slovenije, v katerem je vračunana tudi
naročnina za glasilo Lovec za leto 1986
in Zlatorogovo knjižnico, je 2188 din
(od tega za glasilo Lovec 1255 din).

Izvod revije stane 130 din.

Za druge naročnike

je letna naročnina 3300 din
za inozemstvo 6600 din

Naročnino je treba plačati vnaprej na žiro
račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC,
Župančičeva 9 – p. p. 505,
61001 Ljubljana.

Telefon (061) 214 948.

Nenaročenih rokov in slik
ne vračamo.

Cene malim oglašom:

do 15 besed 400 din, od 15 do 25 besed
600 din, od 25 do 30 besed 1100 din.

Za vsako nadaljnjo besedo 30 din.

Za člane lovske organizacije
v SR Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun

Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,

Ljubljana: 50101-678-47158.

IZ VSEBINE

Blaž Krže	130	Pred 16. majem
Anton Marinčič	131	Priprava srnjačje in jelenje trofeje
dr. Janez Brglez	135	Dve vrsti sesačev pri psu in lisici
Jože Hlebanja	136	Nekaj o strelski tehniki za lovce
	140	Po lovske svetlo
	141	Obisk pri Tonetu Svetini – Boris Leskovic
	143	Pravni kotiček
Ivo Andrić	144	Na petelina
Andrej Levičnik	147	Črni vitez v svojem elementu
	148	Navadna priba – I. Božič
Lovska organizacija	149	LD Senožeče je lani praznovala 40-letnico ustanovitve – O. Knez
	149	Razvitje lovskega prapora ZLD Posavja – V. J.
	150	Tekmovanje v veleslalomu za prehodni pokal Krimskega LGO – V. Rakušček
	150	Posegi v naravno okolje so porušili ravnotežje – M. Toš
Jubilanti	151	Tone Šporer – 80-letnik
	151	Mito Mladenovič – 60-letnik
	151	Štefan Hajduk – 70-letnik
Lovski optrnik	182	Bela smrt v prekmurskih loviščih – F. Poredoš
	154	Kožo divjadi lahko ustrojimo tudi doma – B. Rak
V spomin	155	dr. Gabriel Kastelic
	155	Jakob Kavčič
	156	Ivan Rot
Lovska kinologija	156	Kako učiti psa goniti divje prašiče – Z. Novoselec
	157	Nekatere napake pri vzgoji mladih psov – A. Svetelšek

SLIKA NA NASLOVNICI:

Maja povrže večina košut eno (redkeje dve) teleti. Praviloma koti v populaciji od 90 do 100 % rodni košut. V ustreznih življenjskih razmerah polega tudi pretežni del košut v 3. življenjskem letu, zato moramo vsako leto računati z okrog 40 % prirastkom glede na spomladansko številčnost jelenjadi. Teleta vseh vrst jelenov (razen telet losa in indijskega sambarja) so pegasta. Pege se na telesu obdržijo približno tri mesece oz. do menjave letne s prvo zimsko dlako. Pri nekaterih živalih pa osnovna pegavost na hrbtnem delu ostane vidna vse življenje. Pegavost telesa daje mladi živali odlično krinko (varovalno barvo), zato teleta, ki se je pritajilo na travniku ali v podrastu, skoraj ne opazimo.

Foto Janez Černač

SLIKA NA DRUGI STRANI OVITKA:

Siva čaplja se spušča na gnezdo

Foto M. Danegger

Pred 16. majem

Blaž Krže

Samoupravni sporazum o enotnih gojitvenih smernicah in rajonizaciji divjadi v Sloveniji za obdobje do leta 1990 je v glavnem obdržal dosedanje strokovne podlage in usmeritve pri gojitvi srnjadi. Med bistvene novosti tega dela sporazuma sodi predvsem dvojje.

Prvič, da je manjkajoči delež odstrela srnjakov–lanščakov mogoče le izjemoma – in v soglasju z LG območjem – opraviti v razredu mladičev moškega spola. Druga novost pa je *kategorizacija srn*, in to v starostnih razredih srn v drugem življenjskem letu (mladic) in srn v tretjem življenjskem letu oz. starejših.

Dosedanje izkušnje pri gojitvi srnjadi v Sloveniji so nedvomno potrdile dolgoročni pomen natančnejšega spremljanja merljivih kazalcev, kot sta telesna teža in teža rogovja. Na podlagi trenda teh kazalcev so marsikje z ustrežno višino, predvsem pa z ustreznim sestavom odstrela, dosegli očiten kvaliteten premik. Seveda pa še vedno prevladuje ugotovitev, da imamo zlasti v nekaterih območjih Slovenije še velike notranje rezerve pri gojitvi te divjadi.

Ukrep močnega poseganja z odstrelom v razred mlade srnjadi in varovanje srednjega starostnega razreda ima predvsem biološko podlago. V razred mlade srnjadi obeh spolov sodijo mladiči in srnjad v drugem življenjskem letu. Pri moškem spolu je težišče odstrela na lanščakih, pri katerih izbira izhaja tudi iz razvitosti rogovja. **Starostni razred lanščakov mora v celotnem odstrelu srnjadi zajemati najmanj 20 %.** Marsikje tega deleža v odstrelu ne dosegajo, kar je v večjo škodo populaciji kot v korist, še zlasti, če se ta primanjkljaj ponavlja iz leta v leto.

Lanščaki so ogledalo kvalitete celotne populacije srnjadi. To oceno je potrebno izdelati vsako leto posebej, sloni pa lahko le na natančnem opazovanju srnjadi, predvsem v obdobju pred pričetkom lova, ko srnjad dobro izstopa.

Sposobnost pravilne presoje lanščaka lovcem ne bi smela povzročati prevelikih težav. V tem starostnem razredu srnjadi je oklevanje in odlašanje z odstrelom, češ da je vsakemu srnjaku potrebno dati življenjsko priložnost, v

temelju zgrešeno. Nekoliko drugačen pristop pa mora veljati za srnjake v tretjem in četrtem življenjskem letu, kjer naj bi odstreljevali le podpoprečne živali.

Znano je, da pozne, pomladanske zime, kakršna je bila letošnja, vplivajo na kasnejši razvoj vegetacije, s tem pa na rast rogovja srnjakom – mladičem, oz. bodočim lanščakom. To je razumljivo, če vemo, da srnjakom te starosti rogovje pričena rasti šele marca in doraste v maju. Ker so v organizmu srnjadi v tem času običajno zaloge tolišče izčrpane, primanjkuje hrane za rast rogovja, še zlasti v okoljih, kjer v tem času še leži sneg. Zato je v takih letih pri lanščakih pričakovati v povprečju šibkejša rogovja, kar velja upoštevati pri sprejemanju letnih gojitvenih kriterijev. Pri tem so LG območja često prevelike enote, saj se t. i. tipi srnjadi, ki so telesno in po rogovju na različnih povprečjih, pojavljajo celo v posameznih loviščih oz. predelih z različnimi naravnimi danostmi za srnjad.

In zdaj še k nekaterim praktičnim vprašanjem v zvezi s tem. V dosedANJI praksi so v nekaterih loviščih vedno problematično izpolnjevanje deleža odstrela B-lanščakov rešili tudi tako, da se pravica do odstrela starejšega srnjaka pridobi šele po odstrelu lanščaka.

Za tisti del odstrela, ki ga sestavljajo t. i. A-srnjaki, je potrebno dosledno zagotoviti, da njihov delež ne bo presegel 1/5 od skupnega odstrela srnjakov tega starostnega razreda. Delež teh srnjakov v odstrelu je dosti pomembnejši kot sam datum odstrela. Ni odveč tudi pripomba na marsikje še vedno trdno zakoreninjeno načelo »lovške pravičnosti«, da je v začetku lova dovoljeno odstreliti le prebarvanega srnjaka. Običajno so v tem času prebarvani le vitalni lanščaki in srnjaki mlajših starostnih razredov. Pač pa je sam začetek lova priporočljiv za odstrel starih oz. prestarelih srnjakov, katerih teritorij bo zadoščal za dva ali tri mlajše. Zaradi izrazito teritorialnega načina življenja srnjadi je potrebno odstrel mozaično porazporediti na ves predel lovišča, ne pa ga koncentrirano izvajati le v najlažje dostopnih predelih. Pojav, da v odstrelu prevladujejo srnjaki v tretjem življenjskem letu, je v nekaterih loviščih postal že praksa, s katero ne kaže nadaljevati. Podpreti je treba tudi prizadevanja, s katerimi se v lovskih organizacijah spodbuja tudi odstrel prestarelih srnjakov, še zlasti v odmaknjenih in težje dostopnih delih lovišča.

Ponekod je še vedno trdno zakoreninjeno načelo, da je v začetku lova pravilno odstreliti le prebarvanega srnjaka. Običajno pa so v tem času prebarvani le vitalni lanščaki in srnjaki mlajšega starostnega razreda.

Priprava srnjačje in jelenje trofeje

Anton Marinčič, GL »Jelen« – Snežnik

Trofeja je odraz lovca, njegovega odnosa do nje in kaže posameznikov pristop do gojitve; skratka, je ogledalo lovca in ne nazadnje tudi LD, katere član je.

V komisiji za ocenjevanje trofej se že dalj časa srečujem s trofejami, ki prevečkrat kažejo kaj klavarno sliko lovca-uplenitelja. Mislim pa, da za to le niso krivi izključno sami, saj med njimi tudi velika večina starejših lovcev pripravlja trofeje pomanjkljivo in površno, predvsem pa je čutiti splošno pomanjkanje ustreznih navodil o pripravi lovskih trofej. Seveda pa to ne more biti opravičilo za tako stanje. Izprašan lovec bi moral namreč to delo dobro obvladati.

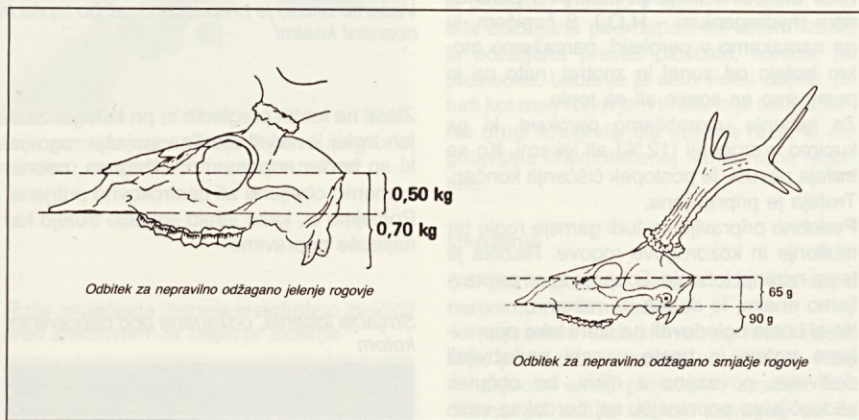
Ko pripravljamo srnjačjo ali jelenjo trofejo, moramo najprej vedeti to, da na srnjakovi ali jelenjovi glavi, ki smo jo odrezali od telesa, kože ne smemo pustiti predolgo, ker se kri iz kapilar počasi zajeda v koščeno lobanjo in je kasneje z nje zlepa ne moremo očistiti. Še bolj napačno pa je, da glavo slečemo iz kože in jo nato pustimo odrto na zraku. Ko smo torej z glave slekli kožo, porezali vse večje kose mišičja in odstranili oči iz očesnih votlin, trofejo odžagamo. Za to uporabljamo največkrat »šablono« (prava za rezanje trofej srnjaka in jelena, dobimo jo v trgovini z lovsko opremo), žago za železo ali pa – bolj večji – tudi navadno mizarsko žago, ki pa ne sme imeti prevelikih zob, primeren je list žage za trd les. Lobanjo odžagamo prek sredine očesnih votlinic s celima nosnima kostema (glej skici). Tako

Preden damo jelenjo lobanjo kuhat, jo položimo z rogovjem navzdol in jo z notranje strani, med očesnima votlinama, dobro očistimo. Po kuhanju s sekirico izsekamo še vse koščice, razen stranskih koščenih sten.

Foto F. Bajt

Dobro očiščena notranjost srnjačje lobanje
Foto F. Bajt

odžagani trofeji pri ocenjevanju ni treba zaračunati odbitka!

Uporabimo pa lahko še drugi način: od lobanje odrežemo le zobovje, in sicer pod očesno votlino v ravnini spodnjega dela nosnih kosti. Za jelenje trofeje je ta način boljši, ker ostane lobanja trdnejša. Odžagane trofeje ni treba namakati v vodi, kot je marsikje v navadi, ampak je najbolje, da jo takoj pripravimo za kuhanje in okuhamo. Če pa jo že pustimo, da se namaka, kar naj bi

napravili samo takrat, ko zares nimamo takoj časa za kuhanje, moramo vodo menjavati vsak dan.

Preden damo trofejo kuhat, jo položimo z rogovjem navzdol in jo z notranje strani med očesnima votlinama dobro očistimo – odstranimo kosti in izvlečemo možgane iz možganske votline. Lobanjo kuhamo v vreli vodi, voda pa mora segati do rož rogovja. Čas kuhanja je odvisen od starosti živali, na splošno pa kuhamo trofejo toliko časa, da

meso in koža odstopita oziroma ju lahko z nožem odstranimo do čistega. Pri kuhanju moramo paziti predvsem na nosne kosti, ki so tanjše od preostale lobanje in se rade preveč razkuhajo. Sam napravim tako, da trofejo najprej položim v vodo tako, da stoji na temenu, nosne kosti pa gledajo iz vode. To je dobro zato, ker je kost na temenu debela in jo lahko dalj časa kuhamo, obenem pa pri takem kuhanju ni nevarnosti, da bi se poškodovale druge lobanjske kosti. S tem si olajšamo tudi poznejše čiščenje prav na tem delu, kjer se tkivo najtrdneje drži lobanje. Na teme postavljeno trofejo starejših srnjakov kuhamo pol ure, mlajših pa 20 minut. Nato potopimo v vodo celo lobanjo z nosnim delom vred – pri tem pazimo, da sega voda do rož rogovja – in jo kuhamo naprej; lobanjo mlajšega srnjaka kuhamo še 10 minut, starejšega pa 15 do 20 minut. Lobanjo mlajšega jelena kuhamo še 15–20 minut, starejšega pa 25 do 40 minut.

Ko je trofeja okuhana, jo vzamemo iz vrele vode in jo takoj na hitro ohladimo v mrzli vodi, obenem pa z roko potrgamo še tisto tkivo, ki je odstopilo od kosti. S tem, da vročo trofejo potopimo v mrzlo vodo, dosežemo, da se lobanjski šivi med kostmi in nosjem skrcijo in tako utrdijo (obenem pa tudi odstopi meso). Ohlajeno trofejo nato z nožem očistimo do čistega; čim temeljiteje jo očistimo, tem lepši bo končni videz! Nato trofejo obrnemo in jo očistimo tudi z notranje strani. Jelenjo trofejo obrnemo tako, da stoji na rogovju, in sicer na nadočnikih in koncih rogovja. Med očesnimi votlinama z notranje strani z majhno sekirico izsekamo vse koščice, razen stranskih koščenih sten. Pri čiščenju trofejo zunaj in znotraj izpiramo z vodo. Nato jo s sirkovo krtačo in mrzlo vodo očistimo do konca. Trofeja je popolnoma očiščena takrat, ko smo iz lobanje in nosnih kosti odstranili vse.

Nato se lotimo beljenja lobanje s peroksidom (hydrogenium – H_2O_2). S čopičem, ki ga namakamo v peroksid, namažemo mokro trofejo od zunaj in znotraj, nato pa jo postavimo na sonce ali na toplo.

Za beljenje uporabljamo peroksid, ki ga kupimo v drogeriji (12 %) ali lekarni. Ko se trofeja posuši, je postopek čiščenja končan. Trofeja je pripravljena.

Podobno pripravljamo tudi gamsje rogle ter muflonje in kozorogove rogove. Razlika je le pri rezanju lobanje. Lobanje zveri pripravljamo enako, le da teh ne režemo.

Ko si boste ogledovali na steni tako pripravljene trofeje in boste v sebi podoživljali doživetja, povezana z njimi, bo občutek zadovoljstva popolnejši, saj bo dokaz vaše prave lovske privrženosti, živ v trofeji tako za vas kot za vsakogar, čigar oko jo bo videlo.

Priprava srnjačje trofeje

Ker se opisi priprave srnjačje trofeje včasih v posameznostih razlikujejo, smo se odločili, da bralce seznanimo tudi z »receptom« priprave srnjačje trofeje, ki smo ga povzeli po članku Kurta Kellermana, objavljenem v reviji Jager, 5/85 (56–59), z namenom, da si izberete za vaš okus najboljšo kombinacijo.

Vašemu okusu je prepuščeno, ali bo lepša trofeja na podložni deščici s celimi ali prirezanimi nosnimi kostmi

Zlasti na letnih pregledih in pri kategorizacijah trofej je videti številna srnjačja rogovja, ki so bodisi neprimerno odžagana, neenaakomerno obeljena ali nestrokovno pritrjena. Poglejmo si, kako lahko srnjačjo trofejo kar najlepše pripravimo.

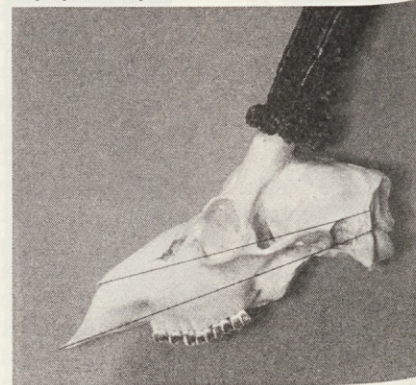
Srnjačja lobanja, odžagana pod nepravilnim kotom

Srnjačjo trofejo lahko uredimo na štiri načine:

1. kot celo lobanjo s spodnjo čeljustjo;
2. kot lobanjo z dolgim nosjem, se pravi z nosno kostjo in medčeljustnico;

Črti označujeta dva možna načina rezanja srnjačje lobanje

3. kot lobanjo s kratkim nosjem, se pravi brez medčeljustnice;

4. kot odrezano lobanjo, se pravi s skrajšano nosno kostjo ali brez nje.

Pri pripravljanju trofeje se moramo odločiti za eno navedenih možnosti, kar je seveda prepuščeno okusu vsakega posameznika. Nasploh pa velja, da »prenesejo« močnejše trofeje več kostne mase, šibkejša pa manj. Da bi nazorno pokazali, kakšna je videti ista trofeja z dolgim in kakšna s kratkim nosjem, smo jo odžagali na oba načina (glej fotografiji na str. 132).

Najlepše je, če ima lovec vse trofeje urejene enotno. Zato je treba vnaprej dobro premisliti, kakšne podložne deščice bi bile najboljše. Ko se zanje odločamo, moramo poleg vrste lesa (tisa je zaščitena!) izbrati tudi ustreznost velikost.

Kdaj odžagamo trofejo? Želeni rez lahko opravimo tako na sveži kot na okuhani in že obeljeni lobanji. Žagamo lahko z lisičjim repom ali pa z žago za kosti ali železo. S prvim rezom odžagajmo raje malo bolj velikodušno kot preveč na tesno, saj rez lahko pozneje obrusimo na želeno linijo.

Svežo lobanjo lahko prav dobro prežagamo z lisičjim repom ali žago za kosti. Prednost takega žaganja je ta, da že pred kuhanjem odpade precej kostne mase, pa tudi možgane lahko brez težav odstranimo in uporabimo

mo. Slaba stran pa je ta, da nas ostanki mišic in pokostnica motijo pri žaganju in da se deli kosti slabše razločijo, tako da je skoraj nemogoče natančno zadeti želeno linijo reza. Zato je treba morebitne krivine in odvečno kostno maso pozneje obrusiti z brusno ploščo ali brusnim trakom.

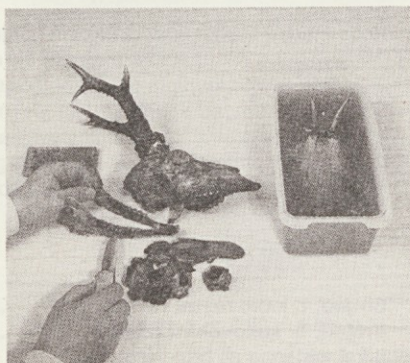
Na okuhani in očiščeni lobanji so deli kosti dobro vidni. Zato lahko režemo mnogo bolj

natančno. Ko je okuhana lobanja še mokra, se nosne kosti in medčeljustnici majeta. Če pa lobanjo posušimo, te nevarnosti ni več, saj šivi med kostmi spet otrdijo. Osušeno okuhano ali tudi že obeljeno lobanjo žagamo z žago za železo, ki omogoča fine, čiste reze.

Če so se po beljenju deli kosti omajali ali celo odpadli, jih pred žaganjem in brušenjem prilepimo nazaj na njihovo mesto. Za okrepitev je priporočljivo nanesti na notranjo stran šivov debelo plast lepila (da se deli kosti potem, ko se lepilo posuši, ne razmaknejo, jih prevežemo z belo nitjo ali stisnemo z gumico). Najbolje se v ta namen obnese hladno lepilo za les. Nišo pa priporočljiva kontaktna lepila, ker porumenijo. Kadar pripravljamo lobanjo s kratkim nosjem, je treba ostanke zgornje čeljusti, ki so ostali po žaganju, zaradi lepšega videza odstraniti. Napačen primer vidimo na manjši fotografiji, ki prikazuje lobanjo s kratkim nosjem, ki je bila odžagana pod napačnim kotom: zadaj je odžagana preveč ploščato, spredaj pa previsoko. Lobanja je zato videti čudna, pa tudi kot med rogovjem in steno je neugoden. Na drugi fotografiji sta vrisana reza, ki zagotavljata uravnotežene, harmonične rezultate.

Kožo z glave lahko odstranimo na dva načina

Pred namakanjem mišičje z glave na grobo očistimo (odstranimo) z ostrim nožem

Koristen pripomoček pri kuhanju lobanje je premično držalo, ki ga pritrdimo na steno posode za kuhanje

Rože srnjačjega rogovja je potrebno zaščititi pred sredstvom za beljenje lobanje

Izkoženje

Odrezano glavo je treba izkožiti. To lahko naredimo na dva načina:

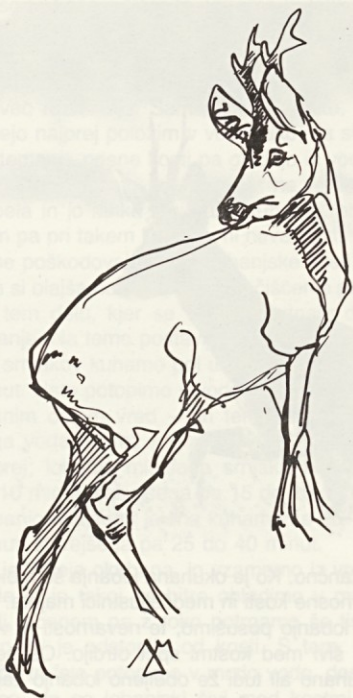
1. Napravimo vzdolžni rez po hrbtu nosja, ki se pri nastavkih razdeli na dve veji. Nato v nasprotni smeri prerežemo smrček. Nož držimo pri tem z rezilom navzgor, da ne poškodujemo kosti. Kožo nato snamemo z glave tako, da jo oderemo na levo in na desno.

2. Kožo prerežemo od grla čez spodnjo ustnico in jo potegnemo proti čelu.

Kuhanje neizkožene glave ni priporočljivo, ker v kosteh ostane še preveč krvi, pa tudi maščobe se ne izkuha dovolj.

Odstranjevanje mesa in namakanje

Po izkoženju je treba odstraniti oči. Z levim kazalcem pritisnemo oko navzdol in pre-

Beljenje

1. Še mokro ali ponovno navlaženo lobanje položimo v plitvo plastično posodo in jo dobro napolnimo in ovijemo z belo vato. Vato nato navlažimo s 30% vodikovim peroksidom (uporabimo čopič, ker je peroksid zelo jedek) in jo s pinceto ali paličico pritismo tesno ob lobanjo. Peroksida mora biti toliko, da ga nekaj stoji na dnu posode, od koder ga vata vleče navzgor. Peroksid pustimo učinkovati nekaj ur. Pri tem ves čas pazimo, da peroksid ne pride do rož. Po končanem beljenju lobanjo previdno oplaknemo pod šibkim vodnim curkom in jo – po možnosti – postavimo na sonce, da se posuši.

2. Za kosti manj agresivna metoda beljenja je ta, da lobanjo položimo za 1–3 dni v 5–10% raztopino vodikovega peroksida. Raztopina sme segati tik pod spodnji rob rož; roži pred tem dodatno zavarujemo še z ovojem iz vate.

Po končanem beljenju z nožem previdno ostrgamo rumenkaste ostanke kože. Kaka dodatna obdelava površine kosti običajno ni potrebna. Predolgo kuhanje lobanje z dodatkom sode napravi površino kosti poroznato. To velja tudi za nepotrebno ekstremno

dolgo beljenje – svetla slonokoščena barva lobanje je vsekakor lepša od ostre bele. Zato med beljenjem občasno pogledamo, ali je lobanja že dobila želeni barvni odtenek. Pri tem moramo upoštevati, da je mokra lobanja potem, ko se posuši, videti veliko svetlejša.

Da lobanje, ki smo jih preveč intenzivno obdelali in imajo zato hrapavo površino, zavarujemo pred prahom, zapremo pore z lojevčevim pudrom. Druga možnost je ta, da ovlaženo lobanjo potopimo v močno razredčeno raztopino lepila Ponal (1:10).

Pritrditev trofeje

Trofeje običajno pritrujemo na deščice s posebnimi sponkami, lahko pa jih nanje tudi privijemo. Praksa kaže, da trofej ni varno lepiti na podložne deščice.

Po Jager 5/85 priredila Polona Terčelj

žemo kožo ob zgornjem robu očesne votline. Potem glavo zasučemo v vodoravnem položaju tako, da z nožem sprostimo oko z vseh strani. Oko nato potegnemo iz očesne votline in prerežemo vidni živec. Jezik odstranimo tako, da ga odrežemo ob notranjih straneh spodnjih čeljustnic, potegnemo nazaj in izrežemo še z zadnje strani. Zatem odrežemo mišice in kite z obeh čeljusti in spodnji čeljusti sprostimo navzdol iz sklepa. Nato na grobo očistimo meso z lobanje, z žico izbrskamo možgane in možgansko votlino oplaknemo s curkom vode. Da iz lobanje odstranimo kri, jo za nekaj dni postavimo v posodo z mrzlo vodo (voda naj sega čez rože).

Okuhavanje

Lobanjo postavimo v prostoren lonec, napolnjen s hladno vodo, tako da voda sega do spodnjega roba rož. Kuhamo jo tako dolgo, da se ostanke mesa na njej zmehčajo, nato jo ohladimo z mrzlo vodo in očistimo. Odstranimo ostanke mišic, sluznic in nosni hrustanec ter koščice sitke. Nato jo v sveži vodi še enkrat prekuhamo, da se iz kosti izloči še maščoba. Čas kuhanja je odvisen od starosti uplenjene živali. Glavo lanščaka kuhamo 3/4 do 1 1/4 ure (pazimo, da lobanja ne razpade!), glavo tri- do štiriletnega srnjaka pa približno 2 1/2 ure. Drugo okuhavanje traja približno 40 minut. Lobanjo potem oplaknemo z vročo, nato pa še z mrzlo vodo, da se maščoba globoko v notranjosti kosti strdi in ne prenika navzven. Vodi za okuhavanje lahko dodamo malo detergenta, ki raztaplja maščobe in se le malo peni. S ščepecem sode skrajšamo čas, potreben za okuhavanje, pa tudi ostanke mesa se lepše ločijo od kosti. Paziti pa moramo, da sode ne dodamo preveč, ker najeda kosti!

NOVE NAJNIŽJE ODKUPNE CENE ZA MESO DIVJADI

Koordinacijski odbor LZS in delovnih organizacij odkupovalk uplenjene divjadi je na 9. seji, 27. 3. 1986, določil nove, **najnižje odkupne cene** za meso uplenjene divjadi. Glede na morebitne spremembe v tečaju dinarja se odkupna cena lahko poviša. Stališče predsedstva LZS je, da se naj sprejeti samoupravni sporazumi sicer spoštujejo, vednar mora DO odkupovalka zasledovati najboljšo družbeno utemeljeno ceno. V nasprotnem primeru lovski organizaciji ni treba več oddajati uplenjene divjadi tej odkupovalki. O najboljši ceni bo strokovna služba LZS mesečno obveščala ZLD.

VELIKA DIJVAD:

Srnjad, I. kakovostni razred 1220 din
Srnjad, II. kakovostni razred 1000 din
 (strel v stegno ali hrbtenico)

Tiste ZLD, kjer pretežno oddajajo uplenjeno divjad le eni izmed odkupovalk, morajo zahtevati večje odkupne cene, ker izpolnjujejo zahteve odkupovalk glede zmanjšanja stroškov organizacije odkupa in celovitosti ponudbe.

To obvestilo velja do novega sporočila.

Predsednik koordinacijskega odbora:

Janez Markoli l. r.

STEKLINA NA OBMOČJU SR SLOVENIJE

Od 1. do 31. marca 1986 je bilo v Sloveniji pregledanih na steklino 112 živali iz 31 občin, in sicer 77 lisic, 4 psi, 9 mačk, 11 srn, 3 kune, 3 jazbeci, 1 divji prašič, 1 dihur, 2 pižmovki in 1 zajec.

Odsek za virologijo VTOZD za veterinarstvo Biotehniške fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 22 lisicah iz naslednjih občin: Brežice (1), Cerknica (2), Črnomelj (1), Lendava (2), Logatec (1), Metlika (2), Mozirje (2), Murska Sobota (6), Ribnica (1), Sevnica (1), Sl. Konjice (1), Trbovlje (1), Vrhnika (1). Pri drugih vrstah živali stekline niso ugotovili.

Ljubljana 3. 4. 1986

Republiška veterinarska uprava

Dve vrsti sesačev pri psu in lisici

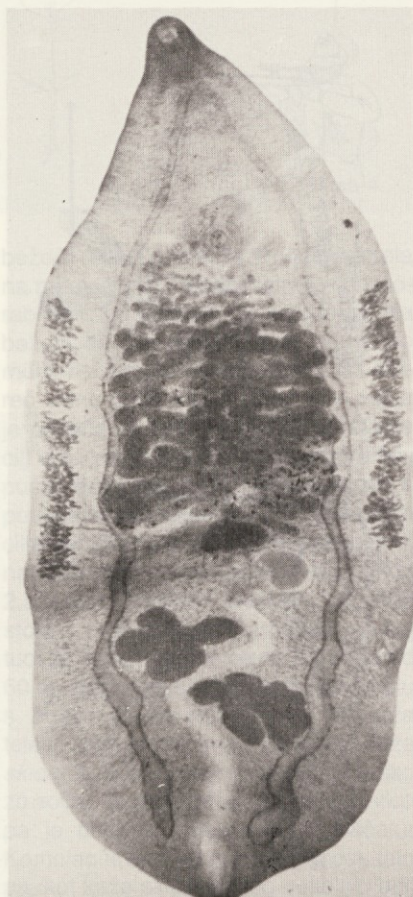
dr. Janez Brglez

Tudi v naših zemljepisnih in podnebnih razmerah se lahko pri nekaterih vrstah domačih mesojedov, zlasti pri nekaterih gozdnih živalih, srečujemo z zajedavci, ki jih uvrščamo med sesače ali metljaje. V pričujočem sestavku bomo opisali dve takšni vrsti, vrsto *Opisthorchis felineus* – zajedavec iz žolčnika, trebušne slinavke in prebavil psa, mačke, lisice, prašiča in človeka, ter vrsto *Alaria alata* iz črevesja lisice, mačke in psa. Prva vrsta zajedavca je pri nas manj razširjena, druga pa je pogosta pri psih in lisici. Sesača *Alaria alata* so v Jugoslaviji ugotovili pri 19 % pregledanih psov. Oba zajedavca pa sta pomembna tudi pri obravnavanju zdravstvenega stanja lovskih psov, ki so praviloma bolj invadirani.

Opisthorchis felineus (imenujejo ga tudi *O. tenuicollis*) je dokaj velik zajedavec, saj je dolg od 2,5 do 13 mm. Zajedavec ima sploščeno obliko telesa, proti ustnemu prisesku pa je zožen. Na priloženi mikrofotografiji se vidita obe modi, ki sta režnjaste oblike, fotografija pa prikazuje tudi obe črevesni slepi veji, ki se spuščata izza mod. Ob obeh bočnih straneh sesačevega telesa so grozdčki rumenjačnih žlez. Zajedavca so doslej ugotovili na Švedskem, Poljskem, v Nemčiji, na Nizozemskem, v Franciji, Švici, Avstriji, Italiji, na Madžarskem, v Romuniji, Sovjetski zvezi in tudi pri nas. Pogost je tudi v Aziji.

Zajedavčev razvoj je razvozlal Vogel že leta 1934. Tako kot drugi sesači potrebuje tudi *Opisthorchis felineus* za svoj razvoj najprej polža. Sesač si je izbral polža, ki ga poznamo pod strokovnim imenom *Bithynia leachi*. Zanimivo je, da se zajedavec v polžih razmnoži na večje število tako imenovanih cercarij (ličink). Ta razvojna oblika polže zapusti in napade sladkovodne ribe, krapa, podust, mreno in druge. V njih se preoblikuje v trajno obliko – v metacercarijo. Ko pes, mačka, lisica, človek in tudi drugi gostitelji pojedjo ribe, v katerih so metacercarije, se okužijo.

Strokovnjaki so ugotovili, da zajedavec lahko povzroča obsežne spremembe na stenah žolčnika in v jetrih ter v trebušni slinavki. Poznan je podatek,

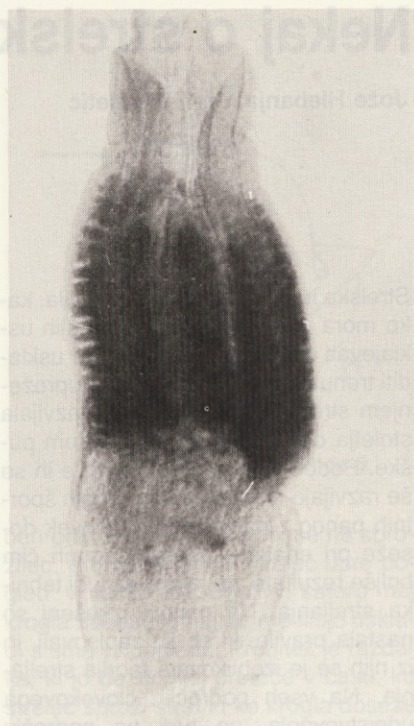
Opisthorchis felineus iz žolčnika lisice

Foto J. Brglez

da na Daljnem vzhodu opistorhoza – tako imenujemo bolezen, ki jo povzroča *Opisthorchis felineus* – zajema večja zemljepisna območja, poročajo pa, da je bolezen razširjena pri več kot milijon prebivalcih. Pri enem samem gostitelju lahko živi več tisoč zajedavcev. Na nekaterih območjih je zajedavec zelo razširjen tudi pri mačkah.

Zajedavec potrebuje za svoj razvoj približno 4 mesece. Ko novi gostitelj poje metacercarije *Opisthorchis felineus*, se razvije zajedavec šele po treh do štirih tednih. Po tem času lahko v iztrebkih tega gostitelja že ugotovimo značilna jajčeca zajedavca.

Alaria alata spada med manjše sesače. V dolžino meri do 6 mm. Za zajedavca je značilno, da ima telo razdeljeno na dva dela, ki sta med seboj na

Alaria alata iz črevesja psa

bočnih straneh razdeljena z brazdo. Na priloženi mikrofotografiji vidimo, da sta robova v prednjem delu upognjena, tako da med seboj oblikujeta žleb. Na vrhu prednjega dela je komaj zaznaven ustni prisesek. Spolni organi so pri alariji oblikovani v spodnjem delu telesa.

Jajčeca zajedavca so rumeno rjave barve. Imajo značilno obliko, zato jih lahko v iztrebkih invadiranih živalih ugotovimo. Ruszkowski je leta 1921 vsaj deloma osvetlil razvoj zajedavca. Ugotovljeno je, da zajedavec potrebuje za svoj razvoj nekatere vrste polžev, v katerih se razmnoži do stopnje cercarij. Cercarije imajo razvejan rep, kar je značilno za veliko skupino sesačev. Med polži, ki so vmesni gostitelji, strokovnjaki omenjajo rodove Planorbis. Večina strokovnjakov meni, da nekatere druge vrste alarij pa je tudi dokazano, da cercarije napadejo razvojne oblike žab. V žabah pa se oblikujejo metacercarije. Pes in lisica ter drugi gostitelji se invadirajo z žabami, v katerih so številne metacercarije.

Alaria alata lahko povzroča prebavne motnje pri invadiranih psih, zlasti še takrat, če je v tankem črevesu večje število zajedavcev.

Po kratki predstavitvi obeh vrst sesačev naj še omenimo, da zajedavca lahko ugotovimo po jajčecih v iztrebkih. Nekatera zdravila uspešno odpravljajo oba zajedavca.

Nekaj o strelski tehniki za lovce

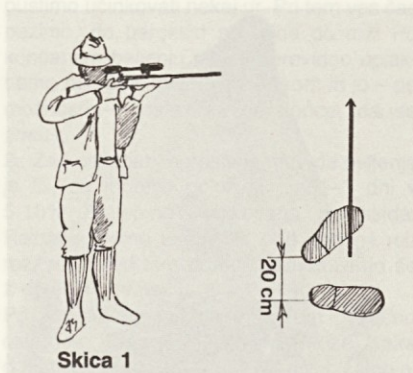
Jože Hlebanja, Jurij Mikuletič

Strelska tehnika obravnava pravila, kako mora strellec v raznih položajih usklajevati držo telesa in puške ter uskladiti trenutek med menjanjem in sproženjem strela. Ta tehnika se je razvijala stoletja dolgo ob enem z razvojem puške. Podobno kot so se razvijale in se še razvijajo tehnike raznih drugih športnih panog z namenom, da človek doseže pri enakih vloženih naporih čim boljše rezultate, se je razvila tudi tehnika streljanja. Na osnovi izkušenj so nastala pravila, ki so jih zapisovali, in iz njih se je izoblikovala teorija streljanja. Na vseh področjih človekovega udejstvovanja, pa tudi na področju strelstva, pridemo najhitreje do uspešnih rezultatov tako, da najprej spoznamo teorijo, ki jo nato dopolnimo še s praktično vadbo. Ob tem spoznanju in takem ravnanju bodo mladi lovci lahko hitro postali dobri strelci, če se bodo najprej dobro seznanili s teoretičnimi osnovami in če jih bodo dopolnili še s praktično vadbo. Naslednji prispevek ni namenjen vrhunskim strelcem, temveč predvsem mladim lovcem, ki morajo postati dobri strelci zato, da se bodo lahko na svoje strelske sposobnosti popolnoma zanesli. To je potrebno zato, da bodo divjad, ko se bodo odločili za strel, tudi zadeli in jo z enim strelom usmrtili.

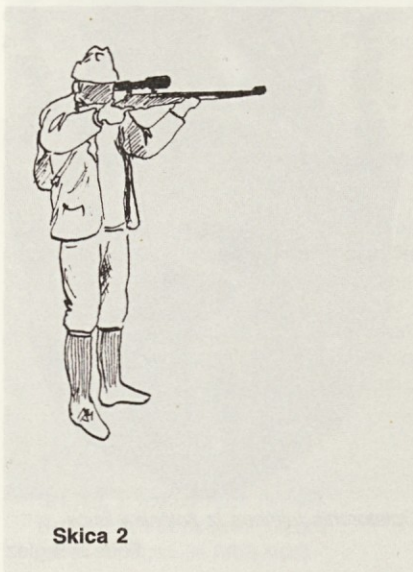
Glede na vrsto orožja razlikujemo dve povsem različni strelski disciplini, to je *strel s kroglo* in *strel s šibrami*. Pri lovu streljamo s kroglo v glavnem na mirujoče cilje (divjad), s šibrami pa izključno na bežečo divjad.

Strel s kroglo

Najtežja strelska disciplina je streljanje stoje – brez naslona. Kdor obvlada to strelsko disciplino, obvlada tudi druge, zato je ta disciplina najprimernejša za vadbo. Pri lovu strela stoje brez naslona v glavnem ne uporabljamo, razen, če streljamo na bolno ali obstreljeno divjad. Drža pri streljanju stoje – brez naslona na mirujoči cilj je prikazana na *skici 1*. Strellec stoji tako, da drži stopalo desne noge pravokotno na smer strela, peta leve noge naj bo za približno 20 cm odmaknjena od desne, njeno

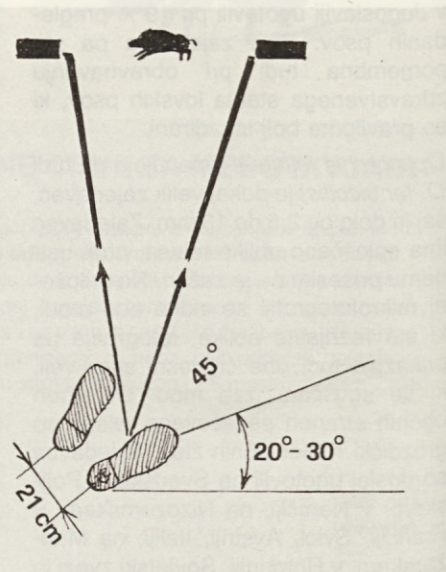
Skica 1

Skica 2

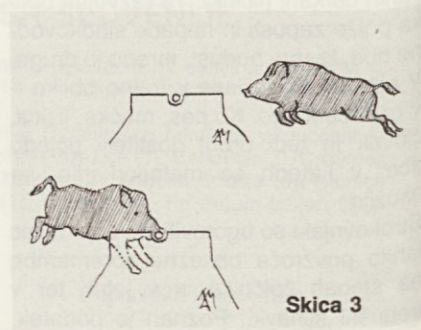
stopalo pa naj bo za približno 45° odprto v smeri strela. Teža telesa naj enakomerno počiva na obeh nogah. Puško drži srednje močno za ročaj, jo s kopitom pritisne k rami in prilesje (ali kopišček) nasloni na dlan leve roke. Komolec desne roke visi prosto ob telesu, komolec leve roke pa naj bo oprt ob bok telesa. Pri vsem tem mora obvladati mirno držo telesa, ki si jo pridobi z vajo. Pri merjenju naj zadrži dih pri 3/4 polnih pljuč, cev usmeri pod cilj in jo približuje cilju od spodaj navzgor. Ko muha pokrije cilj (ali križ strelnega daljnogleda), pritisne na sprožilec. Pri pritisku na sprožilec strellec ne sme zatisniti očesa. Pri tem je bistveno, da strellec doseže psihično usklajenost (refleks) trenutka, ko je muha puške pokрила cilj in ko pritisne

na sprožilec. Vsi naštetih gibi si morajo slediti avtomatično, brez razmišljanja, podobno kot izkušen voznik avtomobila ne razmišlja o vrstnem redu pritiska na sklopko in zavoro pri ustavljanju avtomobila. Tako usklajevanje gibov si lahko pridobimo z redno vajo. Najboljša je seveda vaja na strelišču z ostrim strelivom, kar pa si pri današnjih cenah streliva more le malokdo privoščiti. Dokaj dobro nadomestilo je streljanje z malokalibrsko puško, dobra pa je tudi zračna puška. Vadimo lahko tudi tako,

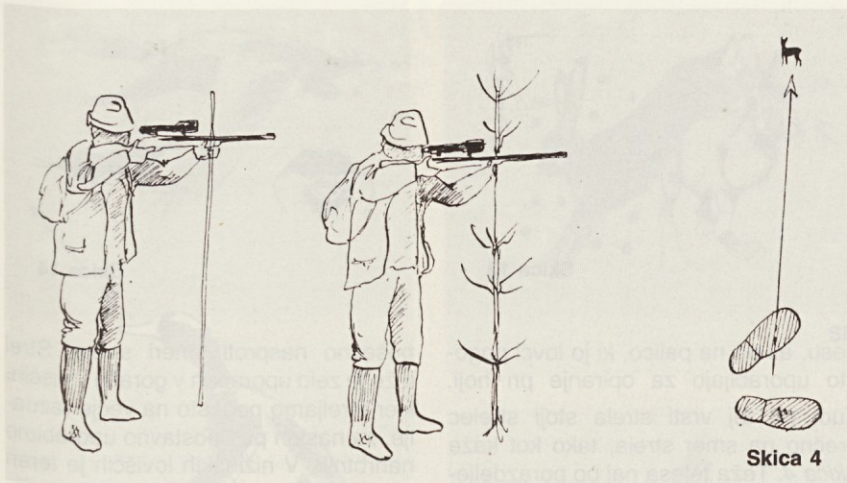

da merimo v določeno točko s prazno puško doma v sobi. Da zavarujemo udarno iglo, damo v cev prazen tulec, tako da igla ne udarja v prazen tulec. Vaja bo uspešna, če vadimo kratek čas, vendar vsak dan.

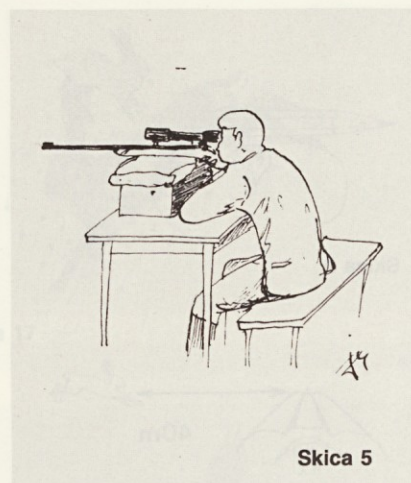
Drža pri strelu stoje – brez naslona na

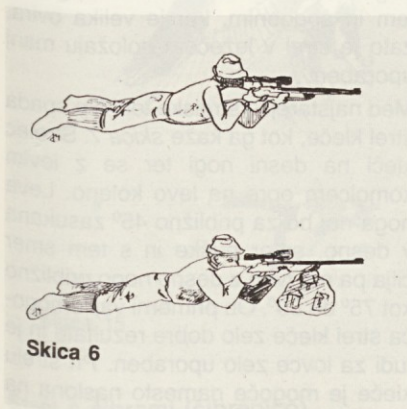
Skica 3

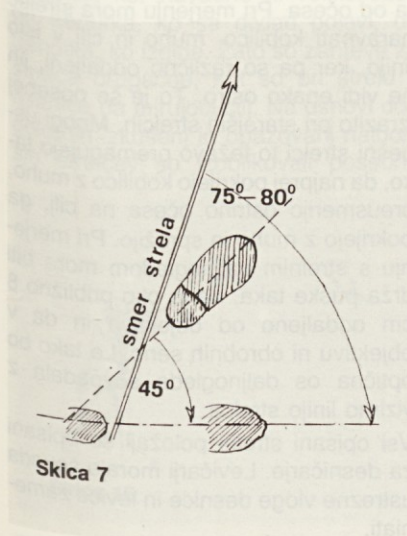
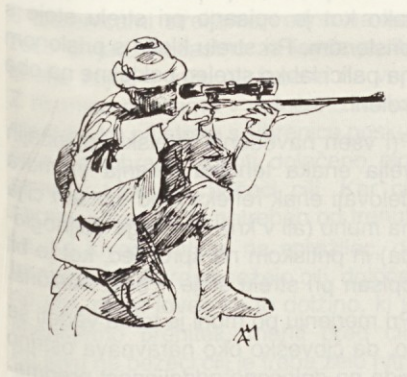
Skica 4

Skica 5

Skica 6

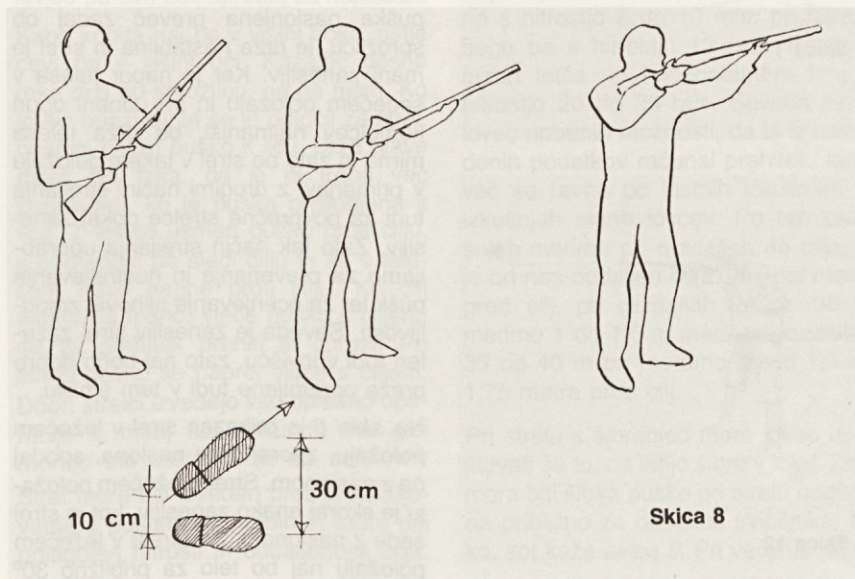
Skica 7

bežeči cilj se precej razlikuje od strela na mirujoči cilj. Ta način streljanja uporabljamo pri lovu na divje prašiče. Na bežeči cilj streljamo skoraj vedno po muhi. Pri strelnem daljnogledu je namreč vidno polje tem manjše, čim večja je povečava, zato strelec težko ujame cilj v daljnogled. Poleg tega se premiki puške (tresenje) povečujejo v skladu s povečavo daljnogleda. Če za bežeče cilje že uporabljamo strelni daljnogled, naj ima majhno povečavo, npr. 2- do 2,5-kratno. Strelna razdalja za strel stoje – brez naslona na bežeči cilj naj tudi za najboljše strelce ne bo večja od 60 m. Ker mora strelec pri takem strelu s puško slediti cilju, mora biti drža telesa bolj sproščena. Tako kot kaže skica 2, drži strelec z desnico puško za ročaj, jo pritisne ob ramo, z levico pa jo drži za prilesje (ali kopišček). Komolec leve roke mora biti prost, telo pa, kot kaže skica, naj bo nekoliko bolj usmerjeno proti cilju, kot je pri strelu na mirujoči cilj. Ko lovec ujame cilj na muho, mu kratek hip sledi, ga za potre-

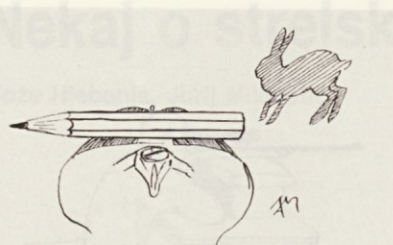
ben prehitke prehititi in pritisne na sprožilec. Pri merjenju naj strelec upre pogled v točko na cilju, v katero naj krogla zadene in naj vizirno linijo uskladi s smerjo pogleda. Prehitke je razdalja, ki jo bežeči cilj preteče v času, ko strelec sproži strel in ko krogla doseže cilj. Velikost prehitke je odvisna od hitrosti cilja in strelne razdalje. Tako merimo npr. na prašiča pri lahнем begu v rilec, pri hitrem begu pa za dolžino telesa pred njega, tako kot kaže skica 3.

Pri takem strelu je ugodno, če lovec s telesom rahlo sledi cilju ter pri tem prenese nekoliko več teže na levo nogo. Za uspešno streljanje na bežeče cilje je potrebnih veliko izkušenj, ki si jih lovec lahko pridobi le z vajo. Poleg strelske sposobnosti mora strelec tudi znati pravilno oceniti prehitke.

Pri lovu na zalaz je posebej zanimiv strel stoje s prislonom. Pogosto se lovci primeri, da se mora hitro odločiti za strel, da pa za vertikalno oporo lahko uporabi naslon k bližnjemu dre-

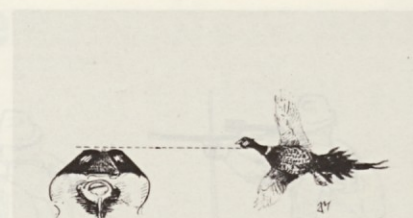
Skica 8

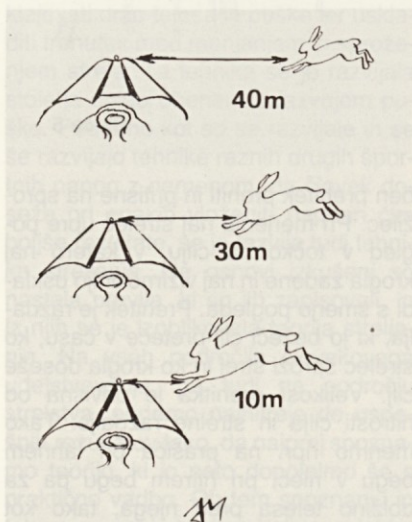
Skica 9

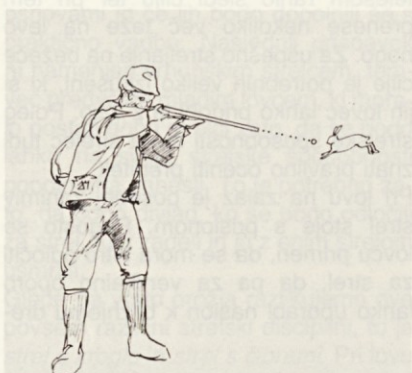
Skica 13

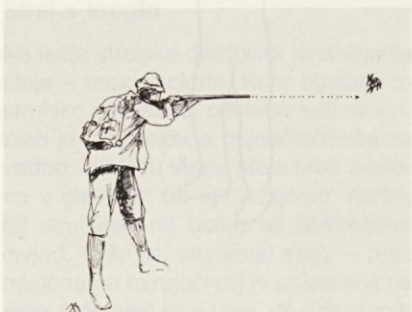
Skica 14

Skica 10

Skica 11

Skica 12

vesu, ali pa na palico, ki jo lovci pogosto uporabljajo za opiranje pri hoji. Tudi pri tej vrsti strela stoji strelec prečno na smer strela, tako kot kaže skica 4. Teža telesa naj bo porazdeljena na obe nogi enakomerno. Z desnico držimo puško za ročaj in jo pritisnemo ob ramo, jo prislonimo s prilesjem ali kopiščem med palec in kazalec leve roke, s preostalimi tremi prsti (sredinec, prstanec in mezinec) pa se naslonimo na drevo ali primemo palico. Cev puške ne sme biti nikoli neposredno naslonjena k drevesu ali palici, ker se ob strelu horizontalno odbije, kar pomeni zgrešeni strel. Tudi ta način streljanja zahteva primerno vajo, z njo pa pridobi lovec zanesljivost zadetka.

Najzanesljivejši je strel sede z naslonom, kot ga kaže skica 5. Za tak strel potrebujemo mizo, klop in naslon, s čimer naj bi bila opremljena strelišča in dobre preže. Lovec pri tem udobno sedi, komolce ima operte na mizo in tako stabilizira telo. Puško nasloni s koncem prilesja (ali kopiščka) na mehko podlago. Če je podlaga trda, se puška ob strelu odbije in strel gre čez cilj. To se zgodi tudi, če je puška naslonjena preveč spredaj, neposredno na cev. V takem primeru deformacije cevi, ki nastanejo ob strelu, puško dvignejo in strel gre čez cilj. Če je puška naslonjena preveč zadaj ob sprožilcu, je drža nestabilna in strel je manj zanesljiv. Ker je napor telesa v sedečem položaju in pri udobni opori komolcev najmanjši, bo drža telesa mirna in zato bo strel v takem položaju v primerjavi z drugimi načini streljanja tudi za povprečne strelce dokaj zanesljiv. Zato tak način streljanja uporabljamo za preverjanje in nastreljevanje pušk ter za ocenjevanje njihovih zmogljivosti. Seveda je zanesljiv strel zaželen tudi v lovišču, zato naj bodo dobre preže opremljene tudi v tem smislu.

Na skici 6 je prikazan strel v ležečem položaju, zgoraj brez naslona, spodaj pa z naslonom. Strel v ležečem položaju je skoraj enako zanesljiv, kot je strel sede z naslonom. Pri strelu v ležečem položaju naj bo telo za približno 30°

poševno nasproti smeri strela. Strel leže je zelo uporaben v goratih loviščih, kjer streljamo pogosto na večje razdalje, za naslon pa enostavno uporabimo nahrbtnik. V nižinskih loviščih je teren pogosto porasel z visoko travo, grmičjem in podobnim, kar je velika ovira, zato je strel v ležečem položaju manj uporaben.

Med najstarejše strelske tehnike spada strel kleče, kot ga kaže skica 7. Strelec kleči na desni nogi ter se z levim komolcem opre na levo koleno. Leva noga naj bo za približno 45° zasukana v desno, smer puške in s tem smer cilja pa naj tvori z desno nogo približno kot 75° do 80°. Ob primerni vaji omogoča strel kleče zelo dobre rezultate in je tudi za lovce zelo uporaben. Pri strelu kleče je mogoče namesto naslona na koleno prisloniti puško tudi ob palico, tako kot je opisano pri strelu stoje s prislonom. Pri strelu kleče s prislonom na palici lahko strelec poklekne na obe kolena.

Pri vseh navedenih strelskih položajih velja enaka tehnika dihanja in mora delovati enak refleks med ujetjem cilja na muho (ali v križ strelnega daljnogleda) in pritiskom na sprožilec, kot je bil opisan pri strelu stoje – brez naslona.

Pri merjenju po muhi je treba vedeti še to, da človeško oko naravnava ostrino vida na določeno oddaljenost predmeta od očesa. Pri merjenju mora strelec naravnati kobilico, muho in cilj v isto linijo, ker pa so različno oddaljeni, jih ne vidi enako ostro. To je še posebej izrazito pri starejših strelcih. Mnogi uspešni strelci to težavo premagujejo tako, da najprej pokrijejo kobilico z muho, preusmerijo ostrino očesa na cilj, ga pokrijejo z muho in sprožijo. Pri merjenju s strelnim daljnogledom mora biti drža puške taka, da je oko približno 8 cm oddaljeno od objektiva in da v objektivu ni obrobnih senc. Le tako bo optična os daljnogleda sovpadala z vizirno linijo strelca.

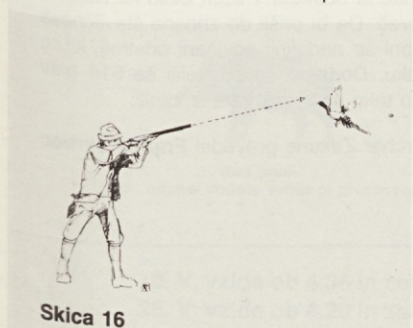
Vsi opisani strelni položaji so opisani za desničarje. Levičarji morajo seveda ustrezne vloge desnice in levice zamenjati.

Skica 15

Strel s šibrami (šibrenico)

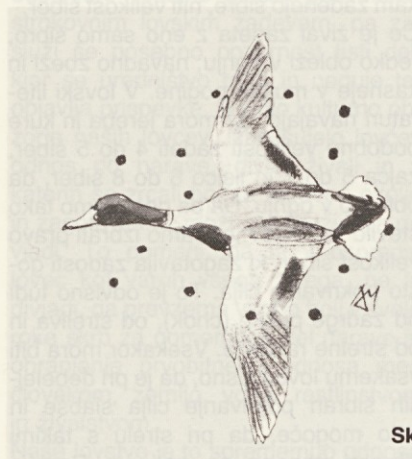
S šibrenicami streljamo vedno na bežečo divjad. Nečastno za lovca je, če strelja zajca v ložu ali fazana na veji. Z risanico streljamo v določeno točko, medtem ko pri strelu s šibrenico poskušamo s šibrami pokriti določeno ploskev, v kateri je bežeči cilj. Ker cilj opravi v času, ki je potreben od trenutka, ko lovec pritisne na sprožilec, do trenutka, ko šibre dosežejo cilj, določeno pot, mora lovec za to dolžino, ki jo imenujemo prehitek, meriti pred cilj. Pri lovu na bežeči cilj je treba zelo hitro reagirati, ker navadno ni veliko časa od trenutka, ko se divjad pojavi, do trenutka, ko izgine. Zato so zahteve za strelca drugačne, kot so pri strelu z risanico na mirujoči cilj. Na osnovi dolgoletnih izkušenj in opazovanj najboljših strelcev so izoblikovali posebno

Skica 16

Skica 17

Skica 18

tehniko za strel s šibrenico. Ta je razdeljena v tri faze. Prva je drža v fazi pripravljenosti, druga faza je prislonitev puške k licu, tretja faza pa je merjenje in sproženje strela. Drža v vsaki od teh treh faz je prikazana na skici 8. V fazi pripravljenosti stoji lovec sproščeno, tako da sta obe nogi približno enako obremenjeni, peti naj bosta približno 10 cm, konici čevljev pa približno 30 cm narazen. Leva noga je pri tem usmerjena v pričakovano smer strela. Puško držimo z desnico za ročaj, z levico pa čim bolj spredaj za kopišček.

Kapa kopita naj bo v višini boka, ustje cevi pa v višini oči. Kazalec desne roke drži ob sprožilcu, ne na njem. Ko lovec opazi cilj in se je odločil za strel, prisloni (vrže) puško k licu. Drža glave mora biti taka, da je ni treba več popravljati, ko je puška prislonjena k licu. Z levico usmeri puško proti cilju, s pogledom pa sledi cilju in se s telesom rahlo nagne proti cilju. Ko cilj ujame na muho, vleče puško s ciljem, ga za prehitek prehitni in sproži. Po strelu puško še naprej vleče s ciljem. Dobri strelci izvedejo vso opisano operacijo v manj kot sekundi. Vsi gibi morajo biti usklajeni in ne sunkoviti. Strel mora biti izveden brez premišljevanja o posameznih gibih in mora biti prilagojen hitrosti in oddaljenosti cilja.

Bistveno za uspešen strel s šibrenico na bežečo divjad je, da lovec pravilno oceni velikost prehitka. Na prehitek vplivajo zakasnitveni refleksi lovca, to je čas med trenutkom, ko se je odločil za strel, in proženjem, čas ki ga potrebujejo šibre od vžiga naboja do cilja, oddaljenost cilja in hitrost divjadi (cilja) na begu. Zakasnitveni refleksi je od 0,1 do 0,2 sekunde. Šibre z 2,5 do 3,5 mm premera potrebujejo za prelet razdalje 20 m približno 0,06 sekunde, za razdaljo 35 m 0,12 sekunde, za razdaljo 50 m pa 0,2 sekunde. Zajec beži normalno s hitrostjo 8 do 10 m/s, pri hitrem begu pa s hitrostjo 12 m/s. Raca in fazan letita pri horizontalnem letu s hitrostjo 20 do 25 m/s. Seveda nima lovec nobenih možnosti, da bi iz navedenih podatkov računal prehitek, temveč se ravna po lastnih izkušnjah in izkušnjah starih lovcev. Po teh izkušnjah merimo pri razdaljah do cilja, ki je od nas oddaljen do 20 m, pol metra pred cilj, pri razdaljah 25 do 30 m merimo 1 do 1,5 m pred, pri razdaljah 35 do 40 m pa moramo meriti 1,5 do 1,75 metra pred cilj.

Pri strelu s šibrenico mora lovec upoštevati še to, da letijo šibre v loku. Zato mora biti šibka puške pri strelu nagnjena približno za debelino svinčnika, tako, kot kaže skica 9. Pri večjih strelnih

razdaljah naj bo nagib nekoliko večji, pri krajših razdaljah pa manjši.

Na osnovi naštetih pravil si oglejmo nekaj praktičnih primerov. Na *skici 10* je prikazan prehitke in nagib šibke pri strelu na zajca pri različnih strelnih razdaljah. Na *skicah 11., 12. in 13.* je prikazan strel na zajca, če beži prečno, če beži proti lovcu in če beži od lovca. Podrobnejša pojasnila k tem skicam niso potrebna, saj skice vse povedo. Podobno, kot je bilo opisano za strel na zajca, velja tudi za strel na perjad. *Skica 14* prikazuje merjenje na fazana v horizontalnem letu, *skica 15* pa točko merjenja za strel na raco v horizontalnem letu in na raco pri vzletanju. Če letijo ptiči v jati, ne streljamo slepo v jato, temveč izberemo tisto, ki leti ob robu, in streljamo po opisanih pravilih, tako kot kaže *skica 16*. Če streljamo slepo v jato, nikoli ne vemo, koliko ptic

obstrelimo in ki nato poginejo, ne da bi jih pobrali.

Za strel s šibrami velja prepričanje, da zadeta žival pogine predvsem zaradi delovanja šoka na živčni sistem, ki nastane ob udarcu večjega števila šiber na telo živali. Iz prakse namreč vemo, da se šibre ustavijo malo pod kožo živali, ki je zadeta, in le redko poškodujejo kak za življenje važen organ. Za nastanek šoka je važno le, da šibre prebijajo kožuh. Šok je tem večji, čim večje je število istočasnih zadetkov; pri tem niti ni toliko pomembno, kam zadenejo šibre, niti velikost šiber. Če je žival zadeta z eno samo šibro, redko obleži v ognju; navadno zbeži in kasneje v mukah pogine. V lovski literaturi navajajo, da mora jereba in kure podobne velikosti zadeti 4 do 5 šiber, zajca 5 do 7 in lisico 6 do 8 šiber, da obležijo v ognju. Da pa dosežemo tako število zadetkov, moramo izbrati pravo velikost šiber, ki zagotavlja zadosti gostoto pokrivanje cilja. To je odvisno tudi od zadrge puške (chok), od streliva in od strelne razdalje. Vsekakor mora biti vsakemu lovcu jasno, da je pri debelejših šibrah pokrivanje cilja slabše in celo mogoče, da pri strelu s takimi šibrami nobena ne zadene. Razlika gostote pokrivanja cilja pri strelu z debelimi in drobnimi šibrami je prikazana na *skicah 17 in 18*. Po obeh slikah lahko vsak sam presodi, kakšna je

razlika pri uporabi debelih ali drobnih šiber. Debelejše šibre imajo večjo prebojnost, zato jih uporabljamo pozimi, ko ima divjad debelejši in gostejši kožuh. Primerno velikost šiber za posamezne vrste divjadi in temu primerno strelno razdaljo prikazuje preglednica.

Vrsta divjadi	Ugoden premer šiber	Primerna strelna razdalja
	(mm)	(m)
kozica	2	25
kljunač, gozdni jereb, jerebica, regelj, golobi	2,5	30
zajec jeseni, raca, fazan, kuna	3	30 do 35
zajec pozimi, lisica	3,5	35
zajec – poljski lov (večja daljava)	3,5	30 do 50
lisica pozimi, jazbec	4	35 do 50

Na splošno velja mnenje, da je neprijetno več neuspešnih strellov na malo divjad, če izberemo predebele šibre kot narobe. Velja tudi, da ni lovsko pravično, če streljamo na malo divjad na velike razdalje z debelimi šibrami. Iz tega opisa vidimo, da je streljanje s šibrenico zelo zahtevno, vendar pa ga z veliko vaje lahko obvladamo.

Po lovskem svetu

Smučarji-tekači ogrožajo divjad zunaj urejenih tekaških prog

Raziskave, ki so jih opravili biologi, so pokazale, da tekači, ki pohajkujejo zunaj urejenih tekaških smučin (prog), ogrožajo divjad v hribovju. Švicarske lovske zveze so z javnim opozorilom zaprosile vse smučarje – tekače, naj tekajo le po določenih tekaških progah in naj opustijo teke zunaj njih.

Lovske zveze Švice opozarjajo na rezultate raziskav, ki so zadevale predvsem jelenjadi in redke divje peteline (slednji so zaščiteni). Raziskovalci so pregledali 160 tekaških prog v skupni dolžini 2000 km. V območjih, kjer so tekaške proge, se zadržuje okoli 3270 glav jelenjadi in okoli 800 divjih petelinov. Presenetljiva ugotovitev: omenjena divjad se pozimi najraje zadržuje na tistih območjih kot tekači na smučeh na dolge proge. To so območja svetlih višinskih leg, kjer sneg še ni nevaren. Tekalci, ki tekajo sem in tja zunaj urejenih tekaških prog, se pojavljajo nenadoma, zato preplašijo divjad in živali zbegajo, medtem ko krajevno in časovno omejeno smučanje na urejenih tekaških progah živali ne moti. Živali pri nenadnih srečanjih s človekom trošijo energijo, ki jim je še kako potrebna zaradi skopih možnosti prehrane v zimskem času in zaradi mraza.

Previsoka številčnost jelenjadi v šestih švicarskih pokrajinah

V različnih območjih Graubündna je postala številčnost jelenjadi glede na razpoložljive možnosti prehrane prevelika. Posledica tega je po eni strani podpovprečna teža živali, po drugi pa škoda, ki jo jelenjad povzroča v gozdovih in je zelo velika. Glede na ugotovljeno število jelenjadi in ob upoštevanju naravnega prirastka je kantonalni lovski in ribiški inšpektorat za šest regij, za katere so ugotovili, da je tam jelenjadi preveč, odredil povišan odstrel. V lovni dobi na jelenjad so minulo jesen v teh regijah odstrelili 1344 glav jelenjadi. S tem pa še vedno niso realizirali načrta odstrela v tistih delih kantona, v katerih je jelenjadi največ. Da bi prišli do znosne številčnosti jelenjadi, so bili potrebni še nadaljnji povišani odstrel, ki so jih opravili lovci po roku. Dodatno so odstrelili še 514 glav jelenjadi. Menijo, da so tako načrt odstrela izpolnili.

Po: Neue Zürcher Zeitung prevedel **France Škrbec**

Obisk pri Tonetu Svetini

V uredniškem odboru glasila Lovec smo se odločili, da obiščem Toneta Svetino na njegovem domu, mu ob obletnici čestitam in pokramljam z njim. Tako sva se 11. 2. 1986 srečala na Bledu. Prijazno me je sprejel in sproščeno sva se pogovarjala do poznega popoldneva.

Ker je glasilo Lovec trdno povezano z njegovim življenjem, me je še posebej zanimalo, kaj meni o glasilu, o njegovem poslanstvu v zadnjih nekaj letih in kaj uredniškemu odboru priporoča v prihodnje. Poleg redkih piscev beletrističnega pisanja, kot so bili npr. Mirko Šušteršič, pa France Cvenkel, Cene Kranjc, Lenart Zupan, dr. France Avčin in še nekaj drugih, je Tone Svetina vedno skrbel za pristno lovsko povest, predvsem za tisto iz našega visokogorja, torej za pripoved o alpskem lovu. Njegovi zapisi spadajo prav gotovo v vrh lovskih in pisateljskih stvaritev te vrste. Iz najinega pogovora povzemam nekaj misli sogovornika.

Kakšen je vaš pogled na sedanje glasilo Lovec?

Glasilo Lovec dosega visoko kulturno raven. To pa je še posebej pomembno, če vemo, da naš »Lovec« prihaja vsak mesec v sleherni slovensko vas, tudi v preproste kmečke domove, kjer ga nemalokrat prebere cela družina in ne le lovci. Pomembno je tudi to, da je

navzoč tudi prek državne meje in tako tudi »Lovec« po svoje povezuje Slovence zunaj državnih meja z matičnim narodom v domovini. Čeprav je kar 50 odstotkov vsebine glasila posvečeno strokovnim lovskim zadevam, pa zasluži še posebno pozornost tisti del, kjer se uredništvo trudi in neguje ter objavlja prispevke, ki širijo kulturno obzorje naših lovcev, izboljšujejo lovčev odnos do narave, divjih živali in v katerih se zrcali boj za naravno okolje in zagotavljanje možnosti preživetja divjadi. To pomeni, da je v ospredju lovec kot varuh vsega živega, ne le divjadi, da prevzema vedno bolj v svoje roke skrb za pomemben del narave in ohranjanje prvobitnega odnosa med človekom, zemljo, vodo, rastlinstvom in živalstvom.

Naše lovstvo je to spremembo odnosa do narave doživelo šele po zmagi socialistične revolucije, saj je lov, ki je bil dolga stoletja privilegij vladajočih razredov, le-ta približala delavskemu razredu in ga zaupala njegovim rokam. Glasilo »Lovec« je v vsem svojem razvoju dokazalo, da sledi vsem tem spremembam v mejah svojih možnosti.

Česa pa bi bilo lahko več in kaj bi moralo biti boljše?

V našem glasilu je še vedno premalo neposrednega duhovnega branja za manj zahtevne bralce, obenem pa mora revija težiti k še boljši kulturni ravni.

Ne bi bilo slabo, če bi še tesneje sodelovali s klubom Diana. Poleg tega je treba razvijati tudi drugotna udejstvovanja lovcev na kulturnem področju. Načrtnije uporabljati vedno večjo aktivnost slovenskih lovskih pevskih zborov in rogistov, načrtnije spodbujati lovske slikarje, jih predstavljati v našem glasilu in jim dajati večji pomen. Še zlasti je treba negovati pristne stike z dobrimi, a žal vse redkejšimi pisci lovske beletristike. Tukaj ne smemo pozabiti, da prav s tem še dodatno razvijamo svojo lovsko kulturo in se odcepljamo od stoletnega tujega vpliva.

Poznamo vas kot človeka in lovca, ki se že vrsto let bojuje za ohranjanje naravnega okolja. Kako je s tem?

Ker poznam veliko sorodnih organizacij drugod po svetu, menim, da smo Slovenci prav gotovo v samem vrhu svetovnega lovstva, tako v etičnem kot v organizacijskem pogledu. Ne nazadnje se ta pravilnost kaže tudi v tem, da je danes divjadi dovolj in da se prav lovci borijo, da bi je ostalo dovolj tudi v prihodnje. Čeprav se življenjske razmere za divjad slabšajo, so zaenkrat še vzdržne, zato se je treba boriti, da vsaj takšne tudi ostanejo, če jih že ni mogoče izboljšati. Boj proti divjadi se v dnevnem časopisju in v včasih že nestrpnih dialogih kaže v razmišljanjih kmetijcev in gozdarjev, čeprav tudi oni

V MAJU zakon dovoljuje lov na vso nezaščiteno divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Vendar le, če je odstrel planiran in lovna organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni prepovedala vse leto.

divji prašič

Pozor, odstrel vodeče svinje je prepovedan!

srnjak od 16. V.

divji petelin v letu 1986 zaščiteno!

rušavec

10. V. vzide ob 4.36 in zaide ob 19.21
25. V. vzide ob 4.20 in zaide ob 19.39

= 1. V.,
vzide ob 3.48
zaide ob 11.58

= 8. V.,
vzide ob 12.41
zaide ob 3.14

= 17. V.,
vzide ob 12.41
zaide ob 3.14

= 23. V.
vzide ob 21.22
zaide ob 4.42

Že 15. novembra 1985 je pisatelj Tone Svetina praznoval svojo 60. obletnico rojstva. Lovcem Svetine ni treba posebej predstavljati, saj ga poznamo vsi po njegovih pisateljskih stvaritvah in kot dolgoletnega glavnega urednika našega glasila. Prav gotovo pomeni Svetina v slovenskem in tudi jugoslovanskem lovstvu vidno umetniško ime, saj je ponesel slovensko lovstvo prek svojih del tudi v druge evropske dežele. Če imamo pisatelje razvrščene po svojih proznih stvaritvah v določene smeri, moramo Tonetu Svetini priznati, da so njegova najboljša prozna besedila – povesti in črtice o visokogorskem lovu. Postavimo ga lahko ob bok Francu Saleškemu-Finžgarju, Janezu Jalnu in drugim slovenskim pisateljem. Svetina je v slovensko lovstvo prinesel dovršen del kulturne osveščenosti, za katero se poteguje še danes. Njegovo znano geslo je »Kultivirajmo lov in lovstvo!«.

Rodil se je na Bledu, kot sin lovskega čuvaja. Nižjo gimnazijo je obiskoval v Kranju, po vojni pa je končal srednjo ekonomsko in partijsko šolo pri CK KPS.

Pisati je pričel leta 1950. Črtice z vojnimi in lovskimi motivi je objavljaval v raznih revijah. Leta 1957 je izšlo njegovo prvo večje delo – povest Lovčeva hči, ki jo je naše glasilo objavljalo v nadaljevanjih. Leta 1957 je za novelo Špikova sled dobil I. nagrado LZS. Leta 1963 je izšla zbirka novel Orlovo gnezdo. Leta 1973 je izšel biografski roman Stena. Ker se je Tone Svetina že od leta 1960 ukvarjal s kiparstvom (varjenje skulptur iz železa – iz granatnih delcev in starega vojaškega orožja), je leta 1972 izšla monografija o njegovih skulpturah z naslovom Poezija upora.

Tone Svetina je lovec s srcem in dušo, predvsem pa velik ljubitelj narave in borec za našo naravno dediščino. Je tesen sodelavec našega edinega slovenskega narodnega parka Triglavski narodni parki.

Od 1970 do 1980 je bil Tone Svetina član IO LZS in glavni urednik glasila LOVEC. Za njegovo požrtvovalno delo v lovstvu, predvsem pa za priznano kulturno poslanstvo in delež v slovenski lovski kulturi, ga je LZS odlikovala z redom za lovske zasluge II. in I. stopnje ter mu podelila najvišjo plaketo glasila LOVEC (I. stopnje – zlato). Čeprav malo pozno, pa mu njegovi sodelavci, številni prijatelji in znanci iskreno čestitamo ob življenjskem jubileju in mu želimo še naprej veliko ustvarjalnega pisanja, večjo kiparsko roko in seveda, dober pogled na lovu.

radi opletajo z geslom da je divjad sestavni del kulturne krajine in gozda. Lovci moramo brez sprenevedanja priznati, da je škoda od divjadi občutna, a za reševanje tega vprašanja je potreben res strpen dialog in temeljito raziskovalno delo. Takšen način reševanja problemov je naloga naše sedanjosti in prihodnosti, saj bo usoda divjadi posredno vplivala tudi na usodo človeške družbe.

V naši reviji se mi zdi, da je včasih lovska stroka kar malo preveč poudarjena, kar je sicer razumljivo, saj je »Lovec« osrednje glasilo slovenske lovske organizacije. Večina te tematike pa bi morda le spadala v posebne brošure in knjige. Včasih enostavne probleme kompliciramo, zapleteno stvarino pa preveč poenostavljamo. Lov oz. lovstvo ima v sebi tisto osnovno prvobitnost, ki se v lovstvu vleče že od pradavnine in tega se moramo zavedati na vsakem koraku, tudi takrat, ko govorimo ali pišemo o njem.

Kaj pa polemika v našem glasilu?

Značilno za naše lovstvo je, da se pretirano izogiba prave polemike. Menim, da se polemik ni treba bati. Nič hudega ni, če nekdo na strpen način pove, da misli drugače. Strpna polemika bi morala biti vedno zaželeno, saj bi s tem povečali pestrost in zanimivost glasila. »Lovec« tako včasih ne bi bil videti kot kak organizacijski bilten. Rdečo nit in vsebino bi morali pomagati snovati in usmerjati le tisti, ki so sposobni tudi sami kaj dobrega napisati, prav nič pa ne koristijo pri delu in ustvarjanju tisti posamezniki, ki s svojimi nekonstruktivnimi pripombami in vsevednostjo bolj rušijo kot gradijo našo organizacijo.

Kako gledate na odnose lov, lovstvo in širša družba?

Bistveno vprašanje je, kako razvijati odnos lovske organizacije do širše skupnosti. Saj sta lov in naša organizacija prek sredstev javnega obveščanja marsikdaj krivično predstavljena in obravnavana. Premalo so ljudje seznanjeni z razvojem lovstva in njegovim poslanstvom. Človek je žalosten, ko vidi, da ga predstavljajo zgolj kot ubijalca divjadi. Seveda pri javnosti to pusti posledice, sovraštvo, preziranje ipd. Pri vsem tem pa se kmetijci in gozdarji včasih res nestrpno obnašajo pri svojih zahtevah po povečanju odstrela divjadi. Žal to čutimo le lovci, kot da branimo le svoj interes, ne pa, kot je v resnici, da postaja prav naša organizacija tista,

ki vse bolj skrbi za pravo in pravilno ravnanje v naravi. Za takšno sliko smo krivi tudi sami.

Za javnost bi morda morali pripraviti še kak podoben film, kot je Poslednja oaza, posnel ga je Petar Lalović. Žalostno je, da imamo za slabe filme vedno dovolj denarja, za dobre, vzgojne pa nikoli dovolj. Spomnim se, da sem že pred 20 leti napisal scenarij za film Triglavski paradiž, za snemanje pa ni bilo ne denarja ne razumevanja pri odgovornih ljudeh. Tedaj, ko smo predlagali snemanje, smo še imeli v našem visokogorju močne in zdrave gamske trope, danes pa...

Sicer pa se lahko glede širjenja naše slovenske lovske kulture in vedenja o njej tudi pohvalimo. V Zlatorogovi knjižnici je na primer izšlo do danes že 15 knjig, tudi Klub Diana je izdal čudovito knjigo Divjad. V teh knjigah je stalna rdeča nit prav varstvo divjadi in ne samo lov.

Vrniva se še za hip k okolju in našem odnosu do njega!

Lovstvo kot panoga ima danes pri varstvu narave v širšem smislu še vse premajhno moč. Zastrupljanje voda, krčenje gozdov, množični pogin rib in

vodnega živilja, vode in obvodne perjadi so zaenkrat še vedno pojavi, za katere pravzaprav nihče ne odgovarja. Tu so pereči problemi, ki so povezani z izumiranjem male divjadi, za katere nam ne sme biti vseeno – ne kot lovcem ne kot članom naše samoupravne družbe. Včasih smo v teh primerih nemočni. Ne gre le za interes lovcev, gre za dolžnost odgovornega gospodarjenja z dobrino posebnega družbenega pomena. Triglav postaja pravo smetišče, planinske kočice in marsikateri lovski domovi pa kar centri za pijančevanje... Tu gre med drugim tudi za problem srčne kulture posameznika in ekološke razgledanosti, ki je na splošno izredno šibka. Gozd, polja in livade bi morali imeti za naravna svetišča in ne za poligone za razuzdane aktivnosti!

Skupščina LZS je že nekajkrat sprejela načelo, da je treba naše lovstvo še v večji meri kultivirati. Če tega ne bomo delali na vsakem koraku, bo lov lahko kaj kmalu izgubil svoj pravi smisel. Če želimo lov resnično dvigniti na tako raven, kot imamo zapisano v naših dokumentih, se moramo včasih poskusiti vrniti v davnino, kjer je vladal poseben kult lova, saj poznamo celo civilizacijo lovske kulture.

Žal »lovska umetnost« nima večjega pomena. Menim, da med lovci ni tako malo ljudi, ki ne bi imeli radi bogato graviranih pušk, umetniških lovskih slik, kipov z lovsko tematiko. Vsi imamo radi lepe podobe divjadi na svoji lovski opremi itd. S tem se lovci tudi nenehoma izdajamo, da smo usodno povezani z divjadjo in da jo imamo radi. Rek »lov je največje nasprotje naravi, obenem pa ga prav z njo spaja«, dobi pri pravem odnosu tudi umetnost, svojo pravo veljavo. Pri lovskih razstavah pogrešam sočasno razstave umetnostnih stvaritev z lovsko tematiko. Včasih bi morala biti le-ta v ospredju, so pa tam še vedno lovske trofeje. V tej smeri bi se moral razvijati tudi slovenski lovski muzej. Sem bi morali uvrstiti tudi lovske filme, lovsko glasbo, likovno umetnost itd. Slovensko lovsko glasilo naj bi lovski kulturi in umetnosti v prihodnje dajalo vsaj takšen pomen, kot ga daje lovski stroki.

Tovariš Tone Svetina, hvala lepa za pogovor in v imenu uredniškega odbora našega glasila iskrene čestitke ob vašem jubileju!

Zapisal: **Boris Leskovic**

Pravni kotiček

Lovska družina in blagajniški maksimum

Ena izmed lovskih družin in njen blagajnik so bili obsojeni za gospodarski prestop, ker niso spoštovali pravil o blagajniškem maksimumu in plačevanju z gotovino.

Po Zakonu o službi družbenega knjigovodstva morajo imeti uporabniki družbenih sredstev, med katere spadajo tudi lovske družine, vsa svoja denarna sredstva na računih pri službi družbenega knjigovodstva. Z gotovino lahko poslujejo le v okviru pravil o blagajniškem maksimumu in plačevanju z gotovino. Ta vprašanja ureja Odredba o blagajniškem maksimumu in plačevanju z gotovino (Ur. l. SFRJ 42/84). Po tej odredbi morajo uporabniki družbenih sredstev gotovino, ki jo prejmejo v posameznem dnevu, vplačati na svoj žiro račun isti dan, najpozneje pa naslednji delavnik, prek organizacijske enote službe družbenega knjigovodstva ali prek pošte. Samo uporabniki družbenih sredstev, ki so oddaljeni od enote službe družbenega knjigovodstva ali pošte, lahko sklenejo, da bodo prejeto gotovino polagali v določenih obdobjih, ki ne smejo biti daljša od petih delovnih dni. V svoji blagajni smejo imeti uporabniki družbenih sredstev gotovino za gotovinska plačila do višine blagajniškega maksimuma. Le-tega si določijo sami, odvisno od višine in vrste gotovinskih izplačil, ki jih opravljajo glede na naravo svojega poslovanja, od oddaljenosti od sedeža službe družbenega knjigovodstva, kjer imajo žiro račun in od drugih pogojev. Višina blagajniškega maksimuma pa ne sme presegati višine petdnevniških plačil.

Organ lovske družine mora torej na skupščini, ko obravnava letno poročilo, določiti blagajniški maksimum. Ta bo večji, čim večji je promet v lovski družini. Prav tako mora tudi odločiti, v kakšnih časovnih obdobjih bo lovska družina polagala prejeto gotovino na žiro račun.

Problemi z udomačeno srno

Občan je našel mlado poškodovano srno, ki bi na prostosti verjetno poginila. Zato jo je vzel domov, jo negoval in zdravil, tako da je preživela, o tem pa je tudi obvestil lovsko družino, ki mu je dovolila, da srno obdrži. Srna je postala udomačena, zaradi poškodbe pa ni bila sposobna za življenje v naravi. Lovski inšpektor je odločil, da mora skrbnik srne lovski družini dovoliti, da srno odstrelijo, ker si je v nasprotju z določbo 50. člena Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč to srno prilastil. Občan je zoper odločbo ugovarjal, češ da bi bilo nehumano srno odstreliti, bolje bi bilo, če bi jo izročil živalskemu vrtu oz. da bi jo smel obdržati. Vrhovno sodišče SRS je v sporu odločilo, da je občan ravnal v nasprotju z omenjenim členom zakona, po katerem je prepovedano prejetje in prilaščanje mladičev divjadi. Divjad je družbena lastnina in dobrina splošnega pomena in tako je občan ravnal, ne glede na svoje humane namene, v nasprotju z zakonom. Ukrep, ki ga je odredil lovski inšpektor, pa nima podlage v zakonitih predpisih. Upravljanje lovišč obsega varstvo in gojitev divjadi in zato je odločitev o tem, kaj ukreniti z ujetimi srno, ali jo izpustiti na prostost, oddati v živalski vrt ali pa pride v poštev sanitarni odstrel ali kaj drugega, zadeva, ki spada v upravljanje lovišč. Zato je taka odločitev pridržana lovski organizaciji in ne lovskemu inšpektorju. Lovski inšpektor lahko v okviru pooblastil po 77. členu lovskega zakona odredi ukrep, da se nepravilnosti zaradi kršitve zakona v določenem roku odpravijo. Nepravilnost je mogoče odpraviti z izročitvijo srne lovski organizaciji, ki upravlja lovišče. Zato lahko lovski inšpektor le zaseže protipravno ulovljeno divjad, nadaljnji ukrepi, ki spadajo v varstvo in gojitev divjadi, pa so v pristojnosti lovske organizacije in ne lovskega inšpektorja.

dr. Janez Šinkovec

Na petelina

Ivo Andrić

Če je ljubitelj daljše in krajše proze našega edinega Nobelovca Iva Andrića lovec, ga med njegovimi besedili nemalo preseneti novela *Na petelina*. Ob tem naslovu se takoj spomnimo Finžgarjeve črtice *Na petelina*. Toda literarni deli imata enak le naslov. Medtem ko pomeni Finžgarjeva črtica z začetka tega stoletja biser slovenskega lovskega slovstva, ki mu zlepa ni para, pravo himno pomladnemu prebujanju in pristnemu lovskemu doživetju tega velikega trubadurja naših gozdov, Andrića v tej noveli zaposlujejo povsem drugačni »petelinarji« iz časov stare Bosne. Velemojster umetniške besede nas v svojem delu spravlja v dobro voljo, ko nam z blago ironijo nariše nekakšen skupinski portret »petelinarjev« posebne sorte, ki se ob lovski gostiji, kjer seveda ne manjka različna in višegrajske slivovke, pripravljajo na jutranji lovski podvig. Koliko peresc so ti »lovci« skrivili gozdnemu trubadurju pri tem »lovu«, vzemo iz same zgodbe. Novelo smo vzeli iz zbirke *Znamenja*, prevedel pa jo je Severin Šali.

Na kraju, ki mu pravijo Pod gabričem, blizu gorskega izvira, sedita višegrajski sodnik Turković in inšpektor finančne straže Anton Kalina. Ob velikem ognju iz gabrovih vej, ki je v večernem mraku videti sila pomemben dogodek, se lahko suka kmet Vitomir Tasovac iz Dikave.

Na tej planotici blizu vasi Dikave se usede in odpočije vsak vaščan, ko se vrača iz mesteca, in si zvije cigareto, če ima tobak. Taka je potreba in tak običaj. Gabrček pravzaprav ni gabrček, temveč gaber, veliko, črno in črvido drevo. Za gabrček ga je krstil Vitomirov ded, ko je pred mnogimi leti počival pod njim. Tedaj je to res bil še gabrček, sedaj pa je skrivenčen, grčav gaber; pri tleh so ga obžgali ognji popotnikov in obsekali pastirji s svojimi sekiricami. Z ene strani je črn in trhel, z druge pa odganja nove, zelene in grčaste veje. Vitomir nataka gospodoma ohlajeno žganje in obrača na žerjavki dolg razen izbranega in spretno pripravljene mesa. Širi se vonj po praženi tolsti, tobačni dim se meša z visokim plamenom gabrovine. Poleg njih so razmetane lovske potrebščine, nekolikanj proč pa privezani njihovi konji. Mrak se gosti okrog mož in njihovega ognja. Pijejo pred večerjo, pa tudi med jedjo si zalivajo grizljaje.

Inšpektor in sodnik imata dolg pogovor v nemškem jeziku. Prvi se pritožuje čez Bosno, čez življenje in svojo usodo, drugi ga tolaži in pomirja. Vitomir je spočetka molčal in se dolgočasil, ali sedaj mora po vsakem požirku privoščiti vsaj po eno besedo mesu, kruhu,

ognju in žganju, na svoj račun in v svojem jeziku.

Ni prvič, da Vitomir sodnika in inšpektorja pelje v svojo vas »na petelina«. Šli so tudi lani, nekako ob prav tem letnem času, prenočili Pod gabričem, prečuli dobršen del noči v pitju, jelu in pogovoru, zaspali in – prespali trenutek pred svitom, ko je bilo treba oditi na lov. Zjutraj je Vitomir sodnika in inšpektorja, še oba skrokana, prepričeval, da se je zbudil o pravem času, celo uro pred zarjo, ali oba sta tako trdno spala, da si ju res ni upal prebuditi. In končalo se je z njuno precej neprepričljivo in mirnodušno grajo in Vitomirovimi novimi zgodbami o divjem petelinu in o novih, še boljših obetih za dober lovski blagor.

In tako so tudi to pomlad začeli »loviti petelina«.

V tem odhajanju na lov, iz katerega mestni lovci brijejo norce, pridejo vsi udeleženci na svoj račun in vsi so zadovoljni. Sodnik Turković, dober in pameten človek, doma iz Slavonske Požege, veseljak in samec, ki ljubi lov in pogovor in življenje v naravi, je tako vzljubil Bosno, da se kar ne more nagledati njenih krajev in naslišati njenih ljudi. Inšpektor Kalina, ki je nekoč na začetku kariere v neumni pustolovščini zapravljal oficirski čin in čast, sedaj pa životari kot mrk in strt človek, nesrečen v zakonu, ima rad družbo vedrega Turkovića in lovske izlete z njim, navse pa ima rad žganje, svojo edino in zadnjo tolažbo. (Kalina čuti, kako ga ti hribi stiskajo okrog vratu in samo žganje ga lahko vsaj za trenutek reši te

zanke in prenese v odrešilne sanje. Drugo jutro pa se igra začne znova. Od tega izmeničnega vpliva bosenskih hribov in bosenskega žganja postaja Kalina čedalje bolj otopel in čemeran, boji se dnevne svetlobe in noči ga je strah kakor smrti.) Vitomir z Dikave ima rad zgovornega in radodarnega sodnika, njegov tobak, smodnik in lovsko orožje, posebno pa uživa v tem, da z gospodo sedi in pije in da k njima obrnjen pripoveduje sam sebi namišljeno doživetja in vsakovrstne zgodbe, ki že dolgo tlijo v njem in samo iščejo priložnosti in poslušalce. In nazadnje so te lovske gostije pod milim nebom dobre tudi za Vitomirovega divjega petelina, če sploh je, saj bi zavoljo njih lahko živel in dočakal visoko starost in vsako leto pel svojo ljubezensko pesem.

Dva trenutka sta za Turkovića v tej Vitomirovi komediji z divjim petelinom posebno dragocena.

Prvi tedaj, ko pride kmet v Višegrad, se okrog kosila oglasi v sodnikovi hiši, kadi njegov tobak, pije njegovo kavo in žganje in začne pripovedovati o petelinih.

Takoj na začetku ga Turković izzove z na pol šaljivo pripombo, češ da v teh krajih ni in nikoli ni bilo divjih petelinov. To Vitomira tako razburi, da mu kar naprej drhti roka in v nji kozarec z žganjem. Človek bujne domišljije in velik pripovedovalec si je nemara sam izmislil tudi to zgodbo o petelinu, vsaj o tem določenem petelinu, ki mora biti v teh in teh dneh na tem in tem kraju, toda svojo zgodbo brani strastno in vztrajno.

»Seveda so, gospod, kdo pravi, da ne? Se ti je najbrž kdo nalagal. Je neka globoka dolina nad Dikavo, v kateri se petelin, oprusti mi, ženi in poje, en teden, dva pred Jurjevim. Eh, da ga slišiš! Stoji pa piska: cik, cik, cik! Ti bi rekel: dober kosec nekje koso brusi. Jaz mislim, da je težak trinajst kil kot nič.«

In prisega pri bogu in življenju in svojih očeh.

Turković požira vsako njegovo besedo, Vitomir pa srka žganje in se hvali in skovika na mestu pa tako razpleta in zaljša svojo zgodbo, da so na koncu vse hoste okrog Dikave polne globokih dolin, doline pa polne petelinov, treba se je le potruditi do njih pa jih pobiti vse po vrsti, ko pojejo in so na pol slepi. Sodnik se zadovoljen smehlja, saj nje mu ni toliko do divjih petelinov kolikor do Vitomirovih zgodb in fantazij. Drugi trenutek nastopi tukaj Pod gabričem.

Po dobrih štirih urah izmenične ježe in pešačenja se sodnik in inšpektor zgrudita zraven izvira, se napijeta hladne vode in žganja, nato večerjata, kuhata kavo in se pogovarjata, največ pa poslušata neutrudnega Vitomira, dokler ne zaspita od hladne noči, pijače in utrujenosti.

Tudi nocoj Turković tako opazuje in spremlja razne oblike in stopnje Vitomirovega pijanega pripovedovanja, ki mu že pozna potek in sluti konec. Skraja veselo in živahno pripovedovanje, polno razposajenih namigov, bo postalo predržno fantastično, nato žalostno pa slovesno, da se bo na koncu verjetno zgubilo v blodnjah in enoličnem ponavljanju nejasnih besed brez vidnega smisla. Vse pa se bo končalo s sanjami, z nekim posebnim kmečkim spajanjem, iz katerega Vitomir lahko vsak trenutek vpade v besedo, če bi sodnik in inšpektor začela pogovor in če bi se mu zdelo, da mora tudi povedati svoje. Sedaj so še na stopnji šal in zbadanja. Sodnik draži Vitomira, in da bi ga izzval na pogovor, dvomi, da so pod Dikavo res petelini. Kmet s povišanim glasom trdi nasprotno in opisuje petelina – sedaj ne pozna le njegov glas in težo, temveč tudi barvo perja in »porednežev značaj«.

»Povem ti: jutri ga boš prinesel v Višegrad, če bog da, pa se bo nabralo ljudi in zijalo kot v čudo. Le brez skrbi, gospod!«

Sodnik ga ščuva naprej.

»Tvoj petelin, Vitomir, je kakor gospod bog. Vsi govorimo o njem, nikoli pa ga še živ krst ni ne videl ne slišal.«

Vitomir se takoj še bolj razvname.

»E, nika, gospod! Ne govori tako! Kar se boga tiče, je druga stvar. Saj veš, kako pravijo: bog in božja pravica! E, to je, vidiš...«

Kalina, tudi že sam vinjen, odmahuje z roko in mrmra po nemško.

»Kaj pa ta blebeče?«

Turković ga pomirja, Vitomir pa nadaljuje:

»A, ne, ne! Pravica, to je tisto...«

»Zapri usta temu bedaku!« nestrpnost pravi Kalina.

»Čakaj, pusti ga, naj pove!« se potihoma brani Turković, ki bi rad Vitomirovo misel slišal do kraja.

»Kaj boš slišal? Pijano blebetanje ali kakšno novo laž in novo zvijačo. Bog mi je pričal! Venomer kličejo boga, naj jim pomaga pri lažeh. Naj gredo k vragu, skupaj s svojim bogom,« se razburja Kalina.

»No, dobro, vendar ga pusti!«

Inšpektor je res umolknil. Vitomir pa kakor da sploh ni opazil tega kratkega

in pridruženega prepira v nemškem jeziku, govori naprej in maha s kazalcem desne roke.

»A, ne, ne! Pravica, gospodje! Pravica! Saj je ni veliko na svetu, a čim manj je najdeš, toliko več je vredna; tudi počasna je, res, in hoče kasniti, vendar prej ali kasneje – pride. Zato zmeraj pravim: na pravico se nasloni, pa se ničesar ne boj! Pravi-ca! Samo pravica!«

Tako vzklika Vitomir, pozabljač na boga, ki ga je očitno porabil zato, da

je nanj za trenutek oprl svoja razmišljanja o pravici.

Kdo ve, kako dolgo bi Vitomir vlekel svoje modrovanje o tej stvari, toda sodnik je s kratkimi vpadi spretno obračal pogovor na drugo, tako da je kmet kakor po nekem programu nizal svoje monologe o raznih predmetih, zdaj drugega za drugim, zdaj jih mešal hrupno in brez reda, kakor se mešajo nejasni in slovesni zvoki prazničnih zvonov. Vendar tudi sodnikovi posegi v besedo postajajo čedalje redkejši in izgubljajo

Po samoupravnem sporazumu o enotnih gojitvenih smernicah in rajonizaciji divjadi v SR Sloveniji za obdobje 1986–1990 se tudi v letu 1986 divjega petelina ne lovi. Da bi lovske organizacije zagotovile celovito in dolgoročno varovanje okolja divjega petelina, bodo trajno sodelovale z gozdarstvom pa tudi z drugimi uporabniki naravnega prostora. Strokovne osnove tega sodelovanja bodo sprejete v okviru raziskovalnega programa o tej vrsti.

V letu 1986, ko bo končana in objavljena raziskovalna naloga o divjem petelinu in bodo na tej podlagi opredeljene družbene in strokovne osnove za dolgoročno ohranitev te vrste divjadi, bosta LZS in Skupnost OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije dokončno sprejeli gojitvene smernice za obdobje do leta 1990.

svoj vpliv. Na tej višini, v tem nočnem času in pod čarobnim vplivom višegrajskega žganja, ki ustvarja čuda, to sploh niso sogovorniki, ki poslušajo in gledajo drug drugega, temveč osamljeni možje, od katerih vsak sledi svoji misli in ga zanašajo lastna čustva. Nobeden nobenega zares ne posluša, temveč si vpada v besedo, se preglašujejo ali govore vsi obenem, drug mimo drugega, vendar nekako povezano. Pravzaprav govori iz njih žganje, iz žganja je ta povezava. Sicer pa so popustile vse zavore, nobenih obzirov ni več. Govorijo tisto, kar hočejo in kar morajo. Nekaj se je vmešalo v ta pogovor, ki se obrača na vse bolj čudna pota, in sedaj je prišel trenutek, ko so se besede začele zatikati.

Po vedri planoti neba je prijadral velik, poln mesec; mesečina se naglo spušča vzdolž hriba, širi najprej pritajeno, nato pa vse večjo svetlobo in nekakšno ostro svežino, iz katere dehti po novih, nepomešanih vonjavah gorskih trav in zelišč. Še opazili niso, kdaj je ščip priplaval izza ostrega planinskega grebena. Sedaj že sedi med njimi kot četrti nov in nepoznan sogovornik, pred katerim so vsi malo v zadregi. Kaže, da bo vsak hip potihlo spregovoril pa rekel in povedal nekaj novega, vendar ne spregovori in ne pove.

Na pobočjih, ki jih vse bolj in vse hitreje poplavlja plima mesečine, so nenadoma zamrli vsi glasovi. Z mesečino se razprostirajoča tišina vtihotaplja tudi v pogovor lovcev. Včasih je tako tiho, da lahko slišijo, kako je nad njimi s svilenim šumom peruti poletela nevidna nočna ptica. Le žganje v možeh se ne more tako naglo umiriti in obrzdati. Pogovor znova zagori, vedno ga začne Turković, konča pa Vitomir. Čedalje močnejše občutijo mrzli dih planine, toda kmet, ogret od besed in žganja, je še zmeraj samo v srajci, razgaljeni na prsih. Njegove oči so v mesečini kakor dve veliki, črni jami.

»Saj se boš prehladil, Vitomir!« ga šaljivo resno in že nekolikanj utrujeno opomni sodnik, kmet pa takoj obrne pogovor od boga in pravice, napenja prsi in vzklika:

»Kdo, jaz? Jaz naj bi se prehladil? E, pa res misliš, da sem jaz neki... neki. Uh, gospod moj! Prezebal sem, bratec moj, malo drugače v svojem življenju, se nažrl mraza in nagazil snega kot še nobena živa duša. Nihče ne ve, kaj se pravi zima na Dikavah, ne kako se kmet z njo spopada in kako jo preganja.«

Prižge si cigaro, toda hitro, da mu ne bi Turković posegel v besedo.

»Šel sem na tistole goljavo v vedri noči, pred Tremi kralji. Snega do kolen, mraz pa tak, da drevje poka. Noge ostajajo v snegu. Srknem požirek žganja in nadaljujem pot. Spet srknem! Mesečina pa taka kakor nocoj, sneg se blešči in miglja kot tisoče iskrice. Ti bi rekel, da so zvezde popadale na zemljo. Gazim lepo v celo in kar ne vem, kaj je zgoraj in kaj spodaj, katero je sneg in katero so zvezde. Nebo se je pomešalo z zemljo, vidiš! Oslepel sem od solz. Ledenim, čeprav sem ves v ognju. Vidim, da uhajam s pota in moral bom do svita pešačiti. Gazim in gazim, noč počasi mineva, mraz pritiska, jaz si kar naprej govorim: 'Tak zasvitaj se, no, jutro, kajti še malo, pa ne boš imelo komu posijati!'«

»Da se ti ni to samo sanjalo, Vitomir?« vpade Turković, da bi skrajšal pripovedovanje.

»Ne, ne,« se brani kmet, »niti v sanje se ti ne pritakne kaj takega, kar človeka lahko doleti na Dikavah.«

Tišina. Spet sta mu vzela besedo in spet čuti, da je to, kar pripoveduje premalo in preslabo, da poslušalcema ni vzbudilo tistega začudenja, kakor je želel. Molči nekaj trenutkov, se ukvarja z ugašeno in razvito cigaro pa nataka žganja sebi in njima. Sedaj se slovesno in zaupno nagne proti Turkoviću in odločen, da okrepi vtis do vrha, pravi potihno, toda pomenljivo:

»Nekoč v taki noči sem na Dikavah videl – Boga. Iz oči v oči! Strašno je povedati, gospod: tako, kot sedaj tebe gledam. Oslepel sem od blišča, nisem več vedel ne zase ne za ta svet, in zgolj eno sem mislil: Bog!«

»Spet ta njihov bog!« se s slabim, zaspanim glasom ujezi Kalina.

»Pusti ga, če ti rečem!«

Turković je to pošepetal ostro in jezno, kakor da mu bo pijani in nestrpni in-

špektor preplašil petelina.

Res je Vitomir nenadoma utihnil kakor malce streznjen in zdaj ogorčeno molčal. Noč mineva. Mesec se jadno vzpenja po nebu in njegov mrzli sijaj zajema nova in nova področja.

Kalina, že omagan, si nekaj gode v brke. To so pretrgani in nerazumljivi, zadnji izrazi hudega nezadovoljstva, ki jim sploh ni treba vzroka in ki ne čakajo odgovora. Turković še vztraja in je še vedno radoveden, vendar nima več moči, da bi izzival Vitomira in ga spodbujal na nove bajke in pogovore.

Kmetu je pa tudi res že zmanjkalo besed. Premagan od žganja sedi s povešeno glavo, ves potopljen vase, izmučen in potrtn, mučno nezadovoljen z vplivom svojih dosedanjih zgodb in nesposoben, da bi si izmišljal in pripovedoval nove. Vse v možeh in okrog njih koprne po spanju.

Prvi je zaspal Kalina. Leži obrnjen po strani kot mrtev in vsega rešen. Nekoliko više nad njim se je sključil Vitomir in z desnim licem na dlani spi z lahkim kmečkim spanjem. Turković ju nekaj časa opazuje kot dva pisana klopka teme in mesečine, sedaj pa se je tudi sam zleknil po tleh, da se zavrti v svojo volneno lovsko odejo zatopi v premišljevanje, ki je priprava na trdni spanec.

Prišel je konec pogovorov. Vsepopovsod se preliwa mesečina. Vse je zamrznjeno in nemo v hladni otrplosti teh novih in močnih elementov noči. Nič ne kaže, da bo še kateri spregovoril in karkoli povedal.

Prav verjetno je, da bodo možje, otopeli od pijače in omamljeni od višinskega zraka, prespali kratki in odločilni trenutek pred svitom, ko lovci na divjega petelina vstanejo in odidejo proti svojemu cilju.

Črni vitez v svojem elementu

Andrej Levičnik

Sredi maja, ko se je narava v dolini po dolgi, hudi zimi prebujala v vsej svoji lepoti, je visoko v hribih še vedno vladala kraljica zima. Toda njena oblast se je tudi tu že začela krhati. Vse, kar je preživelo zimo z viharji in snežnimi meteži, se je pripravljalo na novo življenje.

To je čas, ko se ruševca, ta čudoviti črni vitez, bori za svoje kokoške in skrbi za ohranitev svoje vrste. Je pa to tudi čas, ki ga vsak gorski lovec nestrpno pričakuje. Zdaj ali nikoli, če mi bo le Diana naklonjena, si misli marsikateri lovec. Običajno se zgodi, da ni nič z ruševcem in krivci, vendar ni upanje, da bo več uspeha v naslednjem letu, zato nič manjše in goreče.

Tako sva tudi midva s Francijem, družbo nama je delala moja družica, počasi odrinila proti Voglu. Pot, ki je bila sprva še lahka, skoraj brez snega, se je v višjih legah sprevrgla v dokaj naporno gazenje snega. Na posameznih mestih, predvsem tam, kjer so bili pozimi zameti, smo se udirali v sneg do pasu.

Po skoraj štiriurni naporni hoji smo končno dosegli lovsko kočo. V primerjavi s potjo, ki se je vlekla večji del po različnih grapah, je tukaj v višjih legah, zlasti na prisojnih straneh, sneg skoraj skopnel. Le tu in tam so se med ruševjem kazale snežne zaplate, ki so skupaj z okolico ustvarjale visokogorski paradiž.

Po kratkem počitku v lovski koči in ko smo zakurili v starem dobrem štedilniku, da je plamen veselo zaplapolal in začel oddajati blagodejno toploto, mi pravi Franci: »Veš kaj, ker sva še zgodnja, si pojdiva ogledat nekaj petelinjih rastišč, da se bova laže odločila, kje bova naredila koč za jutrišnje čakanje.« »Velja, med tem časom pa bo Jana pripravila kosilo, da ne bomo omagali,« sem se pošalil.

Po krajšem ogledu nekaterih rastišč, kjer je Franci pred dnevi opazoval ruševce, sva se končno odločila za ruševje, ki je kot otok samevalo nad belimi poljanami. »Boš videl,« mi pravi Franci, »tukaj ga bova skoraj gotovo dobila. Zadnjič sem ga opazoval in mislim, da gre za starega ruševca.« »Vsaj letos upajva na najboljšo, saj veš, da ga loviva že tretje leto in ni vrag, da se nama letos ne posreči,« sem dejal.

Koč je bil hitro nared in pripravljen, da nas naslednje jutro že zarana sprejme.

Po dobrem kosilu, ki pa je bilo bolj večerja, smo odšli k zaslužnemu počitku. »Zjutraj bo treba že ob dveh vstati,« mi je dejal Franci med navijanjem velike starinske builke, ki bi s svojim močnim glasom zbudila tudi mrtvega.

Ravno sem sanjal, kako v Ljubljani zvonijo vsi zvonovi in pri tem ugibal, zakaj, ko me je Franci zbudil in dejal, da je ura že dve, torej skrajni čas, da vstanemo. Jana je tudi želela z nama v koč, da bi enkrat v življenju doživela lov na ruševca; seveda je morala obljubiti, da bo tiho kot miš in čisto pri miru.

»No ja, o lovu in ženskah imam svoje mnenje,« je dejal Franci, »pa naj bo, mogoče bo tokrat vse v redu.«

Dobro optani z nahrbtniki in odejami, zunaj je bila namreč lepa, jasna in zelo mrzla noč, smo počasi koračili proti »koču«. Zvezde, ki so na redko pokrivalo nebo, so kazale na lepo vreme. Pot, ki se je v začetku vila po redkem gozdu, se je počasi odprla in prešla v skalnat svet, ki ga je od časa do časa zamenjalo gosto ruševje. V zraku je vladala tišina, ki so jo motili samo naši koraki. Tako smo počasi tipajoč po stezi v slabi uri dosegli naš včerajšnji koč.

Dobro zaviti v odeje smo se, udobno naslonjeni na debelejša ruševja, pripravili na dolgo čakanje, na prihod ruševca.

Noč je počasi zgubljala moč in sonce jo je vse trdovratneje preganjalo. Gluha tišina, ki je vladala še do pred kratkim, se je začela krhati in posamezni ptičji glasovi so že začeli buditi vso naravo.

V tako napetem pričakovanju zaslišimo na desni strani močan prhut peruti in že v istem trenutku se je oglasil ruševca s svojim značilnim pihanjem. »Je že tu,« mi prišepne Franci, »samo pri miru moramo biti.«

Ker je bila še tema, nisem v tistem trenutku še ničesar videl. »Tam je,« mi čez nekaj

časa bolj pokaže kot pove Franci. Takrat sem ga tudi sam zagledal. Majhna črna kepa na belem snegu, ki je prhutajoč odskakovala od tal.

Bolj se je delal dan, bolje se je videl črni vitez v vsej svoji lepoti. Kako je samo pihal in tu in tam zagrnil, vozeč kočijo s povešenimi perutmi in z razprostrtim repom, pri tem pa odskakoval od tal!

Kakor zamaknjeni smo opazovali njegov svatbeni ples, ko me Franci prav na lahko pocuka, rekoč: »Pripravi se, ko se nama še malo približa, streljaj, je ta pravi, izgleda star ruševca!«

Že sem počasi dvigoval puško, da ne bi s hitrim gibom opozoril ruševca nase (kajti ruševca ima, kot pravijo stari lovci, na vsakem peresu oko), ko se ptič kar naenkrat ustavi v svojem plesu in steče dobesedno proti našemu koču.

V naši neposredni bližini se je stisnil pod rušev grm in obmiroval. »Kaj pa je to?« sem ves presenečen pogledal Francija, ki je že z daljnogledom opazoval okolico, dokler mu pogled ni obstal na nebu, kjer je precej nizko jadral velik planinski orel. To je torej vzrok, sem sam pri sebi razmišljal, ruševca pa res ne moreš kar tako presenetiti. Med tem je tudi ruševca ugotovil, da v rušju ni sam in se je jadrno odplazil naprej, tako da ga nismo več videli.

»No, vidiš hudiča,« se je pridušal Franci, »smola pa taka, naš je že bil, pa ti pride orel. Vidiš, to je pa tako, če gre baba zraven na lov,« se je Franci prav po tihem pridušal,

da nas Jana ne bi slišala.* Po krajšem posvetu, preden smo zapustili koč, sva dejala Jani: »Ti pojdi počasi proti lovski koči, poti ne moreš zgrešiti, midva pa skočiva pogledat še na drugo rastišče, mogoče dobiva kakšnega drugega. Vem za nekaj rastišč,« je nadaljeval Franci, »kjer ruševci še pozno dopoldne grulijo na posameznih macesnih. Mi temu pravimo sončno petje, pa bova mogoče le uplenila katerega,« je končal Franci.

Rečeno – storjeno. Medtem ko je Jana zavila po poti proti lovski koči, sva šla midva proti vzhodni strani Vogla, kjer se svet preveša v številne grape z redkim ruševjem in macesni. Nisva hodila še pol ure, že zaslišiva gruljenje, značilno samo za ruševca. »Tale ima kar močan glas, pa bi si ga

* Da naju s Francijem ne bi napak sodili, češ da nimava »pravilnega« odnosa do žensk, bi vas spomnil na stare lovske vraže, ki pravijo, da lov zagotovo ne bo uspešen, če pred njim srečaš žensko in podobno – op. avt.

kazalo malo поблиže ogledati,« mi pravi Franci in že sva hitela v tisto smer, od koder sva slišala gruljenje.

Sneg nama je hreščal pod nogami, da je kar odmevalo, midva pa sva kar tekla v smer, od koder se je slišal glas ruševca. Ko sva prišla do roba, kjer se je svet strmo spuščal v dolino, sva ga zagledala. Bil je približno 200 metrov daleč. Sedel je na vrhu manjšega macesna. Med nama in ruševcem sta bili dve manjši vrtači. Macesen, na katerem je grulil ruševca, je bil kakih 30 m oddaljen od zgornjega roba druge vrtače. Vrtače so bile deloma pokrite s snegom, deloma pa z ruševjem. Če sva hotela priti do petelina, sva ga morala zalesti skozi vrtače, priti do zgornjega roba druge vrtače in od tam streljati. »Veš kaj,« mi pravi Franci, »nimava dosti časa, morava kar pohiteti, da nama ne odleti, zato predlagam, da stečeva do roba druge vrtače, pa kar bo, bo!«

Tako sva brez pravega kritja skoraj pritekla do konca druge vrtače in glej, ruševca naju

je še kar čakal. Ko sem kasneje razmišljal, kako je bilo to mogoče, sem prišel do sklepa, da naju je petelin verjetno zamenjal za gamse, ki so se tudi podili po okolici. Imela sva temne obleke, pa tekla sva po snegu dol po strmini, zato to ne bi bilo čudno.

Razdalja do macesna, na katerem je še kar naprej grulil petelin, je bila, kot sem že rekel, dobrih 30 metrov. »Streljaj!« mi pravi Franci, »ni predaletč.« V tistem trenutku je že počilo in ruševca je padel kot kamen na tla. Vse je potekalo s filmsko naglico, tako da sem se še tedaj zavedel, kaj nama je uspelo.

Ko sva prišla do ruševca, ki je ležal pod macesnom, sva kar ostrmela. Imel je 5 krivcev – star kapitalec, da ga je bilo veselje pogledati. Ko sva si ga natančno ogledala, sva ugotovila, da je bil zadet v vrat s samo dvema šibrama, sicer pa popolnoma nepoškodovan.

»Vidiš,« mi je dejal Franci, »to se pa zgodi, če greva sama na lov!«

Navadna priba (*Vanellus vanellus*)

Priba, ki je velika kot golob, meri v dolžino okrog 32 cm. Samec in samica sta enako obarvana, vendar je samec bolj izrazitih barv, pa tudi čopko na glavi ima daljšo in lepšo. Priba je zgoraj kovinsko zelena, po trebuhu pa bela. Bela je tudi pod širokimi in okroglimi perutmi, kar zlasti lepo vidimo med letom in pri pristanku na tleh, ko počasi zloži peruti. Noge so rdečkaste, razmeroma kratek kljun temen, oči pa temno rjave. Priba je v zraku pravi mojster akrobacij, zlasti samci v času svatovanja, ko se spreletavajo, strmo dvigajo in spuščajo, med seboj preganjajo in podobno.

Oglašja se »kii-vit kii-vit kii-vit« (odtod tudi nemško ime zanjo »Kiebitz«), »vit-vit-vit huiuvit«, »giii« in podobno, medtem ko mladiči čivkajo.

Priba živi v nižini in odprti pokrajini, predvsem na vlažnih travnikih in poljih, ob selitvi pa jo srečamo tudi ob vodah v notranjosti in na morskih obalah.

Hrani se z žuželkami in njihovimi ličinkami ter sploh z najrazličnejšimi majhnimi živalmi, z rastlinjem in semeni.

Konec februarja se priba že pojavi v gnezdilnem območju, kjer samci izvajajo svoj veličastni svatovski let. Konec marca, aprila, pa tudi še maja (na Ljubljanskem barju s prvim majem že najdemo mladiče) napravi samica gnezdo na tleh na travniku ali polju. Gnezdo je pravzaprav majhna globelica na rahlo dvignjenem mestu, skromno postlana z bilkami. Samica znese štiri zeleno rumena, gosto lisasta in pikasta jajca, velika okrog 50,0 × 32,0 mm. Valjenje traja okrog 25 dni, valita pa izmenoma oba partnerja. V nevarnosti valeči ptič zapusti gnezdo po tleh in steče ter šele nato odleti (tak način umika poznamo tudi pri velikem škurhu, malem deževniku itd.). Mladiči so pokriti s puhom, ki je zgoraj na splošno sivo zlato rumen s temnejšimi progami, spodaj pa bel. Gnezdo zapustijo, brž ko se dodobra posušijo in si takoj tudi sami iščejo hrano. Zvečer jih samica zbere pod sabo, da jih ponoči greje. Poletijo po petih tednih, vendar pa se sprva v nevarnosti raje potuhnejo, kot da bi odleteli, in jih lahko celo primemo (to je značilno, med drugim, za velikega škurha). Starša sta zelo skrbna in vsakega napadalca oziroma vsiljivca pogumno napadeta. Zvali en zarod na leto, lahko pa ima nadomestno leglo, če prvo propade. Na Nizozemskem in v Belgiji so ji sistematično odvzemali jajca in znesla jih je neprimerno več kot sicer (pri domači kokoši npr. je človek dosegel, da znese na leto 100 in več jajc).

Priba ali vivek

Razširjena je splošno po Evropi in proti vzhodu v Azijo. Zdi se, da območje razširjenosti širi proti zahodu. V Jugoslaviji je navzoča, v Sloveniji pa živi v njenem severovzhodnem in osrednjem delu (kjer je najštevilnejša na Ljubljanskem barju) ter na Cerkniškem jezeru.

Navadna priba je selivec, ki prezimuje v zahodni in jugozahodni Evropi ter v severozahodni Afriki, kamor se seli od avgusta do novembra, vrača pa se konec februarja in marca. Priba spada med tiste ptičje vrste, ki se odselijo med zadnjimi, vrnejo pa se med prvimi. Vendar to ne velja za zahodnoevropske in južnoevropske pribe, ki prezimujejo »doma«.

Številčnost navadne pribe na splošno opazno upada. Močno je ogrožena predvsem zaradi uničevanja življenjskega prostora, zaradi zastrupljanja virov prehrane z najrazličnejšimi kemičnimi sredstvi, ki jih uporabljajo v kmetijstvu, zaradi vznemirjanja in množičnega pobiranja jajc. Velike izgube pretrpi tudi med selitvijo oziroma na prezimovanju. V nekaterih evropskih državah, v katerih prezimuje, jo še vedno brezobzirno lovijo in pokončujejo. O usodi pribe mora človek razmišljati že danes, ko še ni tako ogrožena, da bi izumirala!

Besedilo in foto Ivo A. Božič

Lovska organizacija

Lovska družina Senožiče je lani praznovala 40-letnico ustanovitve

Na redni letni skupščini so se konec letošnjega marca zbrali tudi člani lovske družine Senožiče, ki šteje 65 članov. Pregledali so opravljeno delo v lanskem, jubilejnim letu, sprejeli letni in petletni lovskogospodarski načrt in v zeleno bratovščino sprejeli štiri nove člane.

O celotnem gospodarjenju v Obalno-kraškem lovskogojitvenem območju je poročal Anton Može, starešina (predsednik) Lovske družine Senožiče. Lovska družina Senožiče je lani praznovala 40-letnico ustanovitve in slavnostno obeležila 29. november, ko je pripravila tradicionalno srečanje lovcev v Dolenji vasi. Skupnega lova in srečanja so se ob dnevu republike udeležili tudi pobrateni lovci Lovske družine »Orao«-Krnjak iz Hrvaške in slovenski lovci iz Doberdoba iz Italije. Na tradicionalnem lovskem srečanju so za izredne delovne in strelske uspehe podelili lovsko priznanje Marjanu Sotlarju.

Lovska družina Senožiče je vseh štirideset let uspešno gospodarila v lovišču. Ob ustanovitvi je štela 15 lovcev. Njena naloga je bila zahtevna, saj so morali najprej ugotoviti številčnost divjadi na njihovem območju. Članstvo se je iz leta v leto povečevalo in tako ima družina danes 69 aktivnih lovcev. Upravlja 5500 hektarov lovni površin.

Lovci se aktivno vključujejo v družbenopolitično življenje v senožički krajevni skupnosti. Delujejo na področju SLO in DS in se vključujejo v gospodarsko stabilizacijo. Za lanski praznik krajevnne skupnosti Senožiče, 2. junija, so organizirali lovsko razstavo, na kateri so prikazali domala vso divjad. Razstava je bila zaradi velikega zanimanja javnosti dobro obiskana. Na skupščini pa so predlagali, da bi s takimi razstavami nadaljevali tudi v prihodnje, tako da bi lovske družine sežanske občine organizirale tudi občinsko lovsko razstavo.

Senožički lovci so ponosni, da njihova lovska kočica nosi ime po prvem partizanu krajevnne skupnosti Senožiče Niku Šturmu-Tarzanu, poleg tega pa imajo v

oskrbi obeležje v brdih pri Milharju.

Potrebe lovišča in lovske dejavnosti narekujejo tudi gradnjo lovskogospodarskega objekta. Že na lanski skupščini so predlagali, da bi lovski objekt zgradili v Mikulah. Tako so že začeli zbirati potrebno dokumentacijo, na letošnji lovski skupščini pa so sklenili, da jo bodo letos zbrali do konca in začeli graditi. Prav zato so že izdelali pravilnik o obveznostih lovcev pri graditvi doma. V lovskem objektu naj bi uredili hladilnico za divjad, shrambo za krmo, gnojila, seme, kmetijske pridelke in garažo za lovski traktor s priključki ter skupni prostor, kjer bi se lovci zbirali. Da bi lahko uresničili svoj cilj, bodo morali veliko dela opraviti prostovoljno.

Olga Knez-Stojković

Razvitje lovskega prapora ZLD Posavje

22. septembra 1985 je Zveza lovskih družin Posavja razvila svoj lovski prapor. V lepem sončnem dnevu so se pri lovskem domu Lovske družine Krško na Trški gori zbrali številni posavski lovci in gostje. Med uglednejšimi gosti so bili tudi predsednik skupščine LZ Slovenije Bojan Škrk, član predsedstva LZ Hrvaške mr. Josip Fijan in predstavniki družbenopolitičnih organizacij iz Krškega.

Začetek svečanosti so naznanili zvoki Zasavskih lovskih registov iz Litije. V izredno poučnem in aktualnem govoru je nato predsednik skupščine ZLD Posavja dr. Jurij Pesjak predstavil posavsko zvezo in njene lovske družine in govoril o današnjih najbolj perečih problemih in nujnih nalo-

Slavnostni govor ob razvitju lovskega prapora ZLD Posavje je imel predsednik Skupščine ZLD dr. Jurij Pesjak

gah lovske organizacije. Vse manjši in vedno bolj ekološko ogrožen življenjski prostor divjadi terja od lovcev izredne napore, ki smo jih morda nedavno šele megleno slutili. Zveza lovske družin Posavja, ki združuje 25 lovske družin z več kot 1100 lovci iz občin Brežice, Krško in Sevnica, si s svojimi strokovnimi komisijami in odbori nenehno prizadeva kar najbolj usklajevati dejavnosti vseh združenih lovske družin in to dejavnost naprej prilagajati in usklajevati z drugimi, uporabniki istega prostora, med katerimi so vsekakor najpomembnejši zlasti kmetijci pa tudi gozdarji.

Prapor je razvil predstavnik DO Mercatorja Janez Deu. Mercator, s katerim ima večina lovske družin naše zveze poslovne odnose, je namreč prevzel pokroviteljstvo nad razvitjem lovskega prapora ZLD Posavja. Predstavnik Mercatorja je nato prapor izročil praporščaku Jožetu Špilerju.

Po razvitju prapora je sledilo pobratenje praporov lovske družin Posavja. V Zvezi lovske družin Posavja ima 22 lovske družin svoje prapore in pri tem pobratenju so bili navzoči vsi! Predsednik skupščine LZ Slovenije Bojan Škrk je v pozdravnem govoru med drugim pohvalil ak-

Pobratenje lovske prapora lovske družin z novim praporom ZLD Posavje

Lovski prapor ZLD Posavje je razvil predstavnik Mercatorja Janez Deu

tivnost posavskih lovcev in jim zaželel veliko uspehov pri gospodarjenju z divjadjo in upravljanju njihovih lovišč. Nato je pripel na prapor spominski trak LZ Slovenije in izročil red za lovske zasluge II. stopnje, s katerim je Zvezo lovske družin Posavja odlikovala LZ Slovenije. Predsednik skupščine LZ Slovenije je nato podelil razna lovska odličja številnim zaslužnim posavskim lovcom.

Tudi predstavnik LZ Hrvaške mr. Josip Fijan je pripel na prapor lovsko odlikovanje I. reda, s katerim je LZ Hrvaške odlikovala Zvezo lovske družin Posavja.

Lovska odlikovanja I. reda LZ Hrvaške sta dobila tudi predsednik in tajnik izvršnega odbora ZLD Posavja Vlado ing. Jenko in Alojz Arko.

Na prapor so nato predstavniki lovskih druženj ter Lovsko-kinološkega društva Posavja pripeli skupaj kar 14 spominskih trakov. Ves program slovesnosti sta občasno poživiljala pevski oktet LD Studenec pod vodstvom Jožeta Puntarja in Zasavski lovski rogisti pod vodstvom Daneta Namestnika, ki so z izbranimi lovskimi melodijami sklenili slovesnost.

V. J.

Gospodar LD Ig Jože Vrbinc pozorno opazuje nenavadno dogajanje v lovišču

Foto E. Pišler

Tekmovanje v veleslalomu za prehodni pokal Krimskega LGO

Prvega marca 1986 je bilo pod pokroviteljstvom LD Ig organizirano in izvedeno tekmovanje v veleslalomu za prehodni pokal Krimskega LGO. Po tehnično zahtevni in dobro pripravljeni progi za veleslalom – štart je bil na višini 900 m – na kateri je bilo postavljenih 24 vratc in ki je bila dolga 750 m, se je spustilo 54 tekmovalcev iz več lovskih druženj. Tekmovanje je bilo odprtega tipa, zato so lahko sodelovali tudi nelovci in mladina. Prav ti so pri tem spoznali, da se lovci uspešno izživljajo tudi na drugih področjih in ne le zgolj z lovom v ozkem pomenu besede.

Proga se je iztekla v cilj ob lovski koči LD Ig, ki so jo prizadevni člani te lovske družine zgradili že pred več leti. Tu se je že kadilo iz dveh kotličev, napolnjenih z okusnim posušjem in klobasami. Prireditelj je poskrbel tudi za pijačo, ki na lovskih prireditvah nikoli ne manjka. Tudi vreme je poskrbelo za res odlične tekmovalne razmere. Temperatura se je gibala okoli -10°C , zato so tekmovalci po vožnji radi segli po kozarcu kuhanega vina. Ob razglasitvi rezultatov, ki jih je organizator meril elektronsko, so udeleženci dobili tudi praktične nagrade, ki so jih prispevali DO Mladinska knjiga, tozdr Veletrogovina in Saturnus.

Vsi tekmovalci, pa tudi navijači, ki so prišli v ta lep del izanskega lovišča pod Kamnico, so bili nad prijetnim doživetjem in gostoljubnostjo lovcev LD Ig zelo navdušeni. Organizator jim je moral obljubiti, da se bo potrdil, da bi taka srečanja in tekmovanje postalo tradicionalno. Ekipni zmagovalec, ki je osvojil prehodni pokal Krimskega LGO,

je bila LD Ig (B. Rakušček, Ž. Vrbič in I. Vrankar). Vsak najuspešnejši posameznik do 3. mesta pa je dobil tudi diplomu in medaljo.

Rezultati posameznikov:

a. do 35 let:

1. M. Budič 0:47.11, LD Pšta
2. B. Rakušček 0:47.34, LD Ig
3. F. Špiler 0:54.44, LD Ig

b. od 35 do 45 let:

1. Ž. Vrbič 0:53.96, LD Ig
2. Z. Podržaj 0:56.05, LD Ig
3. V. Mazi 0:58.46, LD Rakitna

c. od 45 do 55 let:

1. I. Vrankar 0:57.77, LD Ig
2. F. Makuc 0:58.08, LD Rakitna
3. S. Logar 1:01.45, LD Rakovnik

d. od 55 let dalje

1. R. Ocvirk 0:55.02, LD Rakitna
2. J. Jurca 0:59.98, LD Tomišelj
3. S. Škerlavaj 1:11.76, LD Rakitna

kategorija nelovcev

1. M. Mušič 0:45.57
2. B. Jakopin 0:49.13
3. S. Kozin 0:50.18

Proga je bila za vse kategorije enako dolga.

Posnetki s tega tekmovanja so objavljeni na IV. strani ovitka.

Borut Rakušček

Posegi v naravno okolje so porušili ravnotežje

Člani LD lenarškega lovskogojitvenega bazena v analizah poudarjajo, da terja sodobna gojitev divjadi nenehno proučevanje okolja, predvsem pa vseh tistih

vplivov, ki škodljivo vplivajo na divjad in rušijo normalno ravnovesje v naravnem okolju. Vedno je bilo poudarjeno sodelovanje z drugimi uporabniki prostora, ki pa v preteklem srednjeročnem obdobju še ni prineslo zelenih rezultatov; še vedno se namreč načrtuje, dogovarja in posega v naravno okolje brez navzočnosti lovcev oz. lovske organizacije. To pa se že negativno odraža na divjadi, za katero je iz dneva v dan manj naravnega življenjskega okolja, ki omogoča njen normalen razvoj. Z velikimi posegi v naravo – zlasti gre tu za melioracije in komasacije – se občutno ruši ravnovesje, to pa pomeni upadanje številčnosti posameznih vrst divjadi, predvsem male, in naraščanje škod, saj se divjad s teh velikih površin umika v druga območja, kjer lahko zadovoljuje svoje potrebe po hrani, počitku in miru. Z velikimi kompleksi monokultur so se pojavili tudi divji prašiči, ki pa v osrčju Slovenskih goric nimajo pogojev za stalno bivanje. Ker gre za prehodno divjad, so škode precejšnje, vendar zaenkrat še niso katastrofalne. Res pa je, da kljub intenzivnemu lovu na to divjad v LD ne dosegajo zelenih uspehov. Lov je otežen, pogoni so nesprijemljivi, ker jih praktično ni mogoče izvesti, tako da ostaja kot najbolj učinkovita oblika lova čakanje na visokih prežah ob kmetijskih kulturah. Teh bodo morali lovci zgraditi še več, če hočejo, da bodo učinki lova boljši kot doslej.

Prevladujoča gospodarska vrsta je srnjad. Ta ima primerno telesno kondicijo in je številčno močna. V LD Zg. Ščavnica na primer ugotavljajo, da je sedanje številčno stanje srnjadi še ravno

tako, da ga njihovo lovišče še prenese. Odstrel je intenziven. Načrtuje se sicer v skladu z veljavnimi gojivnimi smernicami, izvajanje pa žal ni tako primerno. Še vedno se preveč posega v srednji starostni razred srnjadi, ki je nosilni steber razvoja populacije. V LD Dobrava so na primer odstrelili premalo srn in srnic (34 % moškega, 46 % ženskega spola), kar ima za posledico večanje številčnosti populacije. V Zg. Ščavnici so odstrelili preveč srn iz srednjega starostnega razreda, v Jurovskem dolu ne dosega številčne realizacije odstrela, tudi v Benediktu plana odstrela srn niso dosegli stoodstotno (96,2 %). Najbolje so opravili planirane odstrelne srnjadi v LD Voličina, kjer praktično skoraj ni odstopanj od smernic. Telesne teže srnjadi so zadovoljive (povprečne teže 3–7-letnih srnjakov v LD Dobrava znašajo 20,23 kg, teže srn pa 16,96 kg, medtem ko so povprečne teže rogovja srnjakov te kategorije 273 g). Pogini srnjadi niso visoki, precej pa je tudi povozenih (največ v LD Benedikt – 40 živali v zadnjih letih). Vse slabše so razmere za gojitev male divjadi. Številčnost fazanov bi občutno upadla, če jih LD ne bi vsako leto izpuščale v lovišča. Žal pa samo z izpuščanjem ne moremo doseči vseh pričakovanih rezultatov, saj za fazana ni več naravnih remiz. Pri analiziranju vzrokov za upadanje številčnosti te vrste divjadi lovci navajajo intenzivno strojno kmetijsko obdelavo, zgodnje košnje, uporabo kemičnih sredstev pa tudi prevelik odstrel v preteklosti in premajhno zavzetost lovcev pri zagotavljanju naravnih razmer za gojitev fazanov. Zimsko krmljenje opravljajo v vseh LD, tako da v zimskem času fazani niso brez hrane. Za ilustracijo omenimo, da so leta 1982 odstrelili v LD Dobrava 21 fazanov, leta 1984 pa 79, v LD Zg. Ščavnica leta 1982 120, 1984. leta 67, v LD Benedikt 1982. leta 125 in leta 1984 149 fazanov.

Številčnost divjega zajca je še vedno razmeroma nizka, v zadnjih dveh letih se je rahlo povečala, kar pa seveda ne pomeni, da bi lahko postavljali višje plane odstrela. LD z zajcem razumno gospodarijo in načrtujejo odstrela dokaj realno. V bazenu so se tudi dogovorili, da decembra zajca ne bodo več lovili, česar pa nekateri lovci še vedno nočejo doumeti, kljub večkrat poudarjenim razlogom, zaradi katerih se v decembru ne priporoča več

lova na zajce. Naravne razmere za zajca so vse slabše, zato bo treba ta dejstva upoštevati in nadaljevati z aktivnostmi, da se njegovo že tako slabo naravno okolje ne bi še poslabšalo. Zajec ne dosega bonitirane številčnosti, ki je določena za lovišča, s katerimi gospodarijo lovske družine lenarskega bazena. Zelo je ogrožena jerebica, ki je ponekod že skoraj povsem izginila. Močno spremenjeno naravno okolje se tudi v prihodnje za jerebico ne bo izboljšalo, tako da si bodo morali lovci skrbno prizadevati ohraniti vsaj obstoječo številčnost te divjadi, ki pa je že zdaj praktično minimalna. Obetajoča je gojitev rase mlakarice tam, kjer imajo še primerne naravne razmere za gojitev (LD Lenart). Omenjene ugotovitve bo treba upoštevati v novem lovskogospodarskem načrtu (1986–1990). Aktivnosti na tem področju tečejo, lovske družine pa so morale že v fazi načrtovanja vzpostaviti enakopraven dialog z gozdarji in kmetijci ter interese uskladi. Le tako bomo dosegli, da bodo posegi v prostor manj občutni in negativni. Že tako precej porušenega ravnovesja v naravnem okolju ne bi smeli še bolj načenjati, pač pa zagotoviti stabilne pogoje za varstvo in gojitev divjadi. Tega pa brez tvornega in enakopravnega dogovarjanja in usklajevanja med lovci in drugimi uporabniki prostora ne bo mogoče doseči.

Marjan Toš

Jubilanti

Tone Šporer, eden izmed najstarejših konjskih lovcev, je 9. 1. 1986 dopolnil osemdeseto leto. Toneta dobro poznajo tako v Konjicah kot po okolici, še zlasti pa med lovsko tovarišijo. Rodil se je 9. 1. 1906 v Straži pri Novem mestu. Že kot mladenič je začel sodelovati na lovih kot gonjač pri zakupnikih in graščakih v okolici Novega mesta, nadaljeval pa je kot lovec, kar je že več kot 60 let.

Ko je bil star 26 let, se je zaposlil v lesni industriji v Straži pri Dolenskih toplicah, kjer je bil tudi leta 1941, ko se je začela vojna. Zaradi sodelovanja z OF je bil aretiran in interniran na otok Rab, od koder so ga odpeljali v

Tone Šporer

Monigo Treviso, nazadnje pa še v taborišče Gonars. Po kapitulaciji Italije se je izmučen vrnil domov v Stražo, nesposoben za opravljanje kakšnega težjega dela. Vendar se je takoj po okrevanju pridružil 4. bataljonu Gubčeve brigade, s katero je leta 1945 sodeloval v bojih za Trst. Po vrnitvi iz Trsta, julija 1945, je bil demobiliziran in začel službovati na državnem posestvu v Slovenskih Konjicah.

V Konjicah je še istega leta z nekaj starejšimi lovci ustanovil Lovsko zadrugo, ki se je naslednje leto preimenovala v LD Slov. Konjice. Od takrat je vedno aktivno sodeloval v družini in že v prvem organiziranem odboru postal lovovodja kar za enajst let. V letih 1948/1950 je opravljal funkcijo blagajnika okrajne lovske zveze Poljčane, pozneje (1950–1958) pa gospodarja LD. Leta 1958 je spet postal lovovodja, kar je ostal do leta 1964.

Danes je še vedno aktiven in še vedno sodeluje pri delovnih akcijah, na skupnih lovih in na lovskih posvetih, predvsem pa je zelo priljubljen med lovci.

Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom in redom III. stopnje za lovske zasluge, ZLD pa z znakom za lovske zasluge. Poleg tega je dobil tudi vojaška in druga odlikovanja ter več kot deset priznanj in pohval družbenopolitičnih organizacij.

Ob njegovem jubileju mu vsi čestitamo in želimo še vrsto let zdravja in dober pogled!

Lovci LD Slov. Konjice – D. J.

Mito Mladenovič, član LD Kovor-Dobrča in organiziran lovec 35 let, je 21. oktobra 1985 praznoval svojo 60-letnico.

Mito Mladenovič

V lovske vrste je stopil leta 1951 na Primorskem kot podoficer JLA; postal je član LD Gorica. Ko je bil službeno premeščen na Gorenjsko, si je v Ljubnem našel življenjsko družico, LD Radovljica pa ga je sprejela v svoje članstvo. Leta 1956 je del lovišča te LD (k. o. Ljubno) pripadel lovišču LD Kovor, ki je s tem dobilo naravnejše lovske meje. Z delom lovišča je LD Kovor prevzela tudi del članstva LD Radovljica. Tako je postal član LD Kovor tudi tovariš Mito.

Zaradi njegove prizadevnosti in delavnosti ga je članstvo kmalu izvolilo v UO, v katerem je v treh obdobjih deloval skupno 11 let: od 1958 do 1961, do 1969 do 1975 in od 1976 do 1978. Med tem je bil prizadeven gospodar 6 let, blagajnik pa 2 leti. Eno lovsko leto (1975/76) je bil tudi predsednik disciplinskega razsodišča. Sedaj je že več let pomožni lovski čuvaj.

V času njegovega gospodarjenja je lovišče postalo bogatejše za kolonijo muflonov. Prvih 6 živali je LD dobila, s posredovanjem Gorenjske lovske zveze, z Brionov.

V desetletju 1960–1970 si je tovariš Mito tudi veliko prizadeval za obstoj in zrejo fazanov, saj so bile takrat življenjske možnosti za to divjad v lovišču neprimerno boljše kakor danes. On sam je dve leti zapored na svojem domu brezplačno vzgajal fazane. Jajca iz prekošenih gnezd so mu valile domače koklje. Mladenovič je bil tudi eden izmed najdelavnejših pri gradnji lovske koče na Dobrči, leta 1966.

Je izjemno dober opazovalec in sledivec. Kadar je v lovišču, so vsa njegova čutila napeta do skrajne meje. Opazi vsako sveže zlomljeno vejico in najmanjšo kapljico krvi, potem pa hitro raz-

vozza uganko. Postavi se tudi vedno tja, kamor pride divjad ali lovski tat. Zato ga je vodstvo LD tudi izbralo za lovskega čuvaja, ki se je že izkazal pri zatiranju krivolova.

Tovariš Mito pa ni le lovec, ampak tudi družbenopolitični delavec. Pred desetletji je bil daljše obdobje zelo uspešen predsednik krajevne organizacije ZZB NOV, sedaj je poveljnik civilne zaščite in predsednik komisije za vojaške in mobilizacijske zadeve pri KS Ljubno.

Jubilantu ob njegovi 60-letnici iskreno čestitamo, mu želimo zdravje in dober pogled še veliko let.

Lovska družina Kovor-Dobrča
-elf-

Štefan Hajduk, ki ga pozna vsak prekmurski lovec, je 17. 1. 1986 dopolnil 70 let.

Rodil se je v Gančanih v kmečki družini. Oče si je služil dodatni košček kruha s tem, da je kot muzikant igral na veselicah in ohceti, a je umrl, ko je bilo Štefanu 5 let. Osnovno šolo je končal v Gančanih in se nato vdinjal kot hlapec pri kmetih. Leta 1935 je prevzel v upravljanje večjo kmetijo v Murski Soboti, na kateri je delal do leta 1949, ko je le-ta prešla v družbeno last. Štefan je postal delovodja na tej ekonomiji. Leta 1951 je prevzel delovno mesto vodje ekonomije na Živinorejsko veterinarskem zavodu v Murski Soboti, kjer je ostal do upokojitve.

Ob razpadu stare Jugoslavije je bil ujet in leto dni je preživel v ujetništvu v Nemčiji. Leta 1944 so ga Madžari mobilizirali na prisilno delo na Madžarsko, kjer je ostal do prihoda sovjetske armade, nato pa se je vrnil domov in se pridružil partizanom.

Štefan Hajduk

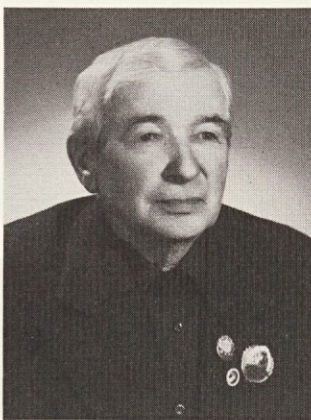

V zeleno bratovščino se je vključil leta 1945. Bil je med ustanovnimi člani LD Lipovci in LD Bakovci, danes združeni v LD Murska Sobota. Leta 1956 je postal član LD Mlajtinci. V lovstvu opravlja številne funkcije. Od leta 1948 do 1956 je bil gospodar LD Bakovci, od leta 1964 do 1966 in 1970 do 1976 pa gospodar LD Mlajtinci. Od leta 1980 naprej opravlja funkcijo kinološkega referenta v LD Mlajtinci. Od leta 1949 do 1967 je bil član UO Okrajne lovske zveze v Murski Soboti in je v njem opravljal predvsem funkcije na področju kinologije. Od leta 1971 do 1976 je bil predsednik kinološke komisije pri ZLD Prekmurje. Ves čas pa je opravljal tudi številne funkcije v kinoloških lovskih organizacijah.

Za svoje delo je dobil Štefan številna odlikovanja. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom za lovske zasluge II. stopnje, poleg tega pa je dobil tudi državna ter več republiških odlikovanj. Med njimi ima tudi zlati znak KZS za kinološke zasluge in zlati znak za kinološke zasluge JKS. V njegovem predalu najdemo številna priznanja in pohvale, ki jih je Štefan prejel za svoje požrtvovalno delo na različnih področjih.

Težko je na kratko napisati vse o Štefanovi dejavnosti, zato nismo omenili veliko stvari. Gotovo jih je še veliko, za katere je žrtvoval precej časa in marljivo delal. Lovci LD Mlajtinci mu ob jubileju iskreno čestitamo. Želimo mu, da bi še naprej ostal zdrav in da bi še dolgo opravljal odgovorne funkcije v lovstvu in lovski kinologiji!

Lovci LD Mlajtinci – K. J.

Jože Bedek

Po osvoboditvi je bil Jože med najbolj aktivnimi organizatorji lovstva v Prekmurju po novih socialističnih načelih. V revirjih, kjer je prej opravljal službo poklicnega lovca, se je ustanovila LD Mlajtinci. Bil je glavni organizator in ustanovni član. Postal je prvi gospodar LD in to funkcijo je opravljal polnih 28 let, do leta 1974. Jože je bil velik gojitelj divjadi, z velikim občutkom za lovske pravice. Svoje bogate izkušnje je prenašal tudi na mlajši rod lovcev.

Sedaj, ko praznuje 85 let svojega rojstva, še vedno prihaja med nas, lovce. Še vedno pride na delovno akcijo, včasih tudi na sejo. Njegov razum je sposoben zdrave presoje in radi prisluhnemo njegovim nasvetom. Oko je še vedno ostro in roka mirna, saj vsako leto upleni nekaj glav srnjadi, in to običajno tako, da obleže v ognju.

Lovska Zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in z redom III. stopnje. Na skupščini LD Mlajtinci leta 1986 je bil razglašen za častnega člana družine.

K visokemu jubileju mu iskreno čestitamo vsi lovci LD Mlajtinci in mu še dolgo let želimo dober pogled, mirno roko, predvsem pa zdravje!

Člani LD Mlajtinci, K. J.

Ivan Koštomaj, ki letos praznuje petdeseti rojstni dan, se je rodil 14. 1. 1936 v Strmcu pri Dobrni. Odraščal je sredi narave in ob očetu lovcu je že zgodaj spoznal lov, lepoto narave in divjad, ki mu je močno prirasla k srcu.

V LD Dobrna se je včlanil leta 1962. Zaradi izredne aktivnosti pri opravljanju nalog in posameznih del v lovski družini je kmalu prevzel vodstvo brakad, ki jih

razen manjše prekinitve vodi še danes. Funkcijo gospodarja smo mu zaupali leta 1968. To delo je vestno opravljal vse do leta 1982, danes pa je lovovodja in pomočnik gospodarja.

Za vestno in marljivo delo pri opravljanju posameznih nalog in dolžnosti v lovstvu je dobil številna priznanja. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge, ZLD Celje mu je podelila priznanje, LD Dobrna pa mu je podelila bronasto, srebrno in zlato priznanje za lovske zasluge ter plaketo LD Dobrna.

Ivan se je izkazal tudi kot uspešen kinolog, rejec resastih jazbecarjev. Za uspehe na tem področju mu je KZS podelila srebrni znak za zasluge v kinologiji. In prav jazbecarji so mu pomagali upleniti več sto lisic.

Ivan svoje znanje z izrednim veseljem prenaša na mlajše lovce. Nobena ura mu ni prezgodnja za odhod na lov ali v skalovje, kjer opazuje in zalezuje gamse. Uspeha mladih lovcev se veseli, kot da bi divjad uplenil sam. Marsikateri lovec mu je hvaležen kot dobremu učitelju, prijatelju, tovarišu in izkušenemu lovcu. Svoje znanja in veselja do narave pa ne prenaša samo na člane LD, temveč tudi na svoje otroke. Ivan, lovci LD Dobrna ti želimo, da ostaneš zdrav in vesel ter z veliko trdne volje med nami in našimi lepimi revirji še vrsto let!

LD Dobrna – D. Š.

Lovski oprtnik

Bela smrt v prekmurskih loviščih

Lanska jesen je bila zelo lepa in razmeroma zelo dolga. Koledarska zima se je začela brez snega, ta je zapadel dokaj pozno, tudi ni bilo občutnejših ohladitev. Taka zima, dokaj znosna tako za ljudi kot za divjad, je trajala vse do osmega februarja letos, ko je v zgodnjih jutranjih urah začelo snežiti. Lahkega pršiča sprva nihče ni jemal resno, toda po osemindeseturnem nepretrganem sneženju, ko je zapadlo kar 70 centimetrov snega, smo lovci uvideli, da grozi naši divjadi katastrofa. Bili smo tudi presenečeni, saj ni nihče več pričakoval tako visoke snežne odeje. Zadnji

»beli rekord« je bil leta 1952, torej pred štiriinšestdesetimi leti. Debeli snežni odeji pa se je povrh vsega pridružil še mraz. Tako so na hidrometeorološki postaji v Rakičanu pri Murski Soboti v noči s 27. na 28. februar izmerili najnižjo temperaturo v letošnji zimi, saj se je živo srebro v termometru spustilo kar na -23°C . Nič topleje ni bilo v prejšnjih dveh nočeh, ko so namerili -22°C . Tako smo v Prekmurju občutili pravcato sibirsko zimo in radijski napovedovalec je ob jutranjih oddajah večkrat izrekel dobro znani stavek: »Najhladnejše je bilo v Murski Soboti...«. V loviščih je nastalo izredno stanje, ZLD je začela biti plat zvona, večina vodstev lovskih družin je začela z izrednimi ukrepi. Tako je na primer izvršni odbor lovske družine Cankova že v torek, 11. februarja, poslal vsem članom LD nujni klic za pomoč divjadi, v katerem strogo zavezuje lovce, da se takoj z lopato in nahrbtnikom odpravijo v lovišče, naredijo gazi do krmišč (80 za fazane in 12 za srnjad), krmišča in bližnjo okolico krmišč očistijo snega, izdatneje kot običajno zalagajo krmišča s hrano, ugotovijo, ali se je divjad zatekla kam iz običajnih stanišč in ji primerno pomagajo, okrepijo dežurno čuvajsko službo, da bi čim bolj zavarovali nemočno divjad ne le pred plenilci, temveč in predvsem pred potepuški psi in brezvestnimi ljudmi in v tej stiski naj ne pozabijo na ptice pevke in redno zalagajo s hrano tudi njihove krmilnice. Končno je v klicu še resno opozorilo strokovnega sekretarja ZLD o pojavu stekline v sosednji Avstriji, v neposredni bližini njihovega lovišča.

Tako hitro in tako temeljito je v tistih kritičnih trenutkih ukrepala večina vodstev prekmurskih lovskih organizacij. Izvršni odbor omenjene LD je organiziral pluzenje snega že v sredo, 12. februarja, in nadaljeval v četrtek ter še v petek. Splužili so velike zelene površine pa tudi prostor ob obronkih gozdov, pokrmili 5600 kg koruze v storžih, 800 kg koruze v zrnju, 2600 kg sladkorne pese, 1400 kg odpadnega zrnja ter večjo količino sena, s katerim so oskrbovali dvanajst krmišč za veliko divjad, hrano pa so pokladali na primernih mestih tudi zunaj krmišč.

Podobna poročila sem dobil tudi od nekaterih drugih lovskih družin, tako iz Pečarovec, kjer so pokrmili približno 8000 kg raznih krmil, v Murski Soboti več kot

Tri poginule srne (od skupno 44 najdenih) v lovišču LD Cankova konec februarja

Foto E. Bransberger

Pluženje snega ob obronkih gozdov je bilo v lovišču LD Cankova opravljeno že 12., 13. in 14. februarja

Foto E. Bransberger

8000 kg, v Rankovcih čez 4000 kg ter v Brezovcih 7200 kg koruze v storžih. V gojitvenem lovišču »Kompas« v Petrovcih so od 1. oktobra lanskega leta do 31. marca letos pokrmili kar 16500 kg koruze v storžih in 1000 kg prosa in različnih primesti.

Kljub vsestranski skrbi in požrtvovalnosti pa so posledice minule zime za divjad, posebno za srnjad, porazne. Na Cankovi so do 31. marca našli 44 glav poginule srnjadi, v Brezovcih 14, v Rankovcih 16, v Murski Soboti 13 in v Petrovcih 15. Navedeno število močno presega normalen zimsko-pomladanski pogin srnjadi. Na osnovi teh podatkov lahko upravičeno pričakujemo, da bo skupen izpad srnjadi zaradi bele stihije v pretekli zimi dosegel zastrašujočo številko 350 glav, če je nazadnje ne bo celo presegel. Anketirane lovske družine so ugotovile, da je bilo določeno število srnjadi zadetih z malokalibrskim orožjem, znatno več pa so je pokončali potepuški psi, v Petrovcih kar v 14 primerih, v

Murski Soboti v 10 primerih. Na večini srnjadi pa ni bilo sledov tovrstnih poškodb in nekatere lovske družine so poslale na pregled Veterinarski postaji v Murski Soboti štiri srnjake in pet srn, in to: Cankova 3, Dolina, Mlajtinci in Rankovci pa po 1 žival. Na Veterinarskem zavodu so v šestih primerih ugotovili trihostrongilidozo (kataralno vnetje črevesja), v enem primeru verminozno pljučnico (kataralno vnetje pljuč), v enem primeru črevesno kokcidiozo, v enem pa travmo (prelom hrbtenice). Zanimiv je podatek, da je Andrej dr. Bidovec z Inštituta za patologijo divjih živali v Ljubljani 19. marca odpeljal iz LD Cankova v Ljubljano dve trupli poginule srnjadi; pri obeh živalih je ugotovil kot vzrok pogina kislo indigestijo, ki je nastopila zaradi prekomernega uživanja koruzne silaže in koruznega zrnja. Koruzna silaža in koruza na sploh namreč vsebuje mlečno, očetno in pod vremenskimi nepravilnostmi tudi masleno kislino, ki v prekomernih količinah pri divjih prežvekovalcih, ki niso pri-

lagojeni na to vrsto hrane, povzroči zastrupitev z organskimi kislinami.

Kar zadeva izgube male divjadi, so v Rankovcih našli 5 zajcev in 4 fazane, v Murski Soboti 6 zajcev, 14 fazanov in 22 jerebic, na Cankovi le 1 zajca, medtem ko iz Brezovca in Petrovec ne poročajo o takih najdbah. Nedvomno so lisice dobro opravile higiensko veterinarsko službo v loviščih in zabrisale sledove o poginuli mali divjadi.

Divjad, tako velika kot mala, je kljub vsej skrbi prekmurskih lovcev prihajala v neposredno bližino človeških naselij, kjer so ji ne samo lovci, temveč tudi drugi ljudje izdatno pomagali. Bilo je veliko primerov, kot sem že omenil, da so srnjad pokončali potepuški psi, nekateri brezvestneži, ki ne zaslužijo imena človek, pa so izkoristili stisko divjadi, predvsem srnjadi, in jo pokončevali bodisi z orožjem bodisi z zankami. Na območju gojitvenega lovišča »Kompas« — Petrovci so našli kar 18 zank, ki so bile nastavljene pred snegom, storilca pa kljub sodelovanju delavcev organov za notranje zadeve niso mogli odkriti. Čuvajska služba je svojo nalogo v glavnem dobro opravila in marsikaterega potepuškega psa po kratkem postopku odstrelila, tako v Petrovcih 14 psov, v Murski Soboti 11, v Rankovcih pa 2 psa.

V vseh lovskih družinah so pokrmili skorajda enkrat več koruze in drugega krmila kot v prejšnjih normalnih zimah. Srnjad — v loviščih, ki mejijo na sosedno Madžarsko — pa tudi jelenjad je izredno močno pritiskala ne le na krmišča za veliko divjad, temveč tudi na krmišča za malo divjad. Omembe vredna je ugotovitev

vodstva lovišča v Petrovcih, da imajo v normalnih okoliščinah jeseni in pozimi močan pritisk divjih prašičev na krmne njive in krmišča, medtem ko v pretekli zimi, predvsem v obdobju po 9. februarju, v času visokega snega, krmišč in krmnih njiv prašiči sploh niso obiskovali. Lovci menijo, da so se v času snežne stihije prašiči zadrževali onkraj meje, kjer imajo velike komplekse krmnih njiv in zelo ugodna naravna stanišča.

V kritičnih dneh so lovci skušali pomagati srnjadi tudi s podiranjem mehkih listavcev, vrb, trepetlik, košatih hrastov in gabrov ter lesk. Iz Pečarovec poročajo, da se je srnjad lotila predvsem vejevja trepetlike, leske in vrbe, ker so bile na teh takrat že poleg popja tudi mačice. Sicer pa prevladuje mnenje, da je eden glavnih vzrokov za tako velik izpad preštevilčnosti srnjadi, kar bo treba nujno upoštevati pri prihodnjem gospodarjenju s populacijo teh živali.

Feri Poredoš, ZLD Prekmurje

Ris v loviščih SR Bosne in Hercegovine

Ponovno naseljeni ris se iz slovenskih lovišč uspešno širi v smeri proti vzhodu. Do nedavnega se je veliko pisalo o vse večji številčnosti risov v loviščih Gorskega Kotara in Like, od začetka leta 1985 pa tudi na območju Bosanske krajine. Takrat je naš lovski časopis »Lovački list« v januarjski številki objavil, da je konec leta 1984 vlak povozil risa na železniški progi proti Bihaću. Isti članek omenja, da so nekaj

Veje jablan, ki so jih objedli srnjad in divji zajci, so zgovorno pričale o hudi stiski divjadi v letošnji zimi

Foto E. Bransberger

risov videli tudi v soteski reke Une, v smeri proti Martin Brodu in na območju Oštrjelja pri Bosanskem Petrovcu.

V decembrski številki istega leta pa preberemo v istem časopisu novo vest – ris, odstreljen pri Titovem Drvarju! Starejši lovec Mile Kukrić iz Vidova Sela je opazil, da se je k tropu ovac, ki jih je varoval, v mraku priplazila neka pisana žival. V naslednjem hipu je že planila na najbližjo ovco. Ustrelil je žival in se nato nemalo začudil, saj je pred njim ležala zver, ki je za te kraje neobičajna. Pobrskal je po svojem znanju o živalih in v zverji spoznal risa. To so mu potrdili tudi lovski tovariši iz domačega lovskega društva, ko jim jo je pokazal.

Risa so poslali v prepariranje, da bi ga kasneje postavili v prostore lovskega društva. Spominjal jih bo na prvi primerek risa, uplenjenega v njihovem kraju.

Živko Rapaić

Koncert v maju

Naj se mi uresniči pobožna želja, da bi znali vsi ljudje prisluhniti naravi, naj bi nikoli ne iskali ne v pogovoru ne v dejanju tistega, kar nas razdva.

Življenje, kot stvaritev narave, je dalo vsakemu čudežne možnosti: videti, slišati, občutiti ljubezen, tudi žalost, sočutje, gibanje, skratka biti živ. V primerjavi s tem izobiljem je tisto, za kar se posameznik čuti prikrajšan, tako majhno – še najbednejši je bogat.

Svet spominov je privihral nadme in vsak hoče biti prvi. Ko se tako gnatejo, odprem na stečaj vrata in jih vse spustim ven. In sedaj je tišine in hrušča, je petja in smeja, kakor bi bili to sami živi fantiči, ki vihrajo iz šolske sobe na prosto, vsi srečni, da smejo gledati sončno luč in dihati svobodni čisti zrak. Službovala sem na Gorjušah pod poključnimi gozdovi, v vasi, ki je merila po obsegu pol Ljubljane, z »brežičnim telefonom«, z dobrodušnimi gorjanci in iznajdljivimi otroki.

Jug je odpoljubljal zadnje zaplate snega. Tedaj se je začel prebujati gozd. Drevje v njem je šepetalo pomladno bajko. Vzklile so prve cvetice, njihove so bile še vse vlažne od pomladnega dežja.

Dan je zapiral svoje trudne oči. Na obzorju so zamrli zadnji prameni sonca, ki je lezlo utrujeno

od prehojene poti daleč za temne poključne gozdove. Šolska vrata za zadnjimi šolarji so se že zdavnaj zaprla. V stavbi je bilo zlohotno tiho. Mrzle stene še niso občutile pomladanske mehke. Tedaj me je prevzelo čudno hrepenenje. Morda je bilo nekaj domotožja. Prisluhnila sem tišini, ki razvnela človekovo strast.

Drobne lučke, ki so mežikale v oknih gorjuških območij, so počasi druga za drugo ugašale. Noč je razgrnila svoja mehka krila in prižgala luči na Rimski cesti. A meni še ni bilo do spanja. Pospravila sem zvezke s šolskimi nalogami in vzela v roke knjigo. Ob zanimivem branju je čas hitro mineval. Veliki kazalec na uri je že tretjič obkrožil številčnico v novem dnevu. Odložila sem knjigo in se pripravila na spanje. Predramil me je rahel žvižg. Prisluhnila sem in pogledala skozi okno. Nekdo je zavil proti šoli. Napenjala sem oči. Iz teme se je izluščil stari znanec, lovec. Povalil me je, naj grem z njim poslušat svatovsko pesem pevca ljubezni – divjega petelina. Kdo bi se mogel upreti takemu vabilu?! Kar prehitro sem bila nared.

Počasi sva stopala po senošetih in se dvigala po poti mimo zadnje hišice, stisnjene med smreke. Rahla sapica je božala. Zavila sva v gozd. Stopinja ni zvenela, tiho je šel najin korak po stezi, pregrnjeni s preprogo mahu in smrekovih iglic. V zavetju gozdnih senc sva nato stopala po mračnem bukovju proti vzpetini, katere pobočje je bilo položno, da si lagodno stopal in ti ni znoj rosil čela.

Zvezde so jele bledeti. Po mačje sva se bližala razklanemu macesnu, kamor je prihajal petelin pet. Molk pred jutrom. Sova je votlo zapela in se spustila v najtemnejši mrak lesov. Veter je zaspal nekje za vrhovi. V čudni tesnobi sva nemo pričakovala, kdaj se bo oglasila znana pesem, kdaj bodo zaropotale peruti mogočne ptice, kdaj bo priletel petelin in pel svojim varovankam.

Nenadoma sem se zdrznila: kratak molk, nato tilip, tilip, tilip, tss, ts, tsi ii – pa spet klepanje in za njim brušenje. Oči so mi poiskale pevca: ljubezni, tega veličastnega sina gozdne tišine. Pel je prav tako kot do ušes zaljubljen fant. Nehote sem se dvignila in napravila korak. Zmanjkalo mi je kritja. S petelinom sva si stala iz oči v oči. Obstala sem kot okamnena. Prepozno. Petelin je povsili rep, sklonil glavo in odjadril. Žalostna sem pogledala lov-

Kožo divjadi lahko ustrojimo tudi doma

Doma lahko strojimo le tiste kože divjadi, ki smo jih predvideli za okras prostorov ali jih nameravamo obesiti na steno kot trofeje oz. za okras.

Razmeroma enostavna in uspešna metoda strojenja, s katero iz kože divjadi dobimo obstojno usnje, je metoda strojenja z galunom. Ta metoda je hitra in razmeroma poceni, loti pa se je lahko vsak lovec.

Za strojenje potrebujemo 2 kg kuhinjske soli (NaCl), 300 g mravljične kisline (HCOOH) in 800 g galuna (KA 1(SO₄)₂ × 12 H₂O). Vse tri kemikalije lahko kupimo v lekarni.

Po postopku, ki ga bomo opisali, lahko uspešno ustrojimo kože parkljaste divjadi, zveri, kuncev in zajcev, kože divjih prašičev pa ostanejo ponavadi zelo trde. Tako ustrojene kože imamo kot trofeje, stenski okras ali predloge (predposteljnik) ipd. Suho kožo najprej namočimo v 20 l vode, v kateri smo raztopili 200 g kuhinjske soli. To najlažje napravimo v plastični posodi. Med namakanjem se koža napoji, odpre, omehča in očisti. Kožo namakamo 24 ur.

Nato jo temeljito operemo, oplaknemo v čisti vodi in lepo razgrnemo z mesno stranjo navzgor. S topim nožem ali strgalom, ki smo ga napravili iz trdega lesa, kožo očistimo ostankov mesa, maščobe in tankih kožic, tako da je lepa, čista in gladka.

V posodo iz plastike nalijemo 30 l vode, dodamo 1,5 kg kuhinjske soli in 300 g mravljične kisline. Premešamo z dolgo leseno kuhalnico ali palico, da se vse raztopi in v to raztopino namočimo očiščeno kožo za 48 ur. Po 48 urah dodamo 800 g galuna. Ker se kristali galuna ponavadi težko topijo, je najbolje, da potegnemo kožo iz kopeli, jo položimo na čista betonska tla ali na široko desko z mesno stranjo navzgor in to stran temeljito natremo z 800 g galuna. Z galunom natrto kožo potopimo nazaj v raztopino. Tako namočena in obdelana koža naj ostane v kopeli 4 dni (96 ur). Da prodrejo strojilne snovi globoko v kožo, kožo večkrat po daljši časi močno mešajmo s primerno palico.

Po štirih dneh vzamemo kožo iz kopeli. Za kratek čas jo obesimo čez lesen drog, ne da bi jo prej oprali ali izpirali. Strojilna tekočina naj z nje odkaplja. Nato jo razpnemo v pravilni obliki na desko in jo po robovih pritrdimo z majhnimi žebeljčki.

Koža se mora sušiti počasi. Da preostala strojilna raztopina prehitro ne odteče, je priporočljivo, da položimo leseno podlago, na katero smo kožo pritrdili, v vodoravno lego. Tudi temperatura ne sme biti med sušenjem previsoka. Najprimernejša za sušenje je hladna klet. Če se koža suši počasi, se ni treba bati, da bi začela gniti. Koža se naj tako suši teden dni. Ko je usnje posušeno, intenzivno okosmatimo kožo, in to gladko zunanjo stran, s smrkovim papirjem, takšnim, kot ga uporabljajo mizarji za čiščenje in glajenje lesenih površin. Glede na debelino usnja izbiramo med finejšim ali bolj grobo zrnatim papirjem. To delo opravimo najlažje, dokler je koža še pritrdjena in napeta na leseni podlagi. Ko je koža temeljito in lepo okosmatičena, zarišemo s tintnim svinčnikom robove kože tako, kot je bomo gladko in lepo obrezali, da dobimo željeno obliko za na steno ali tla. To naredimo z ostrim nožem. Če želimo, da bo koža mehka in voljna, jo zvijemo v svitek tako, kot zvijemo papir in jo za 24 ur položimo v zmrzovalnik, da zmrzne. Po 24 urah jo vzamemo iz hladilnika in jo žagajoče potegujemo sem in tja po usnjeni strani prek roba debele lesene deske.

Če bomo kožo uporabili kot okras za na steno, je to delo odveč. Mnogo uspeha pri strojenju!

Bojan Rak

ca. Ta pa me je nemo prijatelj za roko in me vodil naprej čez golo pobočje. Dosegla sva rob. Pod nama je bila dolinica z grbastimi viharinikom. Nebo, prej temno modro z rahlimi ovčicami, je na vzhodu začelo rdeti. Tedaj je zadržalo ozračje v vetru in prav takrat se je pevec znova oglasil. Petelin je pel, pel brez prestanka. Morda mu je burja, ki je sunkovito zajejala, hladila vročo kri. Koškoše so se jele oglašati. Jutranja zarja se je razpela čez vse vzhodno nebo. Svatovski pevec je udaril zadnji akord. Pa ne! Bil je le začetek nove pesmi. Droben ptiček je zacvrknil, pravkar se je prebudil. Nato se je oglasil ubran zbor krilatih pevcev. Izza skale je šinil dolgouhi zajček, še ves dremav in se razgledal. Nekje v dolini je zapel jutranji zvon. Prvi sončni žarek je toplo poljubil plešasto glavo očaka Triglava. Nastopil je nov dan. Poslušala sem pesem ljubezni. Še šume v meni gozdovi, še žubore vodice, še je v meni jutro nežnih barv in mehkih tonov – a sredi te slasti je pesem žive narave, ki me nenehno vabi v svoja svetla, sončna naročja.

Mira Zickero

Lisice so imele »ohcet«

Bilo je okoli pusta, ko je bilo Žusemsko hribovje na Kozjanskem na debelo pokrito z novo sneženo odejo. Lojze, ki že več kot teden dni ni imel puške na rami, je živčno stopical pred hišo in si ogledoval zasneženo pokrajino. Kar naenkrat se mu je okoli nog začel dobrikati njegov zvesti lovski pomočnik, rjavi jazbecar Bobi.

Psiček gospodarju ni dal miru, kot bi mu hotel reči: »Pojdiva no v gozd, lisice se parijo in so zdaj v luknjah; gotovo ti bom katero prignal izpod zemlje pred puško...!« Temu vabljivemu snubljenju se Lojze ni mogel upreti, zato sta odšla iz Javoršice navzdol v Žamerk in nato strmo v hrib proti razvalinam srednjeveškega žusemskega gradu, ki je bil nekoč last mogočnih Celjanov.

Bobi je zaradi globokega snega močno zaostajal, zato ga je Lojze spravil v nahrbtnik in ga zavezal tako, da je iz njega gledala le Bobijeva glava. Na vsej poti nista opazila nobenega sleda – divjad zaradi visokega snega ni mogla nikamor. Pod razvalinami gradu se strmo pobočje spušča proti

prevalu Volčja jama, kjer je sila razdrapano skalovje, v katerem je vrsta lisičjih lukenj; tja se je namenil Lojze s psičkom. Ko sta bila na cilju, si je snel nahrbtnik, iz njega izpustil Bobija, si otrl potno čelo in napolnil puško.

Komaj je napravil nekaj korakov, ga je na spolzki veji spodneslo in snežni plaz ga je po strmini odnesel dobrih 30 metrov navzdol, kjer se je komaj ujel za gabrovo grmičevje. Sledilo je otepavanje snega izpod srajce, suknjiča in hlače ter čiščenje puškinih cevi, ki so bile polne snega. Nato pa se je začelo. Bobi je naenkrat izginil v lisičino, od koder je v razmeroma kratkem času puhnil košat lisjak, ki ga je Lojze v zadnjem trenutku prestregel s strelom. Skoraj po isti strmini, kjer je prej polzel Lojze, se je prikotatil tudi lisjak, ki pa je še kazal znake življenja. Čez čas se je lisjak počasi spravil na noge in jo poskušal odkuriti, kar pa mu je Lojze preprečil; kri je pordečila snežno belino...

Kljub dvema streloma Bobija še ni bilo na spregled, kar je bilo vsekakor sumljivo. S puško, pripravljeno na strel, je Lojze čakal, kaj bo. Ni trajalo dolgo, ko je iz luknje kot strela šinila lisica, za njo pa Bobi, tako da Lojze sprva ni mogel streljati. Lisica je s košatim repom zakrmarila na desno, Bobija pa je iz luknje zaneslo kar naravnost, kar je bilo za lovca dobro. Po dveh hitrih zaporednih streljih je lisici spodnesel noge. Bobi je skočil za njo, jo nekajkrat krepko strelal, ko pa je uvidel, da je mrtva, jo je pustil in prišel k Lojzetu, ki ga je božal in hvalil, kar je psičku še kako godilo. Lojze je pobral lisico in lisjaka, si oprtal puško in se napolnil navzgor proti luknjam z namenom, da se vrne domov.

Psiček, ki je komaj kobacal po gospodarjevih stopinjah, pa še ni dal miru. Ko sta prišla do lukenj, je začel ves razburjen lajati in je izginil v eno izmed njih. Naš junak je hitro stopil navzgor nad luknje, odložil plen in napolnil puško. Izpod zemlje precej dolgo ni bilo pravega glasu, tako da Lojze ni več mislil na še kak plen, potem pa se je le zaslišalo zamolklo lajanje in topotanje, iz luknje pa je naenkrat hušnil velik lisjak, ki ga je že prvi strel položil na tla.

Kaj se je pravzaprav zgodilo? Pri pójavi lisici v luknji sta se ženila dva lisjaka. To ohcet je zmotil junaški Bobi, ki je oba lisjaka in lisico spodil iz luknje pred Lojzove cevi.

Otovorjen s kar težkim trojnim lovskim plenom, optano puško in junaškim Bobijem v nahrbtniku je Lojze s težavo premagoval globoko zasneženo strmino proti domu.

Ernest Rečnik

V spomin

Dr. Gabriel Kastelic-Elči je nenadoma zapustil lovske vrste 12. 5. 1985, v času, ko smo skupaj snovali bogat program naše lovske družine.

Rodil se je v železničarski družini 2. 6. 1923 v Ljubljani. Kot študent se je vključil v NOB. Po demobilizaciji je nadaljeval študij medicine v Ljubljani. Po diplomi je opravil prakso in specializacijo za zdravnika internista.

V povojnem času, ko se je začela organizirati zdravniška služba v Pomurju, se je odzval njenemu vabilu ter postal zdravnik-specialist internističnega oddelka bolnice v Murski Soboti.

V letih ko se je Radenska začela razvijati kot zdravilišče, je Gabriel postal njen glavni organizator.

Ker je zelo ljubil naravo, se je pred 30 leti – leta 1955 – vključil v lovske vrste LD Mlajtinci. Trideset let je skupaj z nami snoval in načrtoval delo lovske družine za gojitev in varstvo divjadi ter za bogato družbeno življenje, za kar je LZS našo družino odlikovala z redom II. stopnje.

Sodeloval je tudi v raznih organih lovske družine, in to v letih 1971 do 1975 kot predsednik disciplinskega sodišča, od 1975 do smrti pa je bil neumoren predsednik nadzornega odbora.

Za prizadevanja in uspešno delo ga je LZ Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Na njegovi zadnji poti smo ga spremljali številni prekmurski lovci s prapori lovskih družin. Lovski rogovi so mu zatrobili zadnjo pesem in strel iz pušk prijateljev so mu zadoneli v zadnji pozdrav. Številni lovci z obeh strani Mure so mu s smrekovimi vejicami zasuli prerani grob.

Dobrega lovca in dragega prijatelja bomo ohranili v trajnem spominu!

Člani LD Mlajtinci

dr. Gabriel Kastelic

Jakob Kavčič, član LD »Javornik« (Črni vrh nad Idrijo), je zapustil lovske vrste 15. 2. 1986.

Jakob se je rodil 24. 10. 1910 v revni proletarski družini.

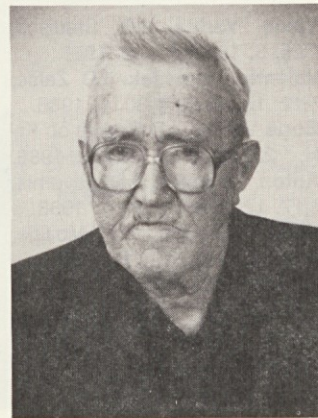
Že kot otrok si je moral sam služiti kruh. Služil je pri raznih kmetih in tako se je prebijal skozi življenje, dokler ni končal obveznega šolanja, nato pa se je pridružil gozdarjem in delal v zasebnih gozdovih vse do odhoda na odsolženje vojaškega roka v Italiji.

Jakobu pod italijansko okupacijo ni bilo lahko, zato se je vključil v NOB takoj po razpadu Italije in se bojeval do osvoboditve. Po končani vojni je služboval kot miličnik do upokojitve.

Kot ljubitelj narave se je pridružil zeleni bratovščini leta 1954 in ostal njen član do smrti.

Leta 1958 smo ga izvolili za tajnika naše lovske družine in to funkcijo je opravljal do konca leta 1962. Nato je bil do leta 1965 predsednik disciplinskega razsodišča, zatem pa tri leta član NO družine. Kasneje zaradi bolezni ni mogel več opravljati dela v LD, zato pa je kot izkušen lovec

Jakob Kavčič

delal z mladimi lovci, jim svetoval in pomagal pri raznih nalogah, predvsem na področju gojitve divjadi.

V naših lepih gozdnih ne bo več slišati tvojega koraka po jesenskem listju. Ostal pa nam bo spomin na dobrega lovskega tovariša. Lovski rog, ki si ga tolikokrat poslušal, ti je poslednjikrat zatrobil v slovo.

Lovci LD »Javornik«
Črni vrh nad Idrijo

Ivan Rot je po hudi bolezni zapustil naše vrste 29. 1. 1986.

Rodil se je 4. 9. 1951 v Zabočevem pri Borovnici. Že od rane mladosti je bil s srcem in delom predan naravi. Mnogo lovskega je spoznal že kot fantič, ko je tekal za živino po ravenških dolinah, Župenci in Kamenščah. V LD Borovnica se je vpisal leta 1971. Gozd mu je vse življenje pomenil drugi dom. Med nami lovci je bil vedno deležen zaupanja, ker je vedno stremel za tem, da bi vsi skupaj kar najbolje delali. Z lahkoto je že leta 1973 opravil čuvajski izpit. V predelu lovišča je opravljal delo čuvaja do zadnjega dne. Nikoli ni nikomur odklonil pomoči. Ni znal razočarati, bil je skromen in delaven kot lovec, prijatelj, sovaščan, predvsem pa kot človek. Ko mu je lovski rog poslednjikrat zatrobil, ko je potihnil odmev zadnjih strelav, so se skupaj s praporom sklonile glave vseh lovcev, ki so ga pospremili na njegovi poslednji poti. Lovski tovariši smo mu spustili v grob zelene vejice.

Za vedno ga bomo ohranili v spominu kot iskrenega tovariša, ljubitelja in gojitelja divjadi.

LD Borovnica – Č. J.

Iz lovskih vrst so odšli za vedno tudi:

Vlado Verteš, LD Središče, * 26. 8. 1931, † 5. 2. 1986.

Valentin Prnovšek, LD Žalec, * 12. 12. 1895, † 30. 1. 1986.

Boris Vahčič, LD Cerklje ob Krki, * 22. 11. 1954, † 14. 2. 1986.

Anton Debevec, LD Javornik, * 17. 12. 1896, † 24. 1. 1986.

Vinko Gnader, LD Mozirje, * 12. 4. 1929, † 1. 11. 1985.

Franč Rastočnik, LD Mozirje, * 6. 10. 1905, † 15. 11. 1985.

Ferdo Tomažič, LD Bukovje, * 7. 6. 1918, † 7. 11. 1985.

Umrli časten spomin!

Lovska kinologija

Kako učiti psa goniti divje prašiče

Na splošno imamo malo lovskih psov, ki radi gonijo divje prašiče. Taki so zlasti terierji, brak-jazbečarji in v manjši meri goniči. Za lovce začetnike in tiste, ki malo vedo o lovskih psih, radi pa bi si priskrbeli in vzgojili psa, ki bi gonil divje prašiče, pridejo v poštev navedene tri pasme. Zato nekaj osnovnih napotkov, da mladega psa pri učenju ne pokvarimo oziroma na kaj moramo pri učenju najbolj paziti.

Osnovno pri nakupu mladega psa za to delo je, da dobimo po možnosti mladiča takih prednikov, ki so že več generacij gonili divje prašiče. Biti morajo preizkušeni v vsestranskem delu in imeti najboljšo kakovost nosu, željo po

iskanju in vrhunsko orientacijo. Pes mora biti potomec **sledoglasnih** staršev, saj je znano, da se pri lovskih terierjih rada pojavlja tiha gonja ali vidoglasnost. Psičku moramo že v mladosti zbuditi zanimanje za dah divjih prašičev; pri tem si pomagamo z nogami in kožo teh živali. Ko psiček ta vonj sprejme, obesimo kožo divjega prašiča na drevo, in sicer tako visoko, da je ne more doseči. To napravimo zato, da ga vadimo lajati na kožo. Trajanje lajanja postopoma daljšamo, dokler ne dosežemo, da laja nanjo do 30 minut. Kasneje mu s to kožo delamo vlečke, ki naj bodo sprva dolge do približno 50 metrov. Daljše ne smejo biti zato, da pes kožo zanesljivo najde in da ne izgubi veselja do iskanja. Vsakič, ko kožo najde, mora biti primerno nagraden s kakim priboljškom.

Stik z naravo

Čez čas moramo začeti psa voditi v lovišče, in to tja, kjer vemo, da so sveži sledovi divjih praši-

čev, vendar pa s samimi prašiči ne sme priti v stik. Zelo velika napaka je, če psa ščuvamo in spuščamo na domače prašiče. To nekateri počno s terierji; uživajo, če pes prašiča napada in zagradi in vidi v njem borbenost, vendar se to kmalu maščuje in naposled se pokaže, da je tak pes lovsko neuporaben.

Ko je pes star devet mesecev, ga po možnosti začnemo postopoma spuščati v oboro, ki ne sme biti pretesna; meriti mora najmanj 150 × 150 metrov in mora biti v visokem gozdu z goščavo. Dajati mora dejanski videz stanišča, kjer bivajo divji prašiči. V oboro mora biti pravi divji prašič in to tak, da lahko teka. Najbolj primeren je vitek ozimec, ki daje psu veliko pobude za gonjo te vrste divjadi, seveda pa ga ne sme ujeti. Če se zgodi, da pes prašiča le ujame in zagradi, moramo vajo takoj prekiniti. Če se naslednjič pri vaji zgodi isto, psa spustimo nad večjega prašiča. Če zagradi še tega, je to znamenje, da bomo s tem psom v naravi slabo lovili, ker bo najverjetneje kmalu končal pod čekani odraslega merjasca.

Pojasnilo: Zlasti, če imamo kakovostnega psa z vsemi želenimi lastnostmi, moramo na vsak način v njem razviti spoznanje, kaj je njegovo pravo delo pri divjem prašiču. To pa seveda lahko napravimo samo v obori.

Sledovi

Učenje nam je uspelo, če pes dobro preiskuje teren, prašiča hitro najde in oblaja. Če se prašič požene v beg, ga mora sledoglasno goniti vsaj pol ure. Če to dela, lahko rečemo, da se bo razvil v lovsko uporabnega psa za lov na divje prašiče. Nato pa sledi najtežje: lastnik mora psa voditi tudi na skupne love na divje prašiče. Psa ni dovoljeno spustiti prej, dokler lastnik ne najde svežega sleda prašičev. Velika sreča je, če tak lov poteka tako, da potem, ko smo psa spustili, ta prašiča najde, ga dvigne, glasno goni, nato pa žival pred njim, če je ustrežna, odstrelimo. Takšne love moramo psu večkrat omogočiti. V lovišču je namreč največji problem to, da pes prihaja tudi na druge sledove, zlasti na sledove srnjadi. Zato je na skupnih lovih potrebno razumevanje vseh sodelujočih. Če pes goni žival, za katero ne želimo, da bi jo gonil, na primer srnjad, je dolžnost tistega, v čigar bližini pes goni, da mu to po možnosti prepreči, in sicer tako, da ga

Spolni cikel psice

Psica se goni dvakrat na leto, torej približno vsakih šest mesecev. Gonitev traja približno tri tedne in poteka v treh fazah. Prva faza, ki jo imenujemo *predgonitev*, traja teden dni. To fazo spoznamo po spremenjenem vedenju psice in po nabrekli sramnici ter po izločanju sluzi. V drugem tednu nastopi *gonitev* in psica začne krvaveti. V tem času dozori tudi jajčeca, ki potujejo po jajcevodu v maternico. Tretja faza je faza *pojenja*, ki prav tako traja teden dni. Pravilo iz prakse je pokazalo, da je psica godna za parjenje med 9. in 13. dnev gonitve (šteto od dneva, ko je začela krvaveti). Pogosto se dogaja, da lastnik psico prehitro ali prepozno pripelje k plemenjaku. Vzroka sta navadno dva: (1) lastnik psice opazi krvavitev prepozno, ko ta že nekaj dni krvavi, zato jo navadno prepozno pripelje k plemenjaku; (2) včasih pa ima psica že v predgonitvi nekoliko krvav sluzast izcedek, kar vodi v napačen izračun. Zato nekateri rejci opazujejo, kdaj psica preneha krvaveti in jo peljejo k plemenjaku 1–3 dni po prenehanju krvavitve. Nekateri preizkusijo vedenje psice (mirno stojo, obračanje repa) do kakšnega psa.

Pri paritvi je najbolje pustiti psa in psico sama: paritev le opazujemo, da se prepričamo ali je bila uspešna. Psa morata biti sprijeta najmanj deset minut in ju nikakor ne smemo ločevati na silo. Po paritvi moramo psico še vedno paziti, ker je še nekaj dni pripravljena za paritev. Lahko bi se primerilo, da bi jo, čeprav je bila že opravljena uspešna paritev, zaskočil še kak drug pes in bi skotila mladiče dveh očetov. Brejost traja od 59 do 66 dni, večina psic pa skoti 63. dan. Če psica 66. dan ne poleže mladičev, jo je treba nujno peljati k veterinarju.

Psico moramo med brejostjo očistiti notranjih zajedalcev, zadnje tri tedne pred kotitvijo pa ji moramo povečati količino in kakovost hrane. Kvalitetna zreja mladičev pa je tako zahtevna stvar, da bi bilo treba o njej posebej spregovoriti; kratek površen opis ne bi zadostoval.

Aleksander Svetelšek

Nekatere napake pri vzgoji mladih psov

Opisal bi rad nekaj osnovnih napak, ki jih delajo vodniki mladih psov in ki jih je kasneje zelo težko odpraviti. Poudariti je treba, da je predvsem s ptičarji, šarivci in krvosledci potrebnega veliko dela in volje, predvsem pa znanja, da ti psi lovijo tako, kot od njih zahtevamo. Psa je treba najprej izšolati doma, da ga deloma že obvladamo, ko stopimo z njim v lovišče. Tako preprečimo, da bi se pogal za prvo sledjo divjadi (navadno od srnjadi), ki jo bo zavohal. Če želimo psa, ki srnjadi ne bo gonil, ga moramo tega odvaditi že mladega, kajti kasneje je to skoraj nemogoče. Psa lahko s sleda odpokličemo, zaustavimo z ukazom »prostor«, najbolj učinkovit pa je ukaz »dol« (daun); da pa nam to uspe, mora pes, preden ga odvedemo v lovišče, brezpogojno obvladati vaje poslušnosti. Predvsem lovci prehitro hitijo s psi v lovišče, ker se bojijo, da njihov štirinožec ne bo dober lovski pes, če ne bo gonil že pri 5–6 mesecih, ali pa da sploh ne bo poznal sleda. Strah je popolnoma odveč. Pes bo lovsko uporaben tudi, če bo prvič prišel na sled kasneje, le da bo do takrat že šolan in ga bo vodnik dobro obvladal.

Lovec-vodnik bi se moral zavedati, da spomladanski pes še ni primeren za jesenske skupne love. Prezgodnji skupni lov psa »pokvarijo«, ker se navzame slabih lastnosti drugih psov. Pes se tako navzame hude napake, da se takoj, ko zasliši drugega psa, ki goni, požene za njim; tako dobimo kup psov, ki zelo daleč gonijo, del lovišča pa ostane nepreiskan. Psi, ki jih prehitro pripeljemo na skupni lov, postanejo nesistematični pri iskanju, vedno hitijo naprej in iščejo daleč pred lovcom. Lovec, ki bi rad imel dobrega psa, mora hoditi z njim v lovišče sam in se osredotočiti na delo s psom in ne na lov. Posebno škodljivi so skupni lovi za še nešolanega psa. Pogost pojav je, da so psi poleti na verigi in tako čakajo na jesen: jesen zato dočakajo močno rejeni ali shujšani, vsekakor pa v zelo slabi kondiciji. Predvsem mladi vodniki bi morali vedeti, da je pes v lovišču uporaben vse leto (pogoj je ustrezna stopnja šolanja) in da se je treba z njim ukvarjati vse leto. Le tako bo z njim mogoče jeseni dolgo in uspešno loviti. Vodnik se lahko šolanja nauči iz pogovorov z vodniki, literature ali na tečajih, ki jih organizirajo nekatera LKD ali ZLD, kjer je praksa povezana tudi s teorijo. Pri Zlatorogovi knjižnici je izšla tudi vsestransko uporabna knjiga Moj pes (Janko Lavrič), v kateri je zelo dobro opisano šolanje psa.

Aleksander Svetelšek

okrega in nažene. Pri psih z vrhunsko zasnovo se vse bolj, sam po sebi in seveda ob dodatnem učenju, razvija nagon »krvosledca«. Pes goni ranjenega divjega prašiča po več kilometrov, ko pa ga pred njim odstrelimo mora pri plenu ostati miren in ga varovati pred tujci. Druge stvari ga ne smejo zanimati. Če dela tako, smo lahko prepričani, da je pravi »prašičar« in pomočnik, ki zlepa ne bo odpovedal!

Zvone Novoselec, kinol. sodnik

Republiška tekma goničev v Škocjanu

Lovska družina Škocjan, ki deluje v okviru ZLD Novo mesto, je bila 9. 11. 1985 gostiteljica republiške tekme goničev. To je bilo za nas, lovce v Škocjanu prvič, da smo pripravili večjo zunajdružinsko prireditev in tako prišli iz anonimnosti v naše lovstvo, vsaj kar zadeva kinologijo.

Lovska družina Škocjan upravlja 5600 ha lovskih površin vzhodno od Novega mesta. Lovišče se razprostira na čudovitih dolenskih gričih, naravno lepoto pa popestrujejo bistri potoki v grapah in dolinah, na južnem delu lovišča pa se vije lepota Krka.

V družini je včlanjenih 44 lovcev. LD letos praznuje 40-letnico delovanja. Na to smo zelo ponosni in vsa letošnja društvena dejavnost je posvečena temu jubileju.

Lovci LD Škocjan smo se že tedne prej pripravljali na to veliko kinološko prireditev. Upali smo, da nam bo z marljivim delom in dobro organizacijo le uspelo vzorno pripraviti pomembnejšo prireditev.

Lovsko kinološko društvo Novo mesto, ki je zadnja leta zelo aktivno, je dobilo nalogo, da organizira republiško tekmo goničev. Lovska družina Škocjan se je ponudila za izvedbo in začeli smo s pripravami.

Prijavilo se je devet ekip iz Slovenije in ena iz Avstrije. Na tekmi je sodelovalo 32 psov z vodniki.

V soboto, 9. 11. 1985, smo se lovci in gostje zbrali zjutraj v Škocjanu, ki je tudi središče delovanja LD Škocjan. Vse lovce, tekmujoče, goste in sodniški zbor je najprej pozdravil predsednik LKD Novo mesto Franc Bevc, nato starešina LD Škocjan in obenem vodja tekmovanja Slavko Bračko ter predsednik sodniškega zbora Slavko Kovač. Ker se je zbralo veliko vodnikov, so poleg Slavka Kovača sodelovali s pozdravi še naslednji sodniki: Miloš Kelih, Stane Hribnik, Alfred Tavčar, Zdravko Kosmač, Vlado Lovrenčič, Franc Ahačič, Alojz Azola, Lojze Mlakar, Jože Vester in Jožko Kalan.

Po pozdravnih govorih in predstaviti smo opravili še žrebanje in ob 9. uri se je tekmovanje pričelo.

Vodniki so s sodniki in vodiči odšli na svoje linije, ki smo jih pripravili deset in so se razprostirale osem kilometrov daleč. Vsak sodnik je ocenjeval največ štiri pse. Delo na terenu je potekalo hitro in kakovostno, saj je bil lep sončen dan, psi pa so imeli dobro sled in tako rekoč vsak svojega zajca. Nekoliko težav je bilo samo med drugo in tretjo linijo, ko se je med psi nenadoma pojavila srnjad.

Vsak vodnik, ki je končal svoj del tekmovanja, je odšel še na teren Vrha, kjer je bil preizkus vlečke in strelomirnosti psov.

Pozdrav predsednika LKB Novo mesto Franca Bevca in starešine LD Škocjan Slavka Bračka

Foto S. Bračko

Zbor vodnikov pred tekmo

Tekma, za katero pravijo vsi navzoči, tako gosti kot sodniki, da je bila ena najboljših v Sloveniji, se je popoldne končala v prostorih gostilne Bobič, kjer smo zbrali rezultate, jih razglasili in vse nastopajoče skromno pogostili.

Še enkrat moram reči, da so lovci LD Škocjan prireditelji zelo dobro pripravili in da je bilo delo sodnikov, vodnikov in seveda psov zelo dobro opravljeno.

Od vseh, tudi od avstrijskih tekmovalcev smo dobili pohvalo, ki nam bo vsekakor spodbuda pri nadaljnjem lovskem kinološkem delu. Na področju kinologije, pa tudi pri gojitvi divjadi, želimo izmenjati izkušnje tudi z lovskimi družinami širom po Sloveniji, zato si sodelovanja zelo želimo.

Avstrijski vodniki so podarili tudi nekaj priložnostnih daril, ki so jih dobili vodniki zmagovalnih psov.

Rezultati:

Zmagal je Julij Gregorič, LKD Kočevje s kdl. istr. goničem Davorjem, povprečna ocena 5;
2. je bil Andrej Zupet, LKD Novo mesto s kdl. istr. goničem Brino, povprečna ocena 4,8;
3. Jože Ržek, LKD Gorenjske I. s kdl. istr. goničem Ago, povprečna ocena 4,8.

Vodniki iz Avstrije:

Hervig Vondraček, Klub Tiroler bracke s tirolskim goničem, Wolfgang Rohl, Klub Tiroler bracke s tirolskim goničem in Jochen Marhold, Klub Tiroler bracke s tirolskim goničem.

Slavko Bračko

Lovsko kinološko društvo Zasavje
prireja 23. 5. 1986

LOVSKO-KINOLOŠKI PLES

Ples bo popestren z zanimivim sporedom in srečolovom.

Pridite v LITIJO – NA STAVBE.

Pričetek ob 18. uri.

Vabljeni!

Predvidena legla

Vestfalski brak-jazbečarji (JRWBj):

Leglo 13. 3. Maček Martin, Savinjsko nab. 8, 63270 Laško.
Leglo 2. 5. Anton Črešnar, Podreber 24, 61355 Polhov Gradec.
Leglo 9. 5. Jože Sešek, Dragomer, Pot za stan 15, 61351 Brezovica.
Leglo 4. 4. Rejec Ernest Mlakar, Mrzli vrh 6, 64226 Žiri.
Leglo 26. 4. Rejec Radovan Abram, Babja glava 56, 66222 Štanjel.

Brandel braki (JRGBr):

Leglo 20. 4. Rejec Franc Volmut, Neža 12, 61420 Trbovlje.
Leglo 17. 5. Rejec Vojko Križnik, 63305 Vransko 48.

Balkanski goniči (JRGb):

Leglo 1. 5. Rejec Viktor Kolenc, 63332 Rečica ob Savinji 24.

Posavski goniči (JRGP):

Leglo 26. 4. Rejec Lado Raztresen, Lučine 32, 64244 Gorenja vas.
Leglo 20. 4. Rejec Livijo Rijavec, Dol. Trebuša 75, 65283 Slap ob Idriji.

Istr. kdl. goniči (JRKgi):

Leglo 20. 5. Rejec Franc Dvorjak, Šentilj 73, 62382 Mislinja.
Leglo 19. 5. Rejec Bogdan Černigoj, 65281 Sp. Idrija 162.
Leglo 2. 5. Rejec Jože Hribnik, Puštal 82, 64220 Škofja Loka.
Leglo 10. 4. Rejec Stane Kramar, Dobenja vas 33, 61331 Dol. vas.
Leglo 2. 5. Rejec Jože Levstik, Podtabor 35, 61313 Struge na Dolenjskem.
Leglo 9. 4. Rejec Jože Papež, Kuželjevec 8, 61303 Zagradec.
Leglo 6. 5. Rejec Vinko Grlj, Šmrje 10, 66255 Prem.
Leglo 17. 4. Rejec Vojko Kutur, Šentrupert 6, 68232 Šentrupert.
Leglo 24. 2. Rejec Janez Hostnik, Črni potok, 61275 Šmartno pri Litiji.
Leglo 30. 4. Rejec Janez Raztresen, Planina 9, 64224 Gorenja vas.
Leglo 10. 5. Rejec Stanislav Manfreda, 65216 Idrija pri Soči 70.
Leglo 1. 5. Rejec Jože Štampje, 63332 Rečica ob Savinji 30.
Leglo 10. 4. Rejec Anton Mavrič, Šlovrenc 9, 65212 Dobrovo.

Leglo 30. 4. Rejec Janez Raztresen, Planina 9, 64224 Gorenja vas.

Leglo 10. 5. Rejec Stanislav Manfreda, 65216 Idrija pri Soči 70.

Leglo 1. 5. Rejec Jože Štampje, 63332 Rečica ob Savinji 30.

Leglo 10. 4. Rejec Anton Mavrič, Šlovrenc 9, 65212 Dobrovo.

Res. istr. goniči (JRGr):

Leglo 18. 5. Rejec Niko Mrak, 65281 Sp. Idrija 74.
Leglo 6. 5. Rejec Anton Razpet, 65282 Cerkno 223.

Brak-jazbečarji (JRBJ):

Leglo 22. 5. Rejec Stane Skubic, 61412 Kisovec 72 a.
Leglo 16. 5. Rejec Franc Vidmar, Videm 42, 61380 Cerkno.

Leglo 11. 5. Rejec Ivan Kolar, Kovača vas 140, 62310 Slov. Bistrica.

Leglo 3. 5. Rejec Jože Škufca, Smuka n.h., 61332 Stara cerkev.

Leglo 4. 5. Rejec Toni Žulič, Oštrc 42, 68311 Kostanjevica na Krki.

Leglo 12. 5. Sašo Kuster, Zg. Draga 2, 61294 Višnja gora.

Leglo 1. 5. Rejec Mirko Slatinšek, 63342 Gornji grad 93.

Leglo 10. 5. Rejec Franc Bevc, Ulica talcev 11, 68000 Novo mesto.

Leglo 11. 5. Rejec Božo Burazer, Zadržna cesta 7, 68340 Črnomelj.

Leglo 6. 3. Rejec Valentin Verčič, 61296 Šentvid pri Stični 130.

Hanovrski barvarji (JRHB):

Leglo 15. 5. Rejec Roman Kiki, Visole 10, 62310 Slov. Bistrica.

Bavarski barvarji (JRBB):

Leglo 27. 3. Rejec Ivan Mohar, Retje 125, 61318 Loški potok.
Leglo 4. 5. Rejec Miro Sorbara, Pivška 5, 66230 Postojna.
Leglo 16. 3. Rejec Milan Simetinger, Sp. Javorje 7 b, 62393 Črna.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 14. 5. Rejec Janez Šubelj, Podmolnik 15, 61261 Dobrunje.
Leglo 16. 5. Rejec Martin Lakner, Bodlež 16, 63231 Grobelno.
Leglo 1. 4. Rejec Janez Grča, Jamska cesta 3, 66230 Postojna.
Leglo 12. 5. Rejec Ivan Kotnik, Šentjanž 79, 62370 Dragograd.
Leglo 7. 4. Rejec Jože Hodnik, Ljubljanska 21, 68311 Kostanjevica.
Leglo 30. 4. Rejec Mirko Novak, Vuhred 73, 62365 Vuhred.
Leglo 24. 4. Rejec Karlo Glavina, Šmarje 134, 66274 Šmarje pri Kopru.

Foksterierji (JRFos):

Leglo 21. 3. Rejec Špela Frlec, Sojerjeva ul. 16, 61000 Ljubljana.
Leglo 2. 5. Rejec Rajko Jazbec, Cesta padlih borcev 11 B, 61430 Hrastnik.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Leglo 20. 5. Rejec Sandi Bednaršek, 68270 Krško, CKŽ 48.

Res. jazbečarji (JRJri):

Leglo 6. 4. Rejec Jože Drgan, VDV brigade 6, 61431 Dol pri Hrastniku.
Leglo 20. 4. Rejec Jože Drgan, VDV brigade 6, 61431 Dol pri Hrastniku.
Leglo 25. 4. Rejec Jože Drgan, VDV brigade 6, 61431 Dol pri Hrastniku.

Prosto odložen resasti istrski gonič.

Foto F. Branc

Leglo 26. 4. Rejec Jože Drgan, VDV brigade 6, 61431 Dol pri Hrastniku.

Jazbečarji dolgodlaki (JRJdd):

Leglo 15. 5. Rejec Marta Kos, Levstikova 14, Ljubljana.

Koker španjeli (JRKŠ):

Leglo 20. 4. Fedor Senkovič, Belokranjska 10, 62000 Maribor.

Leglo 23. 5. Rejec Aleksander Pahulje, Ulica Louisa Adamiča 7, 61310 Ribnica.

Leglo 20. 5. Rejec Borut Brezovšek, Orehova vas 65, 62312 Orehova vas.

Leglo 8. 5. Rejec Alfonz Stergar, Poklukarjeva 82, 61000 Ljubljana.

Leglo 29. 5. Rejec Boštjan Češarek, Breg-Grič n.h., 61310 Ribnica.

Leglo 15. 4. Rejec Jazbec Drago, Goriče 71, 64204 Golnik.

Leglo 15. 4. Rejec Jazbec Drago, Goriče 71, 64204 Golnik.

Leglo 16. 4. Rejec Jazbec Drago, Goriče 71, 64204 Golnik.

Leglo 23. 4. Rejec Jože Retelj, Dol. Kramence 72, 68000 Novo mesto.

Špringer španjeli (JRŠŠ):

Leglo 30. 4. Rejec Franc Bevc, Ulica talcev 11, 68000 Novo mesto.

Golden retrieverji (JRGR):

Leglo 11. 5. Rejec Miro Žnidaršič, Bratov Učakar 116, 61000 Ljubljana.

Nemški prepeličarji (JRPr):

Leglo 16. 5. Rejec Bogomir Vadenjal, Kolodvorska 22a, 66257 Pivka.

Leglo 14. 5. Rejec Vinko Laznik, Ravne 58, 63325 Šoštanj.

Leglo 14. 5. Rejec Janko Ferjan, Ribno 89, Bled.

Leglo 2. 5. Rejec Maks Učakar, Trg borcev NOV 16, 61431 Dol pri Hrastniku.

Leglo 19. 5. Rejec Franc Škoda, Straža 26, 68274 Raka.

Leglo 12. 5. Rejec Andrej Štifter, Volčji potok 32, 61235 Radomlje.

Leglo 24. 4. Rejec Mirko Ivanuš, M. Rodne 20, 63230 Rogaška Slatina.

Leglo 25. 4. Rejec Milan Rožec, Dolenja vas 12, 68253 Artiče.

Leglo 15. 4. Rejec Jože Pangerl, Miklošičeva 1, 63000 Celje.

LOVSKA DRUŽINA VIŠNJA GORA

prireja

v nedeljo, 18. maja 1986, ob 8. uri na strelišču pri lovskem domu na Gradišču

Lovsko-strelsko tekmovanje za prehodni pokal mesta Višnja gora

Prijave sprejemamo na dan tekmovanja do 10. ure. Tekmujejo tričlanske ekipe in posamezniki.

Najboljše ekipe in posamezniki dobijo pokale, priznanja in praktične nagrade.

VABLJENI!

Epagneul bretoni (JR EB):

Leglo 3. 5. Rejec Vinko Jurkas, Ul. 21. maja 20, 68250 Brežice.

Nem. kdl. ptičarji (JRPki):

Leglo 15. 5. Rejec Viktor Račič, Gor. Skopiče 50, 68262 Krška vas.

Leglo 24. 4. Rejec Jože Štebih, Sovretova 7, 62250 Ptuj.

Nem. ostrodl. ptičarji (JRPos):

Leglo 15. 5. Rejec Jože Bubnik, Gasilska 7, 66000 Koper.

Leglo 15. 5. Rejec Drago Žarkovič, Grabe 45, 62277 Središče ob Dravi.

Leglo 22. 4. Rejec Štefan Hozjan, Žiberči 30, 69253 Apače.

Irski setri (JRIS):

Leglo 5. 5. Rejec Darinka Lešnik, Gradišče 85, 62235 Gradišče v Slov. goricah.

Leglo 5. 5. Rejec Ferle Mladen, Sp. Partinje 40, 62230 Lenart.

Kinološka zveza Slovenije

ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN BELE KRAJINE

prireja pod pokroviteljstvom LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

**13. SREČANJE LOVSKIH PEVSKIH ZBOROV IN ROGISTOV
14. 6. 1986 v Črnomlju**

PROGRAM

od 7.30– 9.20	sprejem nastopajočih skupin v Centru srednjih šol v Loki
od 9.20–10.10	skupne vaje
od 10.20–11.00	iz Loke do prosvetnega doma povorka nastopajočih skupin
ob 11.00	koncert v prosvetnem domu
ob 14.30	(na prostoru za jurjevanje) – skupni nastop rogistov – nastop MeLPZ iz Klane – skupni nastop LPZ – skupni nastop LPZ z godbo

Z lovskimi specialitetami se bodo predstavile vse belokranjske LD.

Za dobro razpoloženje pa bodo skrbeli ansambel Toneta Kudra, Majda Korošec in Braco Koren.

Ljubitelji lovskih zvokov vabi organizacijski odbor.

Mali oglasi

Kupim XLIV. (1961–62) letnik revije Lov-vec. Savo Brelj, Gotska 13/33, 61000 Ljubljana, tel.: (061) 572 959.

Prodajam psico tribarvnega jugoslovanskega goniča, staro 3 leta, telesno ocenjeno in z opravljenim PNZ. Tel.: (061) 783 358 – Štepec.

Prodajam lovsko puško – šibrenico CZ kal. 16/16 in karabinko kal. 6,5 × 68 z montiranim strelnim daljnogledom swarovski (6 × 42). Vili Renner, Gradišče 40, 65271 Vipava.

Prodajam češko karabinko kal. 7 × 64 z montiranim strelnim daljnogledom (suhlska montaža). Darko Čermelj, Dolga poljana 42, 65271 Vipava; tel.: (065) 62 789.

Kupim sledoglasnega goniča. Obvezen je preizkus na vašem terenu. Opišite njegovo delo in navedite ceno. Zaželeno je vaša telefonska številka. Miro Gojkovič, Sergeja Mašere 3, 66000 Koper.

Prodajam suhlovo tricevko kal. 12/12 – 7 × 57 R. Informacije po telefonu (061) 315-972 – dopoldne in (061) 225 219 – popoldne.

Ugodno prodajam češko bokarico kal. 7 × 57 R/16, z menjalnimi cevmi (16/16). Na kombiniranih cevih je montiran strelni daljnogled (suhlska montaža). Vse je novo.

Informacije po telefonu (061) 851 363 – dopoldne, (061) 852 028 – popoldne – Vukovič.

Ugodno prodajam karabinko mannlicher schönauer, kal. 7 × 64 – cev iz hladno kovane jekla. Montiran je strelni daljnogled hela – super kahles 6 × 42. Anton Pekovec, Stara Fužina 53/A, 65265 Bohinjsko jezero.

Prodajam nemškega ostrodlakega ptičarja, starega 11 mesecev. Tel.: (068) 55 389 – Vrlinič.

Prodajam nov strelni daljnogled zeiss – jena (4 × 32), tel. (067) 73 158 – Sterle.

Prodajam brak-jazbečarko (črno, z rjavimi ožigi), staro 2 leti. Je odlično telesno ocenjena in ima že opravljen PNZ. Informacije po telefonu (064) 40 533 – Balanč.

Prodajam češko bokarico 12/7 × 57 R z menjalnimi cevmi 12/12. Informacije (068) 81 639, v nedeljo (063) 785 216 – Bevc.

Ugodno prodajam nemškega ostrodlakega ptičarja – žimavca, starega 9 mesecev. Pes je primerne starosti za pričetek šolanja. Dalibor Hladnik, Sp. Gameljne 65, 61211 Šmartno – Ljubljana, tel. (061) 372 685.

Zaradi odhoda v tujino **prodajam brak-jazbečarko** z odlično opravljenim PNZ (objavljeno v Lovcu 3/84). **Prodajam tudi češko bokarico.** Roman Benc, Kostanjek 17, 68270 Krško.

Prodajam mladiče – istrske kdl. goniče (leglo 25. 3. 1986). Rejec Karel Beškovnik, Skomarje 26, 63214 Zreče. Tel.: (063) 761 042.

Prodajam mladiče brak-jazbečarje odličnih staršev. Psica – mati je odlična za lov na divje prašiče. Peter Robar, Kvedrova 31, 68290 Sevnica. Tel.: (068) 81 408.

Prodajam novo puško super brno expres kal. 7 × 65 R/7 × 65 R z menjalnimi cevmi 12/12 in strelnim daljnogledom habicht 6 × 42 nova. Tel.: (063) 701 068 od 15. ure dalje – Vedenik.

Prodajam češko bokarico kal. 12/7 × 65 R s strelnim daljnogledom AMA 4 × 40 (suhlska montaža). Branko Pnač, Prelesje 12, 68232 Šentrupert.

Prodajam resasto istrsko goničko, staro 21 mesecev, s prav dobro telesno oceno in opravljenim PNZ. Je odlični gonič. Prodajam tudi **psa iste pasme,** starega 10 mesecev. Franc Medja, Gorjuše 66, 64264 Bohinjska Bistrica.

Prodajam lovsko puško (karabinko) kal. 7 × 57, avstrijske izdelave, s strelnim daljnogledom (4x). Informacije po telefonu (061) 262 344.

Prodajam dobro ohranjen nemški gumiran dvogled zeiss (8 × 56) in malo rabljen **kamero canon avto-zoom** s konverterjem 1,6x. Kamera je primerna za snemanje divjadi. Franc Branc, Planina pod Golico 27a, 64270 Jesenice.

V šolanje za delo po krvnem sledu vzajem lovskega psa kakršne koli pasme. Informacije po telefonu (061) 556 681 od 20.–21. ure.

Kupim nevezane predvojne letnike Lovca (posamezne številke ali komplete). Zdravko Bobek, Dobruška vas 29, 68275 Škocjan. Tel.: (068) 852 18.

Lovska družina Šentjur pri Celju organizira v nedeljo, 18. 5. 1986, ob 8. uri

meddružinsko tekmovanje v streljanju s kroglo

na strelišču TO v Vezovju.

Tekmujejo 3-članske ekipe in posamezniki s tremi strelji. Nagrade: 3 najboljše ekipe dobijo pokale, najboljši posamezniki pa lovske nagrade; prvo mesto: odstrel srnjaka, poleg tega pa medalje ter obilo praktičnih nagrad. Razdalja 100 m, dovoljena uporaba strelnega daljnogleda, položaj poljuben. Pristopnina znaša 500 din po tekmovalcu. Dodatne informacije po telefonu (063) 741 815.

Vabljeni!

Obrtno združenje Kranj

organizira v nedeljo,

18. maja 1986, ob 8. uri
na strelišču lovske družine Udenboršt – Kranj

tradicionalno

6. tekmovanje v streljanju na glinaste golobe in v tarčo »srnjak«

za pokal Zveze obrtnih združenj Slovenije in memorial Franca Grašiča.

Sodelujejo ekipe in posamezniki. Ekipa šteje 3 člane. Vsako obrtno združenje lahko prijavi neomejeno število ekip in posameznikov. Tekmovalci streljajo na 25 glinastih golobov in 10 streliv v tarčo »srnjak«.

Pismene prijave sprejema do 16. maja 1986 Obrtno združenje Kranj, Likožarjeva 1, telefon (064) 27 470.

Podrobnejše informacije dobite na svojih obrtnih združenjih. Pokrovitelj tekmovanja je Zveza obrtnih združenj Slovenije.

Predsednik skupščine OZ:
Miloš Zupančič

Lovci, vse spremembe vaših naslovov med letom (presejitve, ali pa tudi zamenjave LD) **urejajte najprej prek tajnikov LD.** Tajniki so namreč dolžni vsako spremembo takoj posredovati področni ZLD, ta pa uradno pošlje spremembo Lovski zvezi Slovenije. Le na ta način ne bo prišlo do nepotrebnih zapletov pri pošiljanju Lovca na vaše domove.

V primeru, da ste vse to storili, revije pa ne dobivate na pravi naslov, nam **napišite dopisnico,** na kateri pa nikakor ne pozabite napisati, kje ste včlanjeni (ime lovske družine!)

Uredništvo Lovca

LOVCI, NAROČITE REVIVO KINOLOG
O vseh kinoloških prireditvah vas obvešča podrobneje

V založbi STROKOVNE KNJIŽNICE pri Lovski zvezi Slovenije je izšla knjiga Petra Šulerja **LOVSKA ZAKONODAJA**.

V prvem delu knjige podaja avtor kratek pregled razvoja lovske zakonodaje pri nas in v svetu, nato pa podrobneje obravnava veljavno zakonodajo v Sloveniji. Prvi del avtor zaključuje s kratko primerjavo lovske zakonodaje v drugih naših republikah in pokrajinah.

Drugi del knjige sestavlja zbirka lovskih predpisov od Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč do vseh drugih, z lovstvom povezanih predpisov. Zbirka vsebuje tudi veljavne samoupravne akte lovskih organizacij, mednarodne konvencije s področja lovstva ter vzorce nekaterih pomembnih aktov lovskih organizacij.

Knjiga je namenjena predvsem lovcem, ki se v lovskih družinah in drugih lovskih organizacijah ukvarjajo z organizacijo, nepogrešljiva pa je tudi kot učni pripomoček (učilo) tako za lovske izpite kot za izpite za lovskega čuvaja in lovskega tehnika.

Knjiga spada v vsako lovsko družino!
Cena knjige je 1560 din.

Lovska zveza Slovenije

1. posvetovanje
o ukrepih za omejevanje škod
od divjadi v kmetijstvu

Ljubljana 1985

PETER ŠULER

LOVSKA ZAKONODAJA

Obveščamo, da je Lovska zveza Slovenije izdala zbornik referatov, ki so jih predstavili naši in tuji strokovnjaki na 1. mednarodnem posvetovanju o ukrepih za omejevanje škod od divjadi v kmetijstvu, ki je bilo 17. in 18. maja 1985 v Ljubljani. Knjižica obsega 66 strani in bralca seznaja z najnovejšimi izsledki o tem, kako se v drugih deželah in pri nas lotevajo reševanja problemov škod od divjadi.

Cena knjižice, ki naj bi jo imela vsaka lovska organizacija, je 650 din.

Obe publikaciji lahko naročite na naslov:

**Lovska zveza Slovenije, Župančičeva 9, 61000
Ljubljana
Informacije: tel. (061) 214 950**

1

3

2

4

5

6

Tekmovanje v veleslalomu za prehodni pokal krimskega LGO

1. Na štartu
2. Po tekmovanju se je prilegla topla malica
3. Spremljanje rezultatov na semaforu
4. Veleslalomsko proga je bila dokaj zahtevna in odlično pripravljena; bila je podobna že kar progi za svetovni pokal
5. V tekmovalni skupini »seniorjev« je osvojil zlato medaljo Rudolf Ocvirk iz LD Rakitna
6. Prijetno razpoloženje pred kočo LD Ig

Fotografije Edo Pišler in Zlato Podgornik